

ВЛИЗАНЕ

Серия девета

томъ II

София 1930 г.

ВЛИЗАНЕ

„Ако се не роди нѣкой отъ вода и Духъ, не може да влѣзе въ Царството Божие.“*)

Ще прочета 8 гл. отъ Посланието къмъ римлянитѣ и ще я свържа съ 5 стихъ отъ Евангелието на Иоана, 3 гл. : „Ако се не родите отъ вода и Духъ.“—Раждането е великъ процесъ, подобенъ на създаването на новъ свѣтъ. Това, което внася радостъ и веселие въ живота, което създава идеалъ и стремежъ на човѣшкия духъ, е законътъ на раждането, на възраждането. Буквата „Р“, съ която започва думата „раждане“ е йероглифенъ знакъ и означава ржката, която хваща, държи нѣщо. Нима видниятъ писателъ или поетъ, като взима перо въ ржката си, не държи нѣщо велико? Нима знаменитиятъ философъ, като взима перо въ ржката си, не държи нѣщо велико? Нима прочутиятъ и славенъ пълководецъ, като държи сабя въ ржката си, не мисли за нѣщо велико? При все това, обаче, има една голѣма опасностъ за човѣка, да не изпадне въ дребнавоститѣ на живота, които произтичатъ отъ проявитѣ на неговото животинско съзнание. Всички хора не разбиратъ еднакво свещенитѣ книги. Това зависи отъ много обстоятелства: отъ устройството на човѣшкото тѣло—отъ неговия мозъкъ, отъ нѣкои наслѣдени чѣрти на родителитѣ, както и отъ закона за прѣраждането или отъ закона за кармага. Кармата е законъ, създаденъ отъ самия човѣкъ, вслѣдствие отклонението на човѣшкия духъ отъ орбитата на неговия пѣтъ. За да се разбере, какъ става това отклонение, изисква се дълбока мисълъ. Разрѣшението на този въпросъ не е за дѣца, нито пъкъ за хора, които се хранятъ още съ млѣко, или се занимаватъ съ

*) Иоана 3:5

обикновени работи въ живота. Той е философски въпросъ, който не се отнася до хората, които мислятъ само да се осигурятъ. Всѣки човѣкъ, който е дошълъ на земята, все мисли да се осигури по нѣкакъвъ начинъ, но той трѣбва да знае, че мисълта за осигуряване се дължи на великъ вътрѣшенъ импулсъ въ съзнанието.

Въ човѣка има нѣщо Божествено, което иска да го осигури и го тласка въ извѣстна посока, но той, като не разбира това, изпада въ положението на онзи индуски философъ, който се разговарялъ съ хората чрѣзъ движение на ръцѣтъ си. Обаче, когато трѣбвало да се разговаря съ нѣкого, нито той разбиралъ движенията му, нито него разбирали. Този философъ живѣлъ въ врѣмето на единъ отъ древнитѣ царе. Царьтъ на държавата, въ която живѣлъ философътъ, билъ браминъ. Като се научилъ, че въ царството му имало такъвъ човѣкъ, който могълъ да се разговаря и разбира по движения на ръцѣтъ, царьтъ повикалъ единъ отъ своитѣ жреци, служителъ на Брама, и му казалъ: „Въ моето царство живѣе единъ философъ, който може да се разговаря съ хората и да ги разбира само по движенията на ръцѣтъ имъ, затова искамъ да намѣришъ нѣкой, подобенъ на него, съ разбиране на това изкуство, за да се поразговарятъ и двамата прѣдъ мене. Ако не намѣришъ такъвъ човѣкъ въ царството ми, ще изгубишъ моето благоволение.“ Замислилъ се жрецътъ, дѣ ще намѣри такъвъ човѣкъ. Единъ день минавалъ покрай една бръснарница. Бръснарьтъ, като го видѣлъ толкова замисленъ, спрѣлъ го и му казалъ: „Братко, защо си толкова замисленъ?“ — Остави ме, то не е твоя работа. — Отдѣ знаешъ, може-би ще ти помогна съ нѣщо? Кажи ми само, какво те мъчи. Жрецътъ му разправилъ всичко. — Не се безпокой, азъ мога да се разговарямъ съ хората чрѣзъ движение на ръцѣтъ и ги разбирамъ; ще мога да се разбера и съ този философъ. Жрецътъ се зарадвалъ и се върналъ при царя съ радостната вѣсть,

че намѣрилъ човѣкъ, който можелъ да се разговаря чрѣзъ движения на ржцѣ. Царьтъ извикалъ бръснаря и философа и ги накаралъ да застанатъ на известно разстояние единъ отъ другъ и оттамъ да се разгозарятъ. Разговорътъ започналъ: философътъ дигналъ единия си прѣстъ нагорѣ, а бръснарътъ — двата. Послѣ философътъ дигналъ едната си ржка нагорѣ, а бръснарътъ му отговорилъ съ двѣтъ си ржцѣ, като поставилъ едната надъ другата. Слѣдъ този разговоръ царьтъ запиталъ философа: „Какво каза на бръснаря съ дигане единия прѣстъ на ржката си?“ — Казахъ му, че има само Едно сжщество въ свѣта, което управлява всички работи. — Ами той какво ти отговори? — Той ми отговори, че двѣ сжщества управляватъ свѣта: Богъ и царьтъ. — Ами послѣ какво му каза, като си подигна ржката нагорѣ? — Казахъ му, че ще вали дъждъ, а той ми отговори съ двѣтъ си ржцѣ, че слѣдъ дъжда трѣва ще поникне. Тогава царьтъ казалъ: нѣма какво да се мисли повече, добъръ философъ е този човѣкъ. Слѣдъ това той се обърналъ къмъ бръснаря и го запиталъ: какво ти каза философътъ, като дигна прѣста си нагорѣ? — Той каза, че ще ми извади едното око. — Ти какво му отговори? — Че ще му извадя и двѣтъ. — Послѣ като дигна ржката си нагорѣ, какво разбра отъ философа? — Че като ми извади окото, петъ души ще дойдатъ въ него за защита. — Ти какво му отговори? — Като извадя и двѣтъ му очи, десетъ души ще ми дойдатъ въ защита.

Казвамъ: нѣкои отъ съврѣменнитѣ религиозни хора се намиратъ въ положението на бръснаря и философа. По сжщия начинъ и много мжже и жени, учители и ученици изпадатъ въ подобно положение и тълкуватъ нѣщата по своему. Питамъ: какъ разбирате свѣта — като философа, или като бръснаря? Днесъ цѣлиятъ свѣтъ е пѣленъ съ бръснари. Тѣ казватъ: обѣсете този човѣкъ, обѣсете онзи човѣкъ! Най-лесниятъ занаятъ е бръснарството. Повикате бръснаря дома си, и той веднага снима

брадата ви. Какво изкуство има въ това? Наточи бръснача си, намаже лицето съ сапунъ и сними всичкитѣ косми. Питамъ: бръснарътъ по този начинъ разрѣшава ли въпроса за никненето на космитѣ?—Не. Напротивъ, колкото повече се бръсне брадата, толкова по-дебели и груби ставатъ космитѣ ѝ.

„Ако не се роди нѣкой отъ вода и Духъ.“ — За да се разбере смисъла на раждането, изисква се човѣкъ съ висока култура, а не съ разбирания като на бръснаря. Хора, съ разбирания като тия на бръснаря, казватъ: нѣма нѣщо особено въ процеса на раждането. Всѣка майка ражда. Това е повърхностно схващане на нѣщата. И затова, именно, често се употребява слѣдната поговорка: „жени мома да не е дома“. Или, когато искатъ да похвалятъ нѣкой момъкъ, казватъ: „левентъ момъкъ, като планина“. Това сж иносказателни изречения. Тѣ сж хубави, но ако се тълкуватъ буквално, губятъ своя дълбокъ смисълъ. Духътъ на нѣкой момъкъ може да бжде като планина; мисълта му може да бжде велика и мощна, но той самъ, по форма, не може да бжде като планина. При процеса на раждането духътъ засѣга мощното, великото въ човѣка. Всѣки, който иска да върви въ Божествения пѣтъ и да стане „човѣкъ“ въ пълния смисълъ на думата, най-първо трѣбва да бжде безстрашенъ. Второто качество, което трѣбва да притежава, е смирението. Наблюдавайте животнитѣ и ще видите, че смирението не съществува въ тѣхното царство. Значи, то е качество само на човѣка. Срѣщате нѣкое куче, вирнало опашка — върви. Виждате нѣкой пуякъ, разперилъ опашка, върви гордо и казва: знаете ли, кой съмъ. азъ? Знаете ли, какво мисля? Гледате нѣкой пѣтелъ, качилъ се на бунището, кукурига и си мисли: нѣма другъ пѣвецъ като мене! Дали точно така мисли пѣтелътъ, не знаая, това е мое тълкувание. Значи, двѣ положения може да има тукъ: или пѣтелътъ е правъ, че като него пѣвецъ нѣма, или

моего тълкувание не е право. Трето качество, което характеризира човѣка, като истински човѣкъ, е справедливостта. При това, за да се застъпи човѣкъ за известна Истина, той трѣбва да бжде смѣлъ. Страхливитѣ хора не могат да бждат справедливи. Човѣкътъ на Истината, на Правдата, прѣдполага абсолютно безстрашие. На страхливия човѣкъ не може да се разчита. Дойде ли до нѣкое опасно мѣсто, той веднага ще избѣга. Страхливиятъ момъкъ, прѣди да се ожени, казва на своята възлюбена, че я обича, че е готовъ на всѣкакви жертви за нея. Обаче, щомъ се ожени, не минаватъ двѣ години, и той избѣгва, не издържа на обѣщанията си.

Ще ви разправя единъ примѣръ, да видите, доколко страхливиятъ момъкъ може да издържи въ своята вѣрностъ и безстрашие. Единъ младъ българинъ, много страхливъ, се влюбилъ въ една млада, хубава мома. Единъ день и двамата тръгнали на пѣтъ, но трѣбвало да минатъ прѣзъ една голѣма, гжста гора. Той ѝ казалъ: Не се страхувай, на мене разчитай! Азъ съмъ силенъ, безстрашенъ човѣкъ, нѣма да те оставя сама, при каквото положение да изпаднемъ. По едно врѣме на срѣща имъ се задала една мечка. Момъкътъ веднага се качилъ на едно дърво и оттамъ казалъ на своята възлюбена: Не се плаши, не мърдай, азъ оттукъ ще цѣкамъ! Неговата възлюбена била умна мома. Тя веднага се прострѣла на земята и се присторила на мъртва. Мечката се приближила до нея, подушила я и казала: Слушай, не се жени за своя възлюбенъ. Азъ додохъ да те избавя отъ него.

И сега, нѣкой казва: азъ имамъ високъ идеалъ. Питамъ: какъ постѣпвашъ съ своя високъ идеалъ—на дървото отгорѣ ли го закачвашъ, или го заравяшъ въ земята, да израсте, да се развие, да цѣвне и да даде плодъ? Кое е по-хубаво: да оставите житното зърно да седи въ хамбара, или да го заровите въ земята? — По-хубаво е да го

заровиѣ въ земята, отколкото да го оставите въ хамбар. Идеалътъ на житното зърно не е да седи въ хамара. Ако посаденото зърно или сѣме израсте и устои на всички бури, на всички снѣгове и дѣждѣве, то има високъ идеалъ.

Често ние уподобяваме външната, видимата природъ, на разумния невидимъ свѣтъ, чрѣзъ който Богъ въздѣйствува на нашигѣ души. Сега нѣкои питатъ: Вѣрвашъ ли въ Бога?—Въ кой Богъ? Въ свѣта има много богове. Още отъ най-стари врѣмена хората си създавали богове, прѣдъ които падали на колѣнѣ, молили имъ се, темянѣ имъ кадѣли но тѣ не ги чували — никакъвъ отговоръ не получавали на молитвата си. Днесъ, сжщитѣ хора, съ своигѣ атаквистически мисли, казватъ: молимъ се на Бога, но Той не ни чува. Казвамъ: молятъ се тѣзи хора, но на нѣкой отъ многото богове, които не сж живи. Ухото на Живия Господъ е толкова чувствително, че ако Му се помолите отъ сърце, съ пълно смирение, съ вътрѣшна чистота и благоговѣние, каквото духовниятъ човѣкъ тѣбѣва да има, вашата молитва непрѣменно ще бѣде приета. Обаче, молите ли се на Бога, а сжщезрѣменно мислите, какъ да използвате този —онзи, молитвата ви нѣма да бѣде приета. Това не е чсѣѣщина; това и животнитѣ вършатъ. Сегашното състояние на човѣка е резултатъ на три велики принципа, които сж дѣйствували нѣкога въ миналото, дѣйствуватъ въ настоящето, ще дѣйствуватъ и въ бѣдещето. Първиятъ принципъ е обикновеното човѣшко съзнание, което работи за смекчаване на твърдия елементъ въ човѣка. Въ това съзнание има само двѣ точки: едната, отъ която човѣкъ излиза и втората, къмъ която отива. Въ това съзнание човѣкъ пѣтува само вечерно врѣме, като се рѣководи въ пѣтя по втората точка. Щомъ дойде до нея, той се спира и казва: свършихъ работата си вече! А по-нататкъ, какъвъ е външниятъ свѣтъ, какви условия за развитие има, това не влиза въ кръга на обикновеното

съзнание, което се изразява съ права линия. Правата линия прѣдставлява граници на плоскостта или отношения между двѣ разумни сжщества.

Вториятъ принципъ прѣдставлява прѣходно състояние отъ обикновеното съзнание къмъ самосъзнанието, което се изразява чрѣзъ плоскостта. Въ това отношение животнитѣ иматъ съзнание, но нѣматъ самосъзнание. Слѣдователно, съзнанието, което прѣдставлява живогъ на правата линия, не се движи изключително въ границата на правата линия, но се движи въ посоки извънъ правата линия, като образува плоскостъ. Тази плоскостъ граничи пакъ съ прави линии. Щомъ човѣкъ излиза извънъ възможноститѣ на правата линия и образува плоскостъ, той минава вече къмъ самосъзнанието. Самосъзнанието може да се уподоби на зима, когато всичко е покрито съ снѣгъ. При това положение, дѣто и да отиде човѣкъ, той вижда навсѣкждѣ снѣгъ, не намира условия за работа. Такова е положението на съвременния човѣкъ. Такива сж условията, при които той днесъ живѣе. Нѣкой казва: ледено е сърцето ми, нѣмамъ условия за живогъ. Защо?—Зима е вънъ. Погледнешъ отъ прозореца, всѣки се свилъ въ стаичката си, наръзалъ си малко дръвца, постоянно подклажда огъня си и за никого отвънъ не мисли. Огвѣнъ се издаватъ закони, проповѣдватъ се учения, а отвѣтрѣ—всѣки влѣзълъ въ себе си и само за себе си мисли. И слѣдъ всичко това, иди хлопай по чуждитѣ врати. Нѣкждѣ ще те приематъ, а нѣкждѣ, и десетъ пѣти да хлопашъ на вратата имъ, нито ще те чуятъ, нито ще ти отворятъ. Имашъ нужда отъ нѣщо, минешъ покрай нѣкой човѣкъ, помолишъ му се, той казва: махни се оттукъ! Съ това той иска да каже: азъ разрешавамъ само своя въпросъ, а не и твоя. Донѣкждѣ този човѣкъ е правъ. Всѣки самъ трѣбва да разрешава въпроситѣ си. Когато казваме, че трѣбва да правимъ добро, ние не подразбираме закона на самосъзнанието. Въ живота на самосъзнанието сжществу-

ватъ само понятията за добро и за зло, но там не сжществува правене на добро. Човѣкъ, който живѣе въ самосъзнанието и прави добро нѣкому казва: азъ ще ти направя едно добро, ще ти дамъ пари на заемъ, но съ 25% лихва. Трѣбва да знаешъ, че азъ съмъ добъръ човѣкъ, не ти искамъ 30% лихва, както другитѣ хора, но само 25%. — Да, това сж пари, взети съ сложна лихва. Питамъ: въ какво седи доброто? То е все едно да имашъ само 10000 лв. дългъ за кжщата си, който слѣдъ време нараства толкова много, че продаватъ кжщата ти. Наблюдавайте, напримѣръ, какъ живѣятъ съврѣменнитѣ хора, какви отношения се завързватъ между тѣхъ, на каква база се поставятъ и разрѣшаватъ най-сериознитѣ въпроси. Нѣкоя мома иска да се жени. Какво правятъ близкитѣ ѝ? Харесатъ единъ момъкъ и гледатъ, дали той е здравъ, снаженъ, дали е богатъ, има ли кжща, пари и т. н. Ако момъкътъ отговаря на тѣзи условия, казватъ: отличенъ човѣкъ е този момъкъ! Когато избиратъ мома, сжщо тѣй гледатъ, дали е здрава, снажна, богатата и т. н. Ако и тя отговаря на тѣзи условия, казватъ: отлична е момата! Въ тѣзи разбирания за живота нѣма никакъвъ моралъ. Въ живота на самосъзнанието човѣкъ се учи чрѣзъ страданията. Само чрѣзъ страданията той познава, че въ свѣта има още по-велико състояние отъ това, въ което днесъ се намира. Въ това състояние, именно, човѣкъ може да разрѣши великитѣ проблеми на живота. Днесъ могатъ да дойдатъ най-велики поети, учени и фѣлософи да говорятъ на свѣта, но съ това въпроситѣ не се разрѣшаватъ. Въ умоветѣ на съврѣменнитѣ хора трѣбва да стане велика вжтрѣшна промѣна. Въ умоветѣ на майки и бащи, братя и сестри, учители и ученици, трѣбва да стане коренно прѣобразуване. Не е достатъчно човѣкъ да съзнава само, че е грѣшенъ, че се е опетнилъ, че е ялъ и пилъ, че е падналъ въ локва и се окалялъ. Съзнае ли, да изправи погрѣшката си! Това е важното. Нѣкой

казва: азъ съзнавамъ, че съмъ грѣшенъ, признавамъ грѣховетѣ си. Кой лихваръ не знае, че взима лихва повече, отколкото трѣбва? Кой мъжъ не знае, кога се отнася злѣ съ жена си, но казва: жена е тя, трѣбва да се подчинява на мъжа! Когато нѣкоя жена има дълъгъ езикъ, не знае ли тя това?—Знае. Обаче, каквото мъжъ ѝ донесе, тя все недоволна остава. Човѣщина ли е това? Въ какво се проявява благородниятъ човѣкъ? И слѣдъ всичко това, когато имъ дойдатъ гости, мъжътъ казва: добра е моята жена. Жената пъкъ казва: добъръ, благороденъ е моятъ мъжъ. Това сж думи, които се говорятъ само прѣдъ гоститѣ. Щомъ си отидатъ тѣ, жената пакъ не е добра, и мъжътъ пакъ не е благороденъ. Жената започва: моятъ мъжъ е малко захласнатъ. Дойде ли Нова-година, Коледа, или Великъ-денъ, той нищо не ми купува, никждѣ не излиза съ мене — нехранимайко. Така се оплаква жената прѣдъ съсѣдкитѣ си. Коя е побудителната причина, за дѣто тя говори лошо за мъжа си?—Крайното користолюбие. По този начинъ тя иска да прѣдизвика съсѣдкитѣ си да отидатъ при мъжа ѝ, да го бутнатъ оттукъ — оттамъ, да го заставятъ да ѝ купи нѣщо ново. Дѣ е моралътъ въ тази постѣпка? Ако мъжътъ трѣбва да се кара съ остенъ да изпълни задълженията си, както заставятъ вола съ остенъ да оре нивата, дѣ е тогава разликата между човѣка и животното? Дѣ е моралната стабилностъ въ човѣка?

Казвамъ: като изнасяме и лошитѣ, и добритѣ страни на живота, съ това не го упрѣкваме. Ние трѣбва да знаемъ, че това сж прѣходни състояния на самосъзнанието. Самосъзнанието е процесъ на чистене. Да съзнавашъ нѣщо, значи да се чистишъ, да изплащашъ дълговетѣ си, да уреждашъ разбърканитѣ си работи и да се приготвявашъ за новия животъ. Ето защо, животътъ на самосъзнанието е прѣходенъ. Нѣкой казва: азъ съзнавамъ, че имамъ дългъ къмъ своя народъ. — Какъвъ е този дългъ? Да отидешъ да се би-

ешъ за народа си. Като отидешъ да се биешъ за него, ще го освободишъ ли? Кажете ми, отъ толкова хиляди години насамъ, кой народъ се е освободилъ чрѣзъ войни, чрѣзъ бой и насилие? Трѣбва да се биемъ, но какъ? Хората трѣбва да прѣдприематъ едно велико сражение, една велика война! Кога?—Когато всички, като безброй малки рѣки отъ разни посоки се слѣятъ въ едно голѣмо, велико море, или въ една мощна, пълноводна рѣка, която дѣто мине, всичко напоява въ свѣта. Това значи война.

Врѣме е вече човѣкъ да влѣзе въ третия принципъ на живота, да мине отъ самосъзнанието въ Божественото съзнание или въ козмическото съзнание. Споредъ езика на Евангелието това значи да се роди човѣкъ отъ вода и Духъ. Тукъ думигѣ „козмическо съзнание“ сж замѣстени съ думитѣ „ще имъ отнема каменното сърце и ще го замѣстя съ ново“. Съ други думи: Богъ ще ни отнеме каменното съзнание и ще ни даде ново, козмическо съзнание, което разрѣшава въпроса на безсмъртието. Въ самосъзнанието, като животъ на плоскостта, ние прѣдставяваме страна на нѣкакво тѣло. Казватъ за нѣкого: той е страна.—На какво? — На куба, на примѣръ. Какво е кубътъ? — Тѣло, съ опрѣдѣлена форма, голѣмина, твърдостъ, съ опрѣдѣленъ обемъ и т. н. — Да, но въпроситѣ не се разрѣшаватъ съ твърди тѣла. Какво разрѣшава днесъ златото? Какво разрѣшаватъ кжщитѣ? Какво разрѣшаватъ параходитѣ, автомобилитѣ и аеропланитѣ? Тѣ разрѣшаватъ нѣщо малко, но не разрѣшаватъ сжщността на нѣщата; тѣ не разрѣшаватъ великия идеалъ, къмъ който се стреми човѣшката душа. За въ бъдеще, обаче, когато човѣкъ ще живѣе въ козмическото съзнание, той ще дойде до правилно разрѣшение на въпроситѣ. Тогава нѣма да чакаме да дойде нѣкой аеропланъ, да се завърти колелото и да тръгнемъ на пѣтъ. Питамъ: съ какво пѣтува слънчевата свѣтлина? По какъвъ начинъ се прѣнася слънчевата енергия

прѣзъ пространството? Ученитѣ хора казватъ, че свѣтлината произвежда извѣстенъ родъ трептения. Съгласни сме съ това, но кой произвежда тѣзи трептения? И какъ се произвеждатъ тѣ? Ученитѣ казватъ още, че свѣтлината пжтува съ грамадна бързина и вслѣдствие на това между частицитѣ ѝ се образува извѣстно търкане. И това е вѣрно, обаче, трѣбва да се знае, че движението на всѣки прѣдметъ, на всѣко тѣло се обуславя отъ участието на разумни същества. Колкото разумността е по-голѣма, толкова и движението, прѣдизвикано отъ тази разумностъ, е по-интенсивно.

И тѣй, когато говоримъ за Любовта, за Мждростта, за Истината, за Правдата, за Добродѣтелята, ние подразбираме Вѣчното Начало, Козмическото съзнание, което обхваща всичко въ себе си и къмъ което всѣки трѣбва да се стреми. Само въ Неговитѣ условия нашето тѣло ще се оформи и прѣсъздаде. Апостолъ Павелъ казва: „Сега имаме плътско тѣло, но когато дойде козмическото съзнание, ще се създаде духовното ни тѣло“. Каква разлика има между плътското и духовното тѣло?—Плътското тѣло умира, а духовното не умира; плътското тѣло страда, а духовното не страда, противорѣчията въ живота съществуватъ за плътското тѣло, а за духовното тѣло нѣма никакви противорѣчия. Духовното тѣло живѣе въ вѣчна радостъ, въ разбиране дълбокия смисълъ на живота. То живѣе въ Вѣчния Животъ.

Сега, споредъ законитѣ на самосъзнанието ние казваме, че земята се върти. Питамъ: колелото на аероплана вѣчно ли се върти? — Не, колелото се върти, само когато аеропланътъ пжтува. Знаятъ ли тогава съврѣменнитѣ учени, кой прѣвъ завъртѣ колелото на земята, да тръгне на пжтъ? Прѣди колко милиярди години земята излѣзе отъ своето пристанище и тръгна да пжтува изъ пространството? Слѣдъ колко милиярда години ще стигне въ друго пристанище? Когато се говори за пристанище на земята, ние разбираме, че тя е тръг-

нала отъ пристанището на обикновеното съзнание и се стреми къмъ козмическото пристанище, дѣто ще пусне котва. За сега земята е дошла до срѣдната на своя пѣтъ. Още много пѣтъ има тя да изминава, докато стигне въ козмическото съзнание. Мнозина ще кажатъ: значи, много има да се чака. Нѣма защо да се чака, но съ нея заедно ще се пѣтува. Човѣкъ, който чака, той не работи. За обяснение на мисълта си, ще ви прѣдставя слѣдния контрастъ: това, което е настояще за обикновеното съзнание, е минало за самосъзнанието; бъдещето за самосъзнанието пѣкъ е настояще за козмическото съзнание. Слѣдователно, ако нѣкой човѣкъ седи и чака реализиране на своитѣ идеали, безъ да работи, може да чака милиони години, но тѣ нѣма наготово да дойдатъ. Всѣки, който схваща тази идея и живѣе споредъ нея, той има условия да се подигне, той може да влѣзе вече въ новия животъ. Очитѣ му веднага ще се отворятъ, телефонитѣ му веднага ще заработятъ. Който влѣзе въ козмическото съзнание, ще се намѣри прѣдъ единъ свѣтъ абсолютно живъ. Слнцето за него нѣма да бжде само едно свѣтло тѣло, но ще живѣе, ще му проговори на неговъ езикъ. То ще почука на телефона му.—Кой е тамъ? —Елате да чуете послѣднитѣ важни новини отъ слнцето. Това не сж измислени, невъзможни нѣща, но дѣйствителни факти. Сжществата, които живѣятъ на слнцето, сж разумни, тѣ се движатъ въ козмическото, въ Божественото съзнание. Тия разумни сжщества, именно, сж облѣкли слнцето въ свѣтла, хубава дреха и постоянно се движатъ около него, да не би нѣкои сжщества отъ понизкъ уровень се опитатъ да влѣзатъ въ него. Опитатъ ли се да влѣзатъ въ слнцето, тѣ ги изхвърлятъ навънъ. И нашата земя е едно отъ сжществата, които слнцето е изхвърлило навънъ. Нѣкога, въ миналото, тя се е разбунтувала противъ слнцето, и то я изхвърлило вънъ отъ себе си. И всички планети, които днесъ сж извънъ

слънцето, сж изпждени отъ него. Ученитѣ хора създаватъ разни теории за образуване на планетитѣ, но азъ казвамъ, че слънцето ги е изпждило нѣкога отъ себе си и днесъ ги учи. Има планети, които сж на разстояние милиони километри отъ слънцето. Какви закони ги държатъ въ пространството?—Законътъ на земното притегляне. Да, има нѣщо, което привлича хората къмъ единъ общъ центъръ. Този центъръ е козмическото, Божественото съзнание, чиято дѣйностъ е непрѣривна.

Значи, всички тѣла въ вселената сж свързани помежду си и прѣдставляватъ единъ общъ, великъ организъмъ. Всички планети, които се подчиняватъ на този организъмъ, сжцеврѣменно сж и абсолютно свободни. Между мравката и човѣка нѣма никакво подобие, но има нѣкаква вжтрѣшна връзка. Съврѣменнитѣ хора не виждатъ тази вжтрѣшна връзка между всички сжщества, понеже сждятъ за нѣщата отъ гледището на самосъзнанието и казватъ: защо сме се родили, и ние не знаемъ. Създалъ ни е Богъ, но ни е забравилъ. — Не се знае, кой кого е забравилъ: дали Господъ ви е забравилъ, или вие сте Го забравили. Човѣкътъ въ миналото се е проявилъ като непослушно дѣте, заради което Баща му го изпждилъ вънъ, да се учи и да работи. Цѣлата съврѣменна бѣла раса днесъ е въ положението на блудния синъ. Християнството дойде въ свѣта, за да покаже пжтя, по който бѣлата раса трѣбва да върви, да я научи на закона на жертвата, чрѣзъ който може да се върне къмъ Бога. Блудниятъ синъ се върналъ при баща си, но кога?—Когато видѣлъ, че господарътъ, на когото служи, се отнася съ него по-злѣ, отколкото съ свинетѣ си. Той не му давалъ да яде даже и отъ рожковитѣ на свинетѣ, които пасълъ. Питамъ: кой е доволенъ днесъ отъ положението си? Сегашниятъ свѣтъ е пълненъ само съ недозолни и болни хора. Ако отидете въ нѣкои отъ съврѣменнитѣ болници и клиники, тамъ ще видите хиляди болни, отъ какви ли не болести,

нервни, органически, които лѣкаритѣ не знаятъ, вече какъ да именуватъ. Днесъ лѣкаритѣ се виждатъ въ чудо: излѣкуватъ една болестъ, двѣ се явятъ; излѣкуватъ двѣ болести, четири се явятъ и т. н. Слѣдъ всичко това тѣ казватъ: ние имаме прѣдъ видъ всички хигиенични мѣрки да не заболѣватъ хората, да намалимъ процента на смъртността. Да, ако въ едно отношение хората не умиратъ, въ друго отношение умиратъ. Ако само физически се подобряватъ, въ друго отношение се влошава положението имъ, сърцата имъ се ожесточаватъ, умътъ имъ губи своето равновѣсие. И слѣдъ всичко това хората казватъ: свѣтътъ се много наплоди. Какво да правимъ?—Да отворимъ война! Отварятъ една война, като сегашната, въ която избиха около 25 милиона хора. Послѣ започватъ да търсятъ виновника на войната. Кой е виновникътъ на войната?—Човѣшкото самосъзнание, или казано на другъ езикъ: човѣшкиятъ егоизъмъ. Човѣкъ иска да устрои живота си вънъ отъ Бога. Обаче, за разумнитѣ хора, разрѣшението на всички въпроси седи въ козмическото съзнание. Всѣки човѣкъ има допирни точки съ козмическото съзнание. Щомъ дойде въ съприкосновение съ тѣхъ, веднага у него се заражда единъ вжтрѣшенъ потикъ да се обърне къмъ Бога, но не по начина, както свърѣменнитѣ богослови учатъ. Въ него се заражда великъ импулсъ къмъ самоотричане отъ всички материални блага и желания да служи на хората отъ любовъ къмъ Бога, да носи навсѣкждѣ радость и веселие. Да допуснемъ, че нѣкой човѣкъ е свършилъ четири факултета, но слѣдъ врѣме въ него се явява желание да служи на Бога. Скоро слѣдъ това му дохожда противоположна мисль: защо съмъ толкова глупавъ? Нима затова съмъ свършилъ четири факултета, да слугувамъ на Ивана, на Драгана? Трѣбва ли да слизамъ отъ висотата на положението си и да ставамъ слуга? Ето какъ се изгасватъ проявитѣ на Божественото съзнание въ човѣка!

Сега ние говоримъ за Божественитѣ импулси, които се явяватъ у насъ. Нѣкой казва: щомъ заживѣемъ Божественъ животъ, всѣкаква култура, всѣкаква наука ще изчезне. Не, тогава, именно, ще дойде истинската култура, истинската наука, музика, поезия. Ние не казваме, че всичко ще дойде изведнѣжъ. Свѣтътъ не може да се поправи механически. Това, което имаме днесъ, е добро, но ако останемъ още извѣстно врѣме въ това добро, ще умремъ. То е толкова добро, колкото е добро положението на нѣкой баща, който, за да достави срѣдства на дѣщеритѣ и синовеѣ си да живѣятъ добрѣ, е заложилъ всичкия си капиталъ при лихваря. Единъ день този лихварь ще дойде, ще изнесе навънъ всичко, каквото имате, и ще каже: всичко това е мое. Вие сега идете и работете! И външниятъ законъ му лава право да постѣпва така. Какво ще кажете вие тогава? Ние не критикуваме сегашнитѣ закони. Това не се отнася къмъ нашия прѣдметъ, но казваме: ако не се съобразявате съ Великия Законъ на живота, бирникътъ, лихварьтъ ще дойде, ще опише всичкото ви богатство и ще го занесе навънъ. Този лихварь е смъртъта.

Иоанъ казва: „Ако не се родишъ отъ вода и Духъ“. Това значи: ако не живѣешъ въ козмическото съзнание, нѣма да влѣзешъ въ Царството Божие. Този е изходниятъ пѣтъ въ живота. Първото важно нѣщо за човѣка е да бжде справедливъ. Имашъ ли да давашъ нѣкому нѣщо, ще му го дадешъ. Ама ималъ си всичко десетъ лева въ джоба си—ще му ги дадешъ. Щомъ дойде кредиторътъ да иска паритѣ си, ще извадишъ, каквото имашъ въ джоба си и ще му го дадешъ, а ти можешъ и да погладувашъ малко. Само по този начинъ ще опиташъ своята сила, своето достоинство, като човѣкъ. Мислишъ да пѣтувашъ прѣзъ нѣкоя гѣста гора и си казвашъ: не ме е страхъ, азъ вѣрвамъ въ Бога. Щомъ вѣрвашъ въ Бога, ще трѣгнешъ прѣзъ гората, безъ ножъ, безъ каквоя

да е оржие. По-силно оржие отъ вѣрата има ли? И мечка да срещнешъ, ще я погледнешъ само, и тя ще си замине. Вие не сте опитвали още, какво може да направи човѣкъ съ вѣрата. Това, което измѣчва съврѣменнитѣ хора, сж онѣзи наслѣдени качества отъ дѣди и прадѣди, които прѣкарали единъ неестественъ животъ. Този животъ се пробужда сега и въ съврѣменнитѣ хора, като неестествени желания, копнежи и чувства, които не носятъ нищо добро за тѣхъ. Щомъ се породи едно отъ тѣзи желания въ нѣкой съзнателенъ човѣкъ, той започва да се критикува, да се самоосжжда, защото не знае, огдѣ произтича това. Невидимиятъ свѣтъ, обаче, постоянно регулира тѣзи неестествени прояви въ хората, като имъ изпраща редъ страдания. Чрѣзъ страданията разумнитѣ същества отъ невидимия свѣтъ казватъ на хората: не е този пѣтътъ, по който трѣбва да вървите. Нѣкой казва: не знамъ, какво да правя. Станалъ съмъ много чувствителенъ, много нетърпеливъ, подозрителенъ. Кой каквото направи, азъ мисля, че е насочено противъ менъ. Какъ да се избавя отъ това кошмарно състояние? Казвамъ: тѣзи състояния се дължатъ на незадоволени човѣшки желания. Има желания у човѣка, които съ нищо не могатъ да се задоволятъ. Мислите ли, че виното може да задоволи жаждата на пияницата? Мислите ли, че соленото ядене ще задоволи жаждата му за вино? Колкото вино и да пие, жаждата за пиене все повече ще се увеличава. Голѣмото употребление на вино ще разстрои само храносмилателната му система — и нищо повече. Чрѣзъ пиенето природата го поставя въ положение на самозабрава, да заспи и да забрави всичко. На другия день, обаче, като се събуди, той всичко си спомня и пакъ отива да пие, да забрави, да завърши започнатото. Но все пакъ остава нѣщо недовършено.

Нѣкой казва: обидиха ме! Азъ ще имъ дамъ да разбератъ! Питамъ: като имъ далешъ да раз-

бератъ, съ това разрѣшава ли се въпросътъ за обидата? Какъ се лѣкува обидата?

Нѣкоя мома обича едного. Той е любезенъ, внимателенъ. Каквото пожелае тя, той го изпълнява: иска еди — какви си дрехи, обуца, и той всичко ѝ доставя. Оженятъ се, пакъ върви добръ. Единъ день тя се скара съ него, обиди го нѣщо. Отъ тозъ моментъ силата на неговитѣ чувства къмъ нея се намалява съ 10%. Отъ вгората лоша дума чувствата му се намаляватъ съ още 2% и слѣдъ 10 — 15 години цѣлувкиѣ прѣставатъ, нови дрехи, шапки и обуца не се купуватъ, мъжътъ почти не се свърта въ къщи и започва да говори: моята жена стана много лоша, нетърпима е вече. Казвамъ: дойде ли жената до това положение, тя трѣбва да се обърне къмъ козмическото съзнание и да каже: Господи, моятъ езикъ бѣше много дълъгъ, много невъзпитанъ, съ него тикнахъ мъжа си въ лошия пѣтъ, но помогни ми да изправа погрѣшката си! Какъ може човѣкъ да изправи една своя погрѣшка? Споредъ Божественото съзнание човѣкъ може да бѣде чешма, отъ която постоянно да тече вода. Тече ли вода, тя ще измие всички нечистотии наоколо си. Обаче, тази чешма ще тече само тогава, когато е свързана съ Великия Изворъ на живота. Кой въздига чешмата: камънитѣ, отъ които е направена тя, или водата, която тече отъ нея? — Водата, разбира се. Значи, цѣната на човѣка се опрѣдѣля отъ великия животъ, който протича прѣзъ него. И когато животътъ на козмическото съзнание влѣзе у насъ, ние ще имаме нова философия, нова мисълъ. И тогава, дойде ли нѣкой при мене, да ми чете свои произведения, азъ нѣма да го критикувамъ, но ще взема такова участие въ неговата работа, като че той и азъ сме едно и сжщо нѣщо. Днесъ, като дойде нѣкой човѣкъ да ви чете свои съчинения, вие казвате: хубави работи сж вашитѣ произведения. Щомъ излѣзе този човѣкъ навънъ, вие казвате: не сж толкова хубави произведенията му, но

нека намажа малко колата му, да се порадва. Кое положение е по-хубаво: да слушамъ нѣкой да ми свири, или азъ да свиря, а други да ме слушатъ? И двѣтъ положения сж необходими. Нѣкога ще слушамъ, нѣкога ще ме слушатъ. Не може да се нарече човѣкъ този, който не знае да слуша. Първото качество, необходимо за човѣка, който иска да влѣзе въ козмическото съзнание, е послушанието. Въ живота на самосъзнанието има подчинение, робство, а въ живота на козмическото съзнание има послушание. Който не знае да слуша, нищо нѣма да придобие. Когато обичате нѣкого, какъ го слушате? Слушате го, безъ отекчение, и усѣщате, като че въ васъ се влива нѣкакъвъ еликсиръ, който ви ободрява и съживява. Като си замине любимиятъ ви човѣкъ, казвате: много нѣщо ми остави този човѣкъ. Това значи да любите и да ви любятъ.

Много отъ съврѣменнитѣ християни казватъ: ние сме християни отъ рождението си още.—Това само не е достатъчно. Истинскиятъ християнинъ ще вземе своя инструментъ и ще засвири, ще прѣдаде Божественото изкуство, както си е. Не е достатъчно само да рисуваашъ една гарга, но така да я рисуваашъ, че който я види, да се очуди, да не може да познае, рисунка ли е, или естествена. Ще ви приведа примѣра за двамата гръцки скулптори, които показали своето изкуство единъ прѣдъ другъ. Първиятъ отъ тѣхъ направилъ единъ гроздъ, който билъ тъй майсторски изработенъ, че измамилъ птицитѣ, които дошли да го кълватъ. Вториятъ пъкъ изваялъ единъ вуалъ, съ който покрилъ образа на една отъ гръцкитѣ богини. Другарьтъ му, като видѣлъ вуала, приближилъ се къмъ статуята, съ намѣрение да дигне вуала. Той се обърналъ къмъ скулптора съ думитѣ: не ме заблуждавай, дигни вуала на богинята! Първиятъ измамилъ птицитѣ, а вториятъ — човѣка. Да можешъ да прѣдадешъ вѣрно нѣщата, въ това седи истинското изкуство. Голѣмо изкуство е като го-

воришъ, да можешъ да прѣдадешъ това, което се крие въ душата ти, да можешъ да изразишъ своята любовъ. Говори ли ти нѣкой, не казвай, че той те залъгва. Ако работата е за залъгване, отъ 8,000 години насамъ хората все си говорятъ и все се залъгватъ. Грѣшката не е само въ този, който говори, но и въ този, който слуша. Ако вие сте човѣкъ, който се стреми къмъ безсмъртие, къмъ козмическото съзнание, като ви говори нѣкой безсмъртенъ човѣкъ, вашиятъ животъ моментално ще се измѣни, и ще се намѣрите обиколени отъ много братя и сестри. Ще кажете: кой знае дали е така! Докато живѣете на плоскостта, ще казвате „кой знае“, но когато дойдете въ положението на хора, родени отъ вода и Духъ, нѣщата ще бждатъ за васъ точно опрѣдѣлени. Духътъ ще донесе абсолютната справедливостъ; водата ще донесе мекотата и чистотата; чистотата ще донесе здраве, а здравето — свѣтлина. Тогава животътъ ви нѣма да бжде мжчение и трудъ, а работа и наслаждение.

„Ако се не родите изново отъ вода и Духъ“. Нѣкои отъ васъ сте едва заченати; други сте по на единъ мѣсецъ; трети сте по на два мѣсеца; четвърти — на три мѣсеца, а малко хора има, които сж на деветъ мѣсеца. Но всѣки, у когото Божественото се е заченало, трѣбва да го пази. Дълъгъ периодъ се изисква, докато се родите изново отъ вода и Духъ. Ако вървите по закона на самосъзнанието, това раждане е въпросъ на далечното бждеще; ако вървите по закона на козмическото съзнание, то може да бжде въ настоящия моментъ. За самосъзнанието разстоянието отъ земята до слънцето е милиони километри, когато за козмическото съзнание това разстояние може да се вземе само за осемъ минути. Ако пътувате съ крилата на самосъзнанието, трѣбва да имате единъ бързъ тренъ, съ който ще изминете разстоянието отъ земята до слънцето за 250 години. Това не е за осжждане, нито за самоосжждане. Задачата на човѣчеството е да се чисти всѣки мо-

ментъ и да върви напредъ. Нѣма какво човѣкъ само да признава грѣховетъ си, но той трѣбва да се обърне къмъ Бога, да възприеме Неговата Любовь, Мъдростъ и Истина по новия начинъ, по начина на козмическото съзнание и да ги приложи въ живота си. Човѣкъ не трѣбва за вѣчни вѣмена да остане твърдо тѣло, нито пъкъ страна на нѣкое тѣло, но да има отношения съ хората, като души, които живѣятъ въ едно тѣло, т. е. въ вѣчна хармония. Когато една душа живѣе въ козмическото съзнание, тя може навсѣкждѣ да бѣде приета. Ако живѣе на земята, тя може временно да я напусне, да отиде на слънцето, да се разговори съ своитѣ любими и послѣ пакъ да се върне на земята. Тази душа е свободна да се разхожда, дѣто иска изъ слънчевата система. Отъ гледището на самосъзнанието ще кажете: може ли човѣкъ да пътува до слънцето?—Може. Има вътрѣшно, духовно пътуване. По физически начинъ не може да се отиде до слънцето, но по духовенъ начинъ—може. Когато се говори за живота, ние имаме прѣдъ видъ неговата външна — физическа страна и вътрѣшна — духовна страна. Отъ материално, физическо гледище, нѣщата ставатъ мъчно, изисква се вѣчностъ, едно число съ 15 нули—денътъ на Брама. Щомъ изтече това число, ще изтече и Божествениятъ день, слѣдъ което ще настане Божествената нощъ, пакъ същото число съ 15 нули. Изчислете, колко милиарди години правятъ тѣзи числа. Денемъ Богъ твори, а нощемъ, когато спи, Той образува новитѣ свѣтове въ себе си. Тѣй щото въ Бога има постояненъ, вѣченъ процесъ на творчество и създаване.

Слѣдователно, щомъ Богъ постоянно твори и създава, по същия начинъ и ние трѣбва да създадемъ въ себе си новъ свѣтъ. На съвременнитѣ хора липсва нѣщо идейно. Тѣ търсятъ своето спасение отвънъ. Тѣ чакатъ като просяци прѣдъ вратата на нѣкой богатъ човѣкъ да имъ даде нѣщо. Срѣщате нѣкой бѣденъ човѣкъ, проси отъ васъ.

Въ този моментъ вие може да нѣмате петъ пари въ джоба си, но ако брѣкнете въ неговия джобъ, ще намѣрите не по-малко отъ 200 лева. Защо пази тия пари? Той гледа да се осигури отвънъ, на другитѣ хора се надѣва, отъ тѣхъ очаква спасението си. Този човѣкъ трѣбва да намѣри нѣкакъвъ начинъ самъ да се прѣхранва. Чрѣзъ просия човѣкъ не може да се изправи. Тя е само единъ методъ. Отъ духовно гледище само горделивитѣ хора сж осждени на просия. Нѣкога тѣ сж били много горди и затова сж изпратени на земята, като просияци, да се смирятъ. Когато сиромаштъ започне да разбогатява, главата му отчасти се деформира. Деформира ли се главата ви, молете се да изгубите богатството си, да осиромашеете и по този начинъ да се смирите. Гордостъта сваля човѣка надолу. Когато нѣкой човѣкъ достигне високо духовно положение и започне да мисли, че нѣма подобенъ на него, той е осжденъ на падение. Кажете ли поетътъ или музикантътъ, че нѣма подобенъ на себе си, той се намира на лъжливъ пжтъ. Дарбитѣ на човѣка зависятъ отъ тѣзи, които го слушатъ, които го обичатъ. Тѣ даватъ сила за проявление на неговитѣ таланти. Ако говоришъ прѣдъ хора, които те обичатъ, ти ще говоришъ повече и по-краснорѣчиво; ако говоришъ прѣдъ хора, които не те обичатъ, ти ще говоришъ по-малко и по-лошо. Слѣдователно, дарбитѣ зависятъ отъ Любовта. Ако майката има любовъ въ себе си, тя ще роди великъ, гениаленъ синъ. Ако нѣма любовъ въ себе си и живѣе повърхностенъ, дребнавъ, лекомисленъ животъ, тя ще роди обикновенъ синъ, подобенъ на нея. Когато нѣкоя майка иска да роди нѣщо велико, тя трѣбва да е подготвена за това, да съзнава своето прѣдназначение. Човѣкъ не може да роди една възвишена идея, ако той самъ се занимава съ дребнавоститѣ на живота. Хората сами създаватъ възвишенитѣ идеи; тѣ сами създаватъ и обикновенитѣ идеи. Да служимъ на Бога, това е велика Божествена идея

94

Да служимъ на хората съ своя умъ, съ своето сърце и съ своята воля, и това сж Божествени идеи. Обаче, да продадемъ на хората своя умъ, своето сърце и своята воля, това вече не е Божествено. Слѣдъ всичко това, може ли човѣкъ, който се продава, да сжди онзи, който служи на Бога? Ако той го сжди, ще му кажа: вземи цигулката си и свиря! Азъ ще дойда да те слушамъ. Който сжди, трѣбва да даде образецъ. Днесъ човѣчеството не се нуждае отъ религии, то не се нуждае и отъ храмове. Ако е въпросъ за храмъ, похубавъ храмъ отъ небето нѣма. Дигни очитѣ си нагорѣ къмъ небето, погледни звѣздитѣ и кажи: Господи, благодаря Ти за всичко, което Си създалъ! Ако и слѣдъ това искашъ нѣщо хубаво, обърни внимание на бубулечицитѣ, на птичкитѣ, на растенията, на чиститѣ кристални извори и нека въ тебе се зароди велико вътрѣшно желание да се позанимаешъ съ тѣхъ, да научишъ, защо сж създадени тѣ. Отъ всичко това ти трѣбва да изпитаешъ красивъ трепетъ на своята душа.

Питамъ: какво правятъ съврѣменнитѣ хора? Като се намѣрятъ прѣдъ нѣкой чистъ планински изворъ, изведнѣжъ натопяватъ вжгрѣ калнитѣ си обуца, да ги измиятъ. Не, приятелю, намѣришъ ли се поѣтъ такъвъ изворъ, ще се спрешъ при него съ благоговѣние, ще свалишъ шапката си, ще измиешъ лицето си, ще пиешъ отъ водата му и ще кажешъ: Господи, помогни ми да изчистя сърцето си и да просвѣтя ума си, като водата на този изворъ. Изворътъ е живъ. Отъ хиляди години при него седи нѣкой възвишенъ духъ и работи, изпълнява своето прѣдназначение. Затова отидете ли при нѣкой изворъ, пийте отъ водата му, измийте се и благодарете! Казвате: вѣрно ли е всичко това? Питамъ: вѣрно ли е, че ме слушате сега да ви говоря? Вѣрно ли е, че сте българи? Има реални нѣща въ свѣта, но има и нереални. Реалнитѣ нѣща нѣматъ начало, нѣматъ и край. Казвате: апостолъ Павелъ е проповѣдвалъ нѣко-

га въ миналото Христовото учение. Не, той не е проповѣдвалъ само въ миналото; той проповѣдва и сега. Ние не гледаме на Христа и на Неговото учение, като на минало нѣщо; ние не гледаме на Христа и на учението Му, като нѣщо, което ще дойде въ бждеще; ние гледаме на Христа и на Неговото учение, като на вѣчно настояще. Казвате за нѣкого: този човѣкъ се мисли за нѣщо по-горѣ огъ Христа. Така може да мисли само този, който живѣе въ закона на самосъзнанието. Ржката не може да се огдѣли огъ тѣлото и да каже, че тя седи по-високо огъ него. Всички трѣбва да знаете, че съставлявате едно цѣло, въ което всѣки заема своето опрѣдѣлено мѣсто. Ние знаемъ, кое мѣсто въ цѣлото заема Христосъ, кое—апостолъ Павелъ, кое—Буда, кое—Шекспиръ, кое—Бетховенъ и т. н. Ние точно знаемъ мѣстага на всички хора и поставяме всѣки на неговото опрѣдѣлено мѣсто—ни то по-горѣ, ни то по-долу огъ това, което имъ е дадено и което тѣ заслужаватъ. Напримѣръ, никой до сега не е далъ на Бетховена това мѣсто, което ние му даваме. За въ бждеще ще дойдатъ музиканти, които ще създадатъ нѣщо повече огъ Бетховена. Ще кажете: възможно ли е това? Ако вашето дѣте днесъ кжса буквара си, когато стане възрастень човѣкъ, на 33 години, той ще създаде нѣщо хубаво, велико. Той може да стане великъ музикантъ, или великъ поетъ, или великъ художникъ. Когато човѣкъ стане на 33 години, когато създаде нѣщо хубаво и велико въ своя животъ, той може да се нарече вече истински човѣкъ.

И тѣй, млади и стари, всички трѣбва да се освободимъ отъ заблужденията и да разберемъ, че живѣемъ въ настоящето. Нѣкой казва: не мога да търпя!—Ще търпишъ.—Не мога да бжда милостивъ.—Ще бждешъ милостивъ!—Слабъ съмъ.—Ще станешъ силенъ! Щомъ влѣземъ въ козмическото съзнание, ние ще придобиемъ качества, необходими за бждещето положение или за Синоветъ Божии, които ще могатъ да прѣодоляватъ

всички мжнотии. Казано е: „Роденото отъ плътта, плътъ е; роденото отъ Духа, духъ е.“ Ако живѣемъ по плътъ, ще умремъ; ако живѣемъ по духъ, ще придобиемъ Вѣчния Животъ. Вѣчниятъ Животъ, новиятъ животъ включва всичко въ себе си. Всички религии водятъ до вратата на козмическото съзнание. Всички вѣрвания, съ които до сега сме били облѣчени, ще останатъ настрана. Казано е въ Писанието: „Ние нѣма да умремъ, но ще се измѣнимъ.“ Това подразбира, че като влѣземъ въ козмическото съзнание, ще се облѣчемъ съ нови дрехи, ще се измѣнимъ. Новитѣ дрехи прѣдставляватъ новитѣ разбирания, новитѣ вѣрвания, съ които нашето съсце, нашиятъ умъ и нашиятъ духъ ще се облѣкатъ. Щомъ се облѣчемъ съ тия нови дрехи, тогава ще бждемъ „братя“ въ пълния смисълъ на думата и ще се познаемъ. Можешъ да имашъ братъ само въ живота на козмическото съзнание.

Сега всички трѣбва да работимъ за своето самоусъвършенствуване. Готовитѣ души за новъ животъ трѣбва да влѣзатъ въ козмическото съзнание, за да отворятъ мѣсто на другитѣ. Този е пътътъ, по който ще дойде спасението на човѣчеството. Когато хората възприематъ новото учение и заживѣятъ въ козмическото съзнание, умразата, завистъта, недоволството—всички отрицателни чѣрти въ живота на човѣка ще изчезнатъ. Това се разбира въ стиха: „Господъ ще заличи всичкитѣ ни грѣхове.“ Всичко отрицателно, което носимъ отъ живота на съзнанието и самосъзнанието, ще се заличи и вече нѣма да бждемъ хора, прѣгърбени отъ тежеститѣ на живота, изтошени отъ неуспѣхи и недоразумѣния. Сега гледашъ нѣкой, възви отчаянъ, замисленъ.—Какво си се замислилъ? Мисля, какъ да изкарамъ прѣхраната си. Значи, самосъзнанието разрѣшава въпроса за прѣхраната, а козмическото съзнание разрѣшава въпроса за любовта къмъ Бога. Разрѣшимъ ли този въпросъ, любовта ще донесе своето изобилие, отъ което ние ще

се хранимъ. Тогава цѣлата земя ще се прѣвѣрне въ райска градина, въ която ще има работа за всички. Кой каквито дарби или възможности има, ще се прояви. Нѣкой може да пише, ще му дадатъ условия да напише най-хубавата си работа. Сега, седите безъ работа, безъ импулсъ въ живота и казвате: остарѣхме вече.—Защо сте остарѣли? Отъ много грижи, отъ безвѣрие. Вие не вѣрвате въ настоящето, а вѣрвате въ бждещето, което носи смъртъ. Не, въ настоящето ще вѣрвате! Ще вѣрвате въ Отца си, както Синътъ вѣрва въ Него и приема Неговия животъ. Щомъ вѣрвате въ Отца си, и Той ще живѣе въ васъ. Всѣки, който живѣе въ козмическото съзнание, само той може да разбере, какво значи да имашъ съприкосновение съ Бога. Най-малкото докосване до съзнанието на Бога донася такава радостъ за душата, за която Павелъ казва: „Щастието, което ни очаква за въ бждеще, не може да се сравни съ богатствата на цѣлия свѣтъ“. Само по този начинъ животътъ ни ще бжде пѣсень и музика. Мисълта ни ще бжде като Божиата мисль; чувствата ни—като Божиигѣ чувства, дѣйствиата ни—като дѣйствиата на Бога. Вземемъ ли перото, отъ него ще се изливатъ велики, свещени мисли и койго прочете написаното, ще каже: благословена да бжде ржката, която е написала тѣзи Слова! Благословена да бжде устата, която е изрекла тѣзи слова! Питамъ: този животъ нѣма ли смисль?

Казвамъ: досега вие всички сте имали само прѣдчувствие за това велико съзнание. Пожелавамъ на всинца ви да прѣживѣете поне единъ такъвъ день! Ако не можете цѣль день, поне за единъ часъ, или за една минута, или най-малко за една секунда да имате съприкосновение съ Божественото съзнание! Този кратъкъ моментъ ще донесе блага на душата ви за хиляди години. Незабравимъ моментъ е той! Велико събитие за цѣлия козмосъ е да се приближи Богъ до нѣкоя душа! Всички сжщества, и висши, и низши, ще

отправятъ всичкото си внимание къмъ тази душа и ще я питатъ: какво ти каза Господъ? Този е най-тържественниятъ день въ живота на душата. И ангели, и богове, и светии—всички ще се заинтересуватъ отъ нея. Всѣко докосване на Бога до една душа, означава откриване на новъ, великъ свѣтъ. Този човѣкъ може вече да каже: азъ живѣя въ Божията Любовь; дишамъ свѣтлината на Божията Мъдростъ, движа се въ великата Божия Истина, която носи свобода и просторъ за души-тъ, като раздавамъ всичко, което Богъ ми е далъ. Човѣкътъ на Истината разполага съ неизчерпаемо богатство. Той живѣе въ изобилието на Божията Любовь.

Пакъ ви пожелавамъ да прѣживѣете този великъ и славенъ моментъ, който прѣдставлява идването на вашия възлюбенъ. Дойде ли този моментъ, всичко старо, всичко прѣходно ще се обезсмисли. Този моментъ може да бѣде още днесъ, въ настоящето, въ което се движите и живѣете. Само този моментъ е въ сила да смекчи човѣка, да измѣни лицето му и да го облагороди. Влѣзете ли въ живото на козмическото съзнание, всѣкаква лъжа, всѣкаква неправда ще изчезне отъ васъ. Тогава вие нѣма да приличате на онзи богаташъ, който се скривалъ отъ всички посѣтители, които отивали при него за материална помощ. Отива единъ бѣденъ поетъ при този богаташъ да му иска нѣкаква парична помощ, но той казва на слугата си: кажи, че ме нѣма въ къщи! Единъ день богаташътъ има нужда отъ поета и отива въ дома му. Поетътъ излиза самъ прѣдъ богаташа и му казва: днесъ не съмъ у дома си, не мога да Ви приема.—Какъ тъй, нали този, съ когото говоря сега, сте Вие самъ, поетътъ, когото търся? — Не вѣрвате ли, че не съмъ у дома си? Какъ азъ можахъ да повѣрвамъ на вашия слуга, че Ви нѣма въ къщи, а Вие не вѣрвате на мене? — Нали Вие сте поетътъ?—Да, азъ съмъ, но не съмъ за Васъ. Казвамъ: така се приематъ хората, когато живѣ-

ятъ въ самосъзнанието. Обаче, когато влѣзатъ въ козмическото съзнание, тѣ ще отворятъ широко вратата си за своя приятелъ съ братска усмивка, съ свѣтълъ умъ и съ чисто сърце. Какъвъ по-хубавъ приемъ отъ този може да очаквате? Нѣма по-хубаво нѣщо отъ това, да разполага човѣкъ съ вжтрѣшенъ миръ и доброта! Какво по-хубаво отъ това, да виждашъ навсѣкждѣ Божиата Любовь, Божиата Мъдрость и Божиата Истина? Нѣма по-добри условия за работа отъ този животъ.

И тъй, пожелавамъ на всички да прѣживѣте момента на съприкосновение съ Бога, Който ще събуди въ душитѣ ви непрѣодолимо желание и силенъ копнежъ за постигане на новия животъ — живота на Божественото, козмическото съзнание!

Бесѣда отъ Учителя, държана на 2 Януарий 1927 година,
въ гр. София.

Самъ съ ума си.

„И тъй, самъ съ ума си слугувамъ на Божия законъ, а съ плътта — на грѣховния законъ. *)

Прочетената 7 глава отъ Посланието къмъ римлянитѣ донѣкждѣ само обяснява извѣстни противорѣчия въ живота.

„А сега вече това не го правя азъ, но грѣхътъ, който живѣе въ мене“. [17 ст.]. На мнозина тази мисль може да се види парадоксална, но съ една аналогия тя ще може отчасти да се обясни. Ако българитѣ, напримѣръ, воюватъ съ нѣкой народъ, трѣбва ли да държатъ нѣкого виновенъ за тази война, само затова, че той живѣе въ България? Ако го държатъ отговоренъ, той ще каже: „българитѣ правятъ това, а не азъ.“

„Защото, споредъ вжтрѣшния човѣкъ, съуслаждавамъ се въ закона Божий“. [22 ст.] — Значи, освѣнъ външния законъ, въ човѣка има и вжтрѣшенъ законъ — Божия законъ.

„И тъй, самъ съ ума си слугувамъ на Божия законъ, а съ плътта си — на грѣховния законъ. [25 ст.].

Павелъ, единъ отъ великитѣ апостоли на християнството, признава, че служилъ на два закона. Единиятъ законъ е прѣходенъ, установенъ отъ хората, а другиятъ законъ е вѣченъ, установенъ отъ Бога. Законъ сжществува само тамъ, дѣто живѣятъ разумни сжщества. Въ това отношение, законътъ може да се изпълнява само отъ разумни сжщества съ висока култура. Разумността на тия сжщества бива различна по степенъ. Колкото моралътъ на хората е по-високъ, толкова и разумността имъ е по-голѣма.

Често се говори за Божествения свѣтъ, за Бога, за служене на Бога и т. н. Подъ понятие-

*) Римляномъ 7:25.

то Богъ се разбира Вѣчно Начало, абсолютна разумность, въ която нѣма никаква промѣна, нито измѣна. Влѣзете ли въ Божествения свѣтъ, скърбитѣ и страданията ви моментално ще изчезнатъ, душата ви ще се изпълни съ миръ и тишина, съ възвишени и благородни чувства. Въ Божествения свѣтъ цари абсолютна чистота и хармония. Ето защо, човѣкъ се стреми къмъ този животъ, макаръ всѣки да си го прѣдставлява споредъ своитѣ вжтрѣшни разбирания. Всѣки човѣкъ си прѣдставлява Божествения, Вѣчния животъ споредъ устройството на своето тѣло, т. е. споредъ своето умствено, сърдечно и духовно развитие.

Една отъ задачитѣ на съврѣменната наука е да изучи подробно устройството на човѣшкия мозъкъ, за да си обясни всички противорѣчия, които съществуватъ въ живота. Забѣлѣзано е, наприкладъ, че черепътъ на високо моралнитѣ хора е правилно устроенъ, вслѣдствие на което тѣ не прѣживяватъ такива противорѣчия, които създаватъ пертурбации въ живота имъ, както това става съ хора, на които моралнитѣ чувства сж слабо развити. Костта на черепа въ гениалнитѣ и праведнитѣ хора е много тънка, когато на грѣшнитѣ хора е доста дебела. Това не показва, че грѣшнитѣ хора не мислятъ, но понеже черепътъ имъ прѣдставлява котелъ, пълненъ съ нагрѣта вода, за да не се пукне отъ вжтрѣшния напоръ, костта е направена дебела, да издържа. За грѣшния човѣкъ животътъ е вѣчно кипение, вѣчно врѣние, затова той казва: ври нѣщо въ сърцето ми, въ ума ми! Разбира се, че нѣщо ври въ него. Нима водата въ котела на парната машина не ври?

И тъй, когато се говори за морални хора, това подразбира новъ типъ хора, отъ нова човѣшка раса. Въ морално отношение първобитниятъ човѣкъ е билъ на ниско стѣпало. Той е прѣдставлявалъ нѣщо подобно на животнитѣ. Нима овцата, кравата или волътъ могатъ да се сравняватъ по моралъ съ съврѣменния човѣкъ? Пуснете ги въ

градината си и ще видите, какъвъ е тѣхниятъ моралъ. Тѣ ще направягъ редъ пакости. Ако пуснете единъ гължбъ въ градината си, и той ще ви направи пакости, макаръ че въ морално отношение гължбътъ седи най-високо между птициѣ. Той е вегетариянецъ, храни се само съ зрънца. Изобщо, моралътъ изисква не само външни, но и вътрѣшни правилни отношения. Казано е, наприкладъ, въ Писанието: „Не кради!“ Краденето не подразбира да вземешъ отъ човѣка пари или друго нѣщо, но можешъ да крадешъ и чувствата, и мислитѣ му, както крадешъ и паритѣ му. Слѣдователно, кражбата, като немораленъ актъ, става не само въ физическия, но и въ сърдечния, и въ умствения свѣтъ. Навсѣкждѣ ставатъ кражби. И въ духовния свѣтъ ставатъ кражби. Когато нѣкой духъ иска да открадне нѣщо отъ човѣка, той ще обикаля оттукъ—оттамъ, докато най-послѣ постигне цѣльта си. Много отъ мислитѣ и чувствата на съврѣменнитѣ хора мязатъ на кукувични яйца. Кукувицата се грижи само да намѣри нѣкое чуждо гнѣздо, въ което да снесе яйцата си и ги оставя на другитѣ птички да ги мжтятъ. Какво ще излѣзе отъ тѣхъ, тя не се интересува повече. По сжщия начинъ нѣкоя съврѣменна мома се влюбва въ единъ момъкъ, за когото нищо не знае, откъдѣ е, какъвъ е, и казва: отличенъ човѣкъ е моятъ възлюбенъ. Той е цѣло божество, готовъ е всичко да направи за мене. Оженва се за него, но не минава и една година, казва: излъгахъ се въ този човѣкъ! Той не излѣзе това, което си прѣдставлявахъ. Питамъ: какъ е възможно едно разумно сжщество да се излъже толкова много? Ти, като разумно сжщество, трѣбва да правишъ разлика между обикновеното стъкло и диаманта. Диамантътъ е твърдъ, добръ прѣчупва слънчевитѣ лъчи и е способенъ да лѣкува, т. е. има лѣчебни свойства. Сжщоцѣннитѣ камъни, изобщо, иматъ лѣчебна сила въ себе си, вслѣдствие на което хората още отъ най-стари врѣмена сж ги носили

като украшения. Много отъ съврѣменнитѣ хора вѣрватъ, че употребата на скжпоцѣнни камъни ще донесе нѣкакво щастие. Въ това има извѣстна доза истина, но има и малко суевѣрие, на което се подаватъ, както нѣкои учени и философи, така и хора отъ високъ произходъ, като царе, князе, дипломати и др. Мнозина могатъ да възразятъ, че между ученитѣ и философитѣ не сжществуватъ суевѣрия. И между тѣхъ има суевѣрия. Вземете, напримѣръ, френския романистъ—натуралистъ Зола, когато замислѣлъ да напише ново съчинение, прѣдварително брѣквалъ въ една кутия съ различни номера, изваждалъ си единъ номеръ и по него сждѣлъ за успѣха на своето произведение. Той се изповѣдвалъ прѣдъ свои близки, че това се дължи на нѣкакво атавистическо чувство на суевѣрие, останало въ него отъ дѣди и прадѣди. И съврѣменнитѣ хора не сж свободни още отъ суевѣрията въ живота. Срѣщате нѣкой писателъ, който върви замисленъ, мечтае за своята нова книга, която пише, и току изведнѣжъ виждате на лицето му доволна, щастлива усмивка. Защо? — Той видѣлъ, че насрѣща му иде кола, пълна съ чували брашно и си казва: ще върви книгата ми, както брашното се продава. Срещне ли нѣкоя празна кола, замисли се, става сериозенъ, казва си: напразно ще ми бжде работата. Нѣма да имамъ успѣхъ! Питамъ: какво отношение има между празната и пълната кола и неговото съчинение? Казватъ: ние трѣбва да се отнасяме критически къмъ нѣщата, а не повърхностно, да гледаме реално на живота.

Питамъ: какво прѣдставлява реалниятъ животъ? Може ли той да се пипа, да се хваща въ ръжка, като нѣщо материално, като круша или ябълка, и да се обрѣща на една и на друга страна? Животътъ не е нѣщо материално, но има свои материални прояви, по които може да се сжди за неговия дълбокъ, вжтрѣшенъ смисълъ. При това, всѣка проява въ природата указва извѣстно влия-

ние върху живота. Напримѣръ, ученитѣ сж забѣлѣзали, че когато се явяватъ петна на слънцето, нѣкждѣ въ природата има голѣми бури, урагани. Колкото повече петна има, толкова повече вѣтрове се явяватъ. Освѣнъ това слънчевитѣ петна сж свързани и съ плодородието на една или на друга страна. Явяватъ ли се повече петна, и плодородието е по-голѣмо. Оттамъ пѣкъ и търговията се засилва. Щомъ има голѣмо плодородие и добра търговия, сжщеврѣменно и броятъ на женитбитѣ се увеличава. По слънчевитѣ петна може да се прѣдсказва, какви ще бждатъ отношенията между членоветѣ въ единъ домъ. Ще кажете: какъ е възможно, слънчевитѣ петна да указватъ влияние върху отношенията на хората? — Много естествено! Когато има повече петна на слънцето, плодородието е голѣмо, търговията добра, и джобоветѣ на мжжетѣ по-пълни съ пари. Щомъ мжжѣтъ има повече пари, избегнати сж голѣма частъ отъ недоразуменията въ единъ домъ. Нѣма ли плодородие прѣзъ годината, търговията е по-слаба, а оттамъ и джобоветѣ на мжжетѣ по-празни. Нѣма ли достатѣчно пари, и недоволството въ домоветѣ е по-голѣмо. Нѣкой казва: защо хората не живѣятъ добрѣ помежду си? — Защото нѣма петна по слънцето. Много отъ съврѣменнитѣ учени не вѣрватъ на тѣзи факти, но за въ бждеще тѣ ще повѣрватъ, че наистина, появяването на слънчевитѣ петна има отношение къмъ човѣшкия животъ. Изобщо, рѣзкитѣ промѣни, които ставатъ въ слънцето, изразяватъ двѣ различни състояния.

За обяснение на тази мисль ще ви дамъ слѣдния примѣръ. Вземете черния и бѣлия цвѣтове и разгледайте тѣхнитѣ свойства. И двата цвѣта сж пасивни, но се отличаватъ съ противоположни качества: черниятъ цвѣтъ поглѣща почти всички слънчеви лжчи въ себе си, вслѣдствие на което задържа повече топлина; бѣлиятъ цвѣтъ — обратно. Той отразява слънчевитѣ лжчи, вслѣдствие на което задържа по-малко топлина. Слѣдователно,

лѣтно врѣме, когато се чувствувате простудени, завийте се съ черна дреха, за да се стоплите. Искате ли да се поразхладите, завийте се съ бѣла дреха. Тѣй щото, когато правимъ сравнение между свойствата на тѣзи два цвѣта, ние уподобяваме черния цвѣтъ на злото въ свѣта. Въ сжщностъ черниятъ цвѣтъ самъ по себе си не е зло, но той прѣдставлява състояние на почивка. Понѣкога тъмнината е полезна. Защо? — Защото свѣтлината въ извѣстни случаи прѣдставя редъ образи, които създаватъ страдания. Започне ли черниятъ цвѣтъ да прониква въ ума на хората, тѣ се разболяватъ. Това показва, че тѣ трѣбва да измѣнятъ своя животъ, като впрегнатъ на работа всичката си енергия. Всѣки, който иска да промѣни живота си, да създаде въ себе си подемъ къмъ красивото и възвишеното, той трѣбва да внесе въ ума си бѣлия цвѣтъ, като емблемъ на чистота. Това е отчасти вътрѣшно изяснение на въпроса за цвѣтоветъ. Цвѣтоветъ сж символи, които трѣбва добрѣ да се обяснятъ.

Ако разгледате буквитъ, които съставляватъ думитъ „бѣлъ и черенъ“, тѣ, сами по себе си, нѣмагъ никакъвъ смисълъ. Напримѣръ, буквата „Л“, буквата „Б“ отдѣлно взети нѣмагъ никакъвъ смисълъ, но турите ли буквата „Л“ въ думата „Любовъ“, тя вече придобива смисълъ; турите ли буквата „Б“ въ думитъ „Богъ, благостъ, блаженъ“, и тя придобива смисълъ. Следователно, ако ние знаемъ, какъ да съпоставяме черния и бѣлия цвѣтове, както въ живота, така и въ нашия организъмъ, тѣ придобиватъ смисълъ.

„Съ ума си служимъ на Божия Законъ, а съ плътта си — на грѣховния законъ.“ Може ли човѣкъ едноврѣменно да служи на два закона? — Може. Хора, които сж опитали това, казватъ, че до извѣстно врѣме тѣ сж служили и на двата закона, докато се опрѣдѣлили послѣ да служатъ само на Божия Законъ. И въ растителното царство срѣщаме сжщото, нѣщо. И растенията служатъ на

два закона: чрѣзъ коренитѣ си служатъ на грѣховния законъ, а чрѣзъ клонищата си—на Божия Законъ. И ние съ краката си служимъ на грѣховния законъ. Колко мравки, колко червейчета, колко трѣви тѣпчемъ съ краката си! И слѣдъ всичко това ние, съврѣменнитѣ хора, мислимъ, че сме морални! Запримѣрь, малцина хора се замислятъ по отношение на трѣвитѣ, на цвѣтята и ги считатъ живи. Всѣки, който спокойно тѣпче трѣвата, казва: трѣва е това, тя не е живо нѣщо, тя нѣма никакви страдания.—Не, живи сж и трѣвитѣ, и цвѣтята, тѣ иматъ до извѣстна степенъ съзнание въ себе си. И това, което българитѣ наричатъ „уроки“ се дължи на обстоятелството, че човѣкъ е стѣпкалъ нѣкоя трѣва или растение, съ което му причинилъ извѣстна врѣда. Когато хората сж невнимателни къмъ растенията, тѣ могатъ да пострадатъ, да се осакатятъ нѣщо заради това свое невнимание. Нѣкои растения сж много миролюбиви, но нѣкои—не сж. Ще кажете: може ли да се върва подобно нѣщо? Каква връзка може да сжществува между невниманието и небрѣжността на хората и растенията? Питамъ: ами отдѣ е дошла вървата на хората въ старитѣ врѣмена да се кланятъ, да се молятъ, да кадятъ тамянь на идоли, направени отъ човѣшки рѣцѣ? Нѣма нищо смѣшно въ вървата на тия хора, защото все-таки тѣ сж имали нѣкакво основание да върватъ. Ако нѣкой човѣкъ ви прѣдложи една златна английска монета, очитѣ ви веднага ще светнатъ. Защо?—Вѣра имате въ тази монета. Ако нѣкой художникъ ви прѣдложи една отъ своитѣ хубави картини, очитѣ ви пакъ ще светнатъ. Защо?—Защото знаете цѣната на тази картина, вървате въ нейната стойностъ. По какво сждите за цѣната на картината?—По краскитѣ, по линиитѣ, които великиятъ художникъ поставилъ върху платното и съ това придалъ смисълъ и съдържание на образа. Казвамъ: ако човѣкъ изучава линиитѣ на човѣшкия организъмъ тѣй, както природата първоначално

ти е създала, и ако по този моделъ може да извае своя образъ, по-великъ художникъ отъ него не може да има. Вие изучавали ли сте човѣшкото лице съ всички тънки, деликатни оттѣнъци по него? На кое мѣсто на лицето, на примѣръ, и съ кои чѣрти се изразява добродѣтелята? Тя има точно опредѣлено мѣсто на лицето на човѣка, както и точно опредѣлени чѣрти. Обаче, споредъ степента на развитието ѝ, тя заема по-големо или по-малко мѣсто въ лицето на човѣка: колкото е по-малко мѣстото, което добродѣтелята заема въ лицето на човѣка, толкова и той е по-малко добродѣтеленъ. И обратно: колкото е по-големо мѣстото, което добродѣтелята заема въ лицето на човѣка, толкова и той е по-добродѣтеленъ. Това не се отнася само за добродѣтелята, но и за всички останали велики добродѣтели. На примѣръ, и Любовьта, и Мждростьта, и Истината, и кротостьта, и въздържанието, и милосърдието—всички иматъ свои опредѣлени мѣста върху човѣшкото лице. Днесъ човѣшкото лице е съградено благодарение на всички тия добродѣтели, които сж дѣйствували едноврѣменно. Всѣка добродѣтель съгражда свои специални мускули и органи върху човѣшкото лице.

) По сжщия начинъ се създали и другитѣ органи по лицето на човѣка. Когато интелигентностьта е дошла въ човѣка, тя започнала да строи и създава свои органи. Силитѣ, чрѣзъ които се изразява човѣшката интелигентность, човѣшката мждрость създали носа и ушитѣ. Силитѣ, енергиитѣ, чрѣзъ които се изразява Любовта създали устата на човѣка. Когато Истината дошла въ човѣка, тя казала: азъ ще съградя очитѣ, вѣждитѣ и клепачитѣ. Най-послѣ дошълъ и разумътъ, който създалъ челото на човѣка. Сегашнигѣ физиономисти разглеждатъ тѣзи въпроси малко по-другояче. Днесъ физиономията, френологията не се изучаватъ като науки, които разглеждатъ произхода на всички линии по лицето на човѣка, но се разглеждатъ, като изкуства, чрѣзъ които позна-

ватъ характера на човѣка. Понѣкога тѣ изучаватъ повече негативнитѣ чѣрти на човѣшкия характеръ, отколкото положителнитѣ, както и Ломброзо нѣкога е изучавалъ повече прѣстѣпнитѣ, паталогическитѣ типове. Той, напримѣръ, е ходилъ въ Русия, да изучава Толстоя, като типъ, да види, къмъ коя категория да го опрѣдѣли. Прѣзъ всичкото врѣме го наблюдавалъ, какъ яде, какви движения прави, какъ говори, че поставилъ Толстоя въ особено положение. Въ чудо се е видѣлъ Толстой! Казвамъ: да търсишъ само отрицателнитѣ чѣрти въ човѣка, това не е наука. Прѣди всичко, ние трѣбва да знаемъ, кои сж характернитѣ чѣрти на здравия човѣкъ, на положителния характеръ. Ние трѣбва да знаемъ, какви сж отличителнитѣ чѣрти на едно хармонично лице. Тѣзи норми трѣбва да изучаваме ние. Значи, насъ трѣбва да ни интересува изобщо науката за здравия човѣкъ. Обаче, при всѣко отклонение на здравия умъ, на здравето сърце и на здравия организъмъ, изобщо, ние влизаме въ областта на паталогическитѣ състояния въ човѣка. Съвременнитѣ учени, като биолози, физиолози, анатомисти сж изучили човѣшкия мозъкъ, като сж събрали много факти относно гънкитѣ на мозъка, както и върху бѣлитѣ и сиви мозъчни влакна, но не сж обърнали внимание върху извѣстенъ родъ мозъчни клѣтки, които прѣчупватъ свѣтлината на моралния свѣтъ. Тази областъ въ мозъка на човѣка е наречена морална срѣда. Моралниятъ свѣтъ, въ който зло не съществува, изпраща своята свѣтлина до мозъка, и тази свѣтлина се възприема отъ клѣткитѣ на тъй наречената морална област. Значи, тази свѣтлина не иде отъ слънцето. Тя минава само прѣзъ слънцето, но не е нито слънчева топлина, нито слънчева свѣтлина. Забѣлѣзано е, че всички хора не приематъ еднакво количество морална свѣтлина и топлина: нѣкои приематъ повече, нѣкои—по-малко. Когато на съвременнитѣ хора се говори за моралния свѣтъ, за моралнитѣ чувства, нѣкои отъ тѣхъ.

казватъ: защо не ни говорятъ за реални нѣща — за кѣщи, за богатства, за щастие, за високи длѣжности, но ни говорятъ за работи, които не сѣществуватъ. Тѣ се отнасятъ съ присмѣхъ и насмѣшка за моралния животъ.

Казвамъ: мечтае ли човѣкъ да стане прѣвъ министъръ въ нѣкоя държава, той мяза на онзи турчинъ отъ делиорманскитѣ села, който ходилъ въ Цариградъ на разходка, и, като се върналъ въ селото си, отишълъ при ходжата, да му разправи, какво видѣлъ и чулъ въ Цариградъ. Ходжата го запиталъ: какви новини има въ Цариградъ?—Мислятъ да те направятъ шейхюлислямъ. — Не ми говори такива нѣща, друго нѣщо кажи!—Нѣма какво друго да ти кажа, тази е най-голѣмата новина. Обаче, ходжата знаелъ, че това нѣщо е невъзможно. Слѣдъ една седмица той пакъ срѣща турчина и му казва: кажи ми пакъ онази новина! Той знае, че това е измислица, но си казва: нека пакъ повтори сѣщото, приятно е да го слушамъ. И този ходжа ходи натукъ—натамъ обикаля, мечтае си, дано го направятъ шейхюлислямъ.

И тъй, кажете на нѣкой съврѣмененъ човѣкъ, че може да стане шейхюлислямъ, или прѣвъ министъръ, или великъ музикантъ, или художникъ, или великъ ученъ, или философъ, и той ще подскочи отъ радостъ, макаръ и да не стане такъвъ. Той казва: кажете ми онази стара новина, па макаръ и да не се сбъдне! Не е лошо това. Добрѣ е да се насърдчаватъ хората. Всичко е възможно да стане въ свѣта. Но кога? — Когато му дойде врѣмето. Кажа ли нѣкому, че може да стане прѣвъ министъръ въ България, той веднага запитва: кога ще стане това? — Слѣдъ 400 години. На другъ казвамъ: ти ще станешъ прѣвъ министъръ слѣдъ 2500 години.—Тъй ли? Ами България ще сѣществува ли дотогава? Ще сѣществува, а до това врѣме тя ще стане и по-велика.—Ами не може ли да се съкратятъ годинитѣ? — Не може. На трети казвамъ, че той ще стане прѣвъ минис-

търъ слѣдъ деветъ години; на четвърти казвамъ, че слѣдъ една година ще бжде избранъ за пръвъ министъръ въ България. Питамъ: всички тия твърдения вѣрни ли сж? Иматъ ли тѣ нѣкаква валидность за тѣзи хора, които ще станатъ първи министри въ България слѣдъ 2500 години, или слѣдъ 400 години, или слѣдъ десетъ години, или най-послѣ слѣдъ една година? Все пакъ може да се повѣрва за онзи, който ще стане пръвъ министъръ слѣдъ десетъ години, както и за онзи, който слѣдъ една година ще бжде избранъ за пръвъ министъръ. но що се отнася за другитѣ двама, не може да се вѣрва. За първитѣ двама всѣки може да бжде свидѣтель, всѣки може да провѣри това нѣщо. За послѣднитѣ двама това твърдение трѣбва да се приеме само на довѣрие. Обаче, онзи човѣкъ, който е заетъ съ нѣкаква велика мисль, или съ нѣкаква свещена идея, той никога не мисли да става пръвъ министъръ било въ България, било въ нѣкоя друга държава. Който иска да служи на Божия Законъ, той трѣбва да е надживѣлъ въ себе си желанието да става пръвъ министъръ. Желанието на човѣка да стане богатъ, силенъ, да заеме високо положение въ обществото е хубаво нѣщо, но то е служене на грѣховния законъ. Служишъ ли на този законъ, и паритѣ ще ти взематъ, и здравето ще ти взематъ, и чувствата ще ти взематъ, и знанието ще ти взематъ, и ти ще останешъ самъ въ свѣта, като пжтникъ, изхвърленъ на нѣкой пусгъ островъ, слѣдъ голѣмо корабокрушение. Питамъ: каква реалность има въ това, което могатъ да взематъ на човѣка?

И сега, когато се проповѣдва Истината отъ хора, които не я познаватъ, тѣ казватъ: това е вѣрно, онова не е вѣрно; това е право, онова не е право. Понеже църквата днесъ се е раздѣлила, затова нейнитѣ служители казватъ: учението на еди—коя си църква е право, а на еди—коя си—не е право.—Не, когато се говори за Истината, трѣбва да се знае, че въ свѣта има само

едно право учение; въ свѣта сжществува само единъ разуменъ човѣкъ. Колко човѣци създаде Богъ първоначално? Ние знаемъ, че Той създаде само единъ мъжъ и една жена. Всички хора, които отпослѣ се наплодиха, това е човѣшка работа. Мнозина отъ съврѣменнитѣ хора казватъ: ние сме грѣшници. Казвамъ: щомъ хората се считатъ грѣшници, такъвъ ще бжде и съврѣменниятъ строй, уредба и управление на цѣлото човѣчество. Човѣкъ е грѣшенъ, но причината за това не е Господъ, Който го създаде, но естеството на материята, отъ която Богъ направи човѣка, бѣше неустойчива. Тя бѣше човѣшка калъ. Днесъ Богъ създава новия човѣкъ и ще го направи не отъ човѣшка, но отъ Божествена материя. Ако посадите една ябълка или круша на почва, дѣто нѣкога сж били гробища, мислите ли, че тия плодове могагъ да бждатъ здрави? Прѣзъ поритѣ на тия плодове ще проникнатъ всички болести, които сжществуватъ въ свѣта. Слѣдователно, въздухътъ, който дишаме, хранитѣ, които приемаме, всичко днесъ е заразено. Цѣлата земя е пропита отъ човѣшка кръвъ. И тази кръвъ, именно, носи всичката зара за въ свѣта. При това, и съврѣменнитѣ хора живѣятъ още съ възгледитѣ на старитѣ и казватъ: този човѣкъ трѣбва да се убие, онзи трѣбва да се обѣси и т. н. По този начинъ свѣтътъ нѣма да се оправи.

„Самъ съ ума си служи на Божия Законъ, а съ плътта—на грѣховния законъ“. Значи, докато човѣкъ е въ плътъ, той ще служи и на двата закона. Това виждаме и днесъ навсѣкждѣ въ живота. Отзори се европейската война, дѣто се избиха милиони хора. Какво спечелиха европейскитѣ културни народи съ тази война? Какви бѣха народитѣ, които се биха помежду си? Все културни, християнски народи, които проповѣдваха, че хората на миналото, които сж живѣли прѣди тѣхъ, сж били варвари, не сж разбирали Божия законъ. И всички тия разумни хора не поспжпиха ли по-злѣ даже

и огъ своитѣ прѣдшественици? Не се ли биха тѣ цѣли четири години, като не успѣваха дори и мъртвитѣ си да погребватъ? Защо бѣше всичко това? Туй показва, че културата, съ която днесъ хората се гордѣятъ, е фиктивна. Християнството още не е проникнало дълбоко въ човѣка, да стане негова плътъ и кръвъ. При това и ученигѣ хора нѣматъ още въ себе си опрѣдѣленъ вжтрѣшенъ моралъ.

Казвамъ: сега, когато проповѣдватъ християнството между народитѣ, всѣкога чрѣзъ него се прокарва нѣкаква политическа цѣль. Навсѣкждѣ, дѣто съ християнството заедно се прокарва извѣстна политическа цѣль, влиза и заразата. Политическиятъ животъ е за земята. Въ неговата програма влиза слава, богатство, щастие—всѣки иска да бжде богатъ, силенъ, щастливъ. Ако нѣкой иска да се прослави като писателъ, като художникъ или като музикантъ, той трѣбва да отиде въ свѣта. Само тамъ могатъ да го направятъ великъ, знаменитъ човѣкъ. Влѣзе ли той въ духовния свѣтъ, дѣто работятъ Божествени закони, тамъ процесътъ е точно обратенъ: първо ще му снематъ короната отъ главата — ще остане гологлавъ и босъ; послѣ ще го лишатъ отъ всички богати храни, като кокошки, прасенца, агънца; ще му отнематъ всички удоволствия—пушене тютюнъ пиене вино и др. Дѣто отиде, нѣма да бжде вече пѣвъ, но послѣденъ. Сега, като наблюдавамъ живота на съврѣменнитѣ хора, казвамъ: да излизамъ отъ куминитѣ имъ, разбирамъ, но да излизамъ отъ устата и носовѣтъ на хората, това не разбирамъ. Сега и женитѣ се състезаватъ съ мъжетѣ въ пушене на тютюнъ, като казватъ, че това изразява равенство между половетѣ. Женитѣ по този начинъ искатъ да придобиятъ свобода, да се приравнятъ съ мъжетѣ. Ще видите, сега съврѣменната жена си рѣже и коситѣ, иска да има къси коси, като мъжетѣ. Обаче, откакъ женитѣ взеха да си рѣжатъ коситѣ, у мъжетѣ се яви жела-

ние—да оставятъ коситѣ си да растатъ, да станатъ дълги. Значи, сегашната мода е женитѣ да носятъ рѣзани коси, кжси, а мъжегѣ—дълги коси. Човѣкъ трѣбва да знае, защо иска да отрѣже косата си и защо да я пусне дълга. Ако човѣкъ е събралъ много магнетизъмъ въ себе си, добръ е да отрѣже косата си, това е даже здравословно за него. Кжситѣ коси придаватъ повече електричество въ организма. Запримѣръ, когато войниците огиватъ на война, отрѣзватъ коситѣ си, да проявяватъ повече смѣлостъ. И наистина, тогава войниците се биятъ по-добърѣ; тѣ сж по-войнствени, по-неустрашими. Обаче, щомъ природата е покрила главата на човѣка съ коса, тя знае, защо прави това. Разумнитѣ същества, които сж взели участие при създаването на човѣка, на всѣки неговъ косъмъ по главата и лицето сж написали извѣстно правило, извѣстенъ законъ. Много отъ западнитѣ народи се бръснатъ, стрижатъ, но затова се забѣлѣзва единъ упадъкъ въ тѣхния моралъ. Тѣ сж добри, морални, докато не се засегне тѣхниятъ личенъ интересъ; засегне ли се интересътъ имъ, и моралътъ отстъпва. Истинскиятъ моралъ включва въ себе си главно общочовѣшкитѣ интереси. Моралъ, който обхваща въ себе си само личенъ интересъ, той е прѣходенъ моралъ, осжденъ на загиване. Такъвъ е моралътъ на съврѣменнитѣ културни европейски народи. Той се яви като резултатъ на сегашното християнство, което създаде особени наслоявания въ умоветѣ на хората.

И тъй, когато говоримъ за Любовта, за Мъдростъта и за Истината, извѣстно количество клѣтки отъ човѣшкия мозъкъ прѣчупватъ само лжчитѣ на Любовта и ги възприематъ въ себе си; извѣстно количество клѣтки отъ другъ родъ прѣчупватъ и възприематъ въ себе си лжчитѣ на Истината. Клѣтките, които прѣчупватъ, напимѣръ лжчитѣ на Мъдростъта, се намиратъ въ прѣдната частъ на главата, на самото чело на човѣка. Затова, именно, челото, съ всички свои центрове трѣ-

бва да се разработи правилно, както се разработватъ днесъ нивитѣ и полетата, когато искатъ да дадатъ добра жетва. Бждещата култура може да дойде между хората само тогава, когато тѣ сж водили дълго врѣме чистъ и светъ животъ. Сегашниятъ свѣтъ е пълень само съ съмнѣния, подозрѣния и недоволства. Дойде нѣкой човѣкъ при мене и ми казва: кажи ми Истината! Азъ зная, какво иска този човѣкъ. Тѣзи думи означаватъ: азъ искамъ да стана богатъ, силенъ, видень човѣкъ, като лѣкарь, музикантъ, художникъ. Казвамъ: днесъ лѣкаритѣ иматъ извѣстно прѣдназначение, но какво ще бжде прѣдназначението имъ слѣдъ хиляди години, когато всички хора станатъ здрави?—Тогава тѣ нѣма да лѣкуватъ болни хора, но ще учатъ здравитѣ, какъ да пазятъ здравето си. Какво ще правятъ военнитѣ, когато всички хора станатъ миролюбиви? Какво ще правятъ проповѣдницитѣ, когато всички хора водятъ чистъ и светъ животъ? Какво ще стане съ храмоветѣ, когато нѣма да има богомолци въ тѣхъ? Свещениятъ храмъ въ свѣта е човѣшката глава. За сега нѣма по-велико нѣщо отъ нея. Обаче, това, което човѣшката глава създава, блѣднѣе прѣдъ величието на самата глава, като форма. Прѣзъ нея прѣминаватъ Божественитѣ мисли, чрѣзъ нея се изявява великиятъ Божи Духъ. Казано е: „Глава на Твоята Истина е Твоето Слово“.

Често хората говорятъ за хигиена на жилищата и казватъ, че едно жилище е хигиенично, когато има широки, голѣми прозорци. Казвамъ: по-хубави прозорци отъ човѣшкитѣ очи за сега нѣма. Мнозина намиратъ, че човѣшкитѣ очи не били създадени, както трѣбва. Други казватъ, че очитѣ на човѣка не сж още хубаво направени. Нека дойде нѣкой човѣкъ да покаже по-хубавъ образецъ за очитѣ отъ този, който сега имаме. Днесъ нѣма по-велико нѣщо отъ устройството на човѣшкия мозъкъ, както и отъ устройството на неговитѣ очи. Споредъ качеството и количеството на мо-

зъчнитѣ клѣтки, които възприематъ Божиата Любовь, Мъдростъ и Истина, се опрѣдѣля и любовта, мъдростта и истината въ самия човѣкъ. Каквато и колкото свѣтлина възприематъ тѣзи клѣтки въ себе си, тѣ я изпращатъ навънъ чрѣзъ съзнанието на човѣка.

Съврѣменната наука започва да говори вече за съзнанието на човѣка, което тя раздѣля на три вида: обикновено съзнание, което съществува у животнитѣ; самосъзнание, което съществува у хората и козмическо или Божествено съзнание, което се явява у високонапрѣднали въ духовно отношение хора. Ние раздѣляме съзнанието по слѣдния начинъ: подсъзнание, съзнание, самосъзнание и сврѣхсъзнание. Подсъзнанието и сврѣхсъзнанието прѣдставляватъ двата полюса на духовния и Божествения свѣтъ; съзнанието и самосъзнанието пъкъ прѣдставляватъ двата полюса на животинския и човѣшкия свѣтъ. Когато казваме, че самосъзнанието трѣбва да се замѣсти, това не значи, че трѣбва да изчезне, но то трѣбва да отстъпи своето мѣсто на козмическото, на Божественото съзнание, т. е. трѣбва да прѣмине въ по-висока фаза. Настане ли това врѣме, и Царството Божие ще дойде на земята. Тѣй както живѣе сега човѣчеството, въ своето самосъзнание, Царството Божие нѣма да дойде скоро. Вземете всички проповѣдници на християнството изъ цѣлия свѣтъ, както и ония духовно просвѣтени хора въ Индия, и вижте, дали иматъ желание да се обединятъ, не външно, но вътрѣшно. Даже и въ Америка, доскоро проповѣдници отъ една църква не позволяваха на проповѣдници отъ друга църква да посѣщаватъ службата имъ. Еднитѣ се считатъ за по-правовѣрни отъ другитѣ. Вземете съврѣменнитѣ православни и протестанти, които сж все християни, и вижте, ще позволятъ ли на единъ православенъ свещеникъ да излѣзе на амвона въ евангелската църква да проповѣдва? Или, ще позволятъ ли на единъ евангелски пасторъ да проповѣдва

въ православна църква?—Нѣма да позволятъ. Какво показва това? — Че тия хора нѣматъ дълбоко вътрѣшно разбиране. Тѣ живѣятъ още въ съзнанието и самосъзнанието, служатъ на себе си и на своя народъ, но не и на Бога.

Казвате: какъ ще познаемъ, че хората служатъ на Бога? Когато се дойде до служене на Бога въ свѣта, хората ще пжтуватъ по тренове, по желѣзници безплатно; по театритѣ ще се отива пакъ безплатно: всѣки ще заеме своето мѣсто и ще седи свободно; артиститѣ ще играятъ безплатно, музикантитѣ ще свирятъ безплатно, но въ замѣна на това, тѣхнитѣ слушатели ще ги хранятъ безплатно, съ най-хубава и чиста храна. Нѣкой казва: това сж утопии на далечното бждеще. Всѣко нѣщо, което не може да се направи или постигне днесъ, хората считатъ за утопия. Ако прѣди хиляди години биха казали на първата маймуна въ свѣта, че единъ день отъ нея ще произлѣзе разумниятъ човѣкъ, отъ когото ще произлѣзатъ велики хора, кантовци, лапласовци, тази маймуна не би повѣрвала въ това. Тя ще каже: и да стане това, пакъ не вѣрвамъ. Трѣбва да се служи на Бога, понеже Той ще опрѣдѣли всички нѣща въ свѣта. Вслѣдствие на това, всички напреднали души, които идватъ сега въ свѣта да помагатъ на хората, трѣбва да се заематъ съ разработването на съврѣменната наука.

За изяснение на мисълта си ще ви дамъ слѣдния примѣръ: прѣдставете си четири точки, като граници, върхове на квадрата. Ако поставите въ този квадратъ още три други квадрата, съ еднакво голѣми страни, тогава всѣка една отъ допирнитѣ точки на тия квадрати ще бжде сжщеврѣменно и тѣхна граница. Вие казвате: всѣка точка отъ квадрата принадлежи на дадения квадратъ. Да, но едновременно тя е обща и за четиритѣ квадрата. Тѣй щото, когато едно тѣло, или единъ предметъ има четири граници, тѣзи граници не сж само негови, тѣ принадлежатъ и на други тѣла

или прѣдмети, които влизатъ плътно въ даденото тѣло. Значи, за да се опрѣдѣли валидността на една точка отъ дадено тѣло, което има форма на квадратъ, въ това тѣло трѣбва да се поставятъ още три квадрата, да станатъ всичко четири квадрата, но да заематъ видимо едно и сжщо мѣсто. Числото четири е мѣрка, съ която се сждятъ нѣщата. Какво означаватъ пѣкъ четиритѣ квадрата? Първиятъ квадратъ прѣдставлява разумната майка, пълна съ любовъ; вториятъ квадратъ прѣдставлява бащата, пълненъ съ знание и мъдростъ; третиятъ и четвъртиятъ квадрати сж прѣповторение на първия и втория; тѣ прѣдставляватъ сина и дъщерята. Синътъ е образъ на Истината, дъщерята — на Правдата; майката — на Любовта, а бащата — на Мъдростта. Такова нѣщо трѣбва да изразява фамилията. Отъ това гледище, какво съдържание се крие въ всѣка точка, запримѣръ, въ точка А? Тази точка заема четири положения, т. е. тя прѣдставлява граница, връхъ едновременно на четири квадрата: единиятъ квадратъ опрѣдѣля положението на Любовта — първия методъ. Тази точка е жива, разумна. Слѣдователно, само разумнитѣ същества могатъ да бждатъ точки. Всѣко същество, което привлича нѣщо къмъ себе си, е разумно; то е разумна сила. Нѣкой казва: този човѣкъ ме привлича къмъ себе си. — Съ какво може да те привлече единъ човѣкъ? — Съ разумността си. Съ какво профосорътъ, учениятъ човѣкъ привлича хората? — Съ знанието си. Съ какво привлича публиката музикантътъ? — Съ хубавото свирене. Художникътъ съ какво привлича своитѣ обожатели? — Съ умѣнието си да рисува хубави картини. Съ какво военниятъ насърдчава войницитѣ? — Съ голѣмата си смѣлостъ да се хвърля въ боя. Погледне ли къмъ ножа си, той казва: това е моята магическа пржчка, съ която мога всичко да направя. И всички, които го гледатъ, казватъ: голѣмъ юнакъ е този човѣкъ! Обаче, силата на човѣка не седи въ неговия ножъ. Когато Давидъ излѣзе

срѣщу Голията, Саулъ му даде копие и ножъ, съ които да се брани. Давидъ ги тури въ пояса си, но едва се движеше подъ тѣхната тежестъ. Той ги захвърли настрана и каза: „Не съмъ наученъ да дѣйствувамъ съ такива оржжия. Моята прашка е най-доброто ми оржжие“. Той взе тоягата си и надви на Голията. Истината се крие въ проститѣ нѣща. Който живѣе съ нея, той ще стане великъ човѣкъ. Давидъ надви съ своята прашка, каквато и малкитѣ дѣца употребяватъ. Тя прѣдставлява три линейки, свързани по особенъ начинъ и между тѣхъ нѣкъдѣ се поставя камъкътъ. Значи, едната линейка прѣдставлява долната устна, втората линейка — горната устна, а третата — езика. Тѣй щото, чрѣзъ устата си трѣбва да изхвърляме навънъ по една разумна дума. Разумната дума е камъчето, което прашката изхвърля навънъ. Такова камъче е цѣнно за всѣки, който отива да воюва. Кажете ли нѣкому: азъ ви обичамъ, азъ ви любя—вие произвеждате цѣлъ прѣвратъ въ този човѣкъ. Тия думи съдържатъ магическа сила въ себе си. Всѣки, който е получилъ такова писмо, носи въ себе си магическия жезълъ. Вечеръ го крие подъ възглавницата си; сутринъ, като се облѣче, прочете го отново и го тури въ пазвата си. Тѣй го чете и прѣпрочита, докато се ожени. Ожени ли се веднѣжъ, той захвърля вече писмото настрана, то губи вече своята светостъ и сила. Докато ние сме свети, и нашитѣ чувства сж свети. Докога търговецътъ е светъ човѣкъ?—Докато касата му е пълна съ пари. Докога държавата е силна?—Докато армията ѝ е силна, докато има разумни и честни финансисти. Отслабне ли армията ѝ, изгуби ли срѣдствата си, и държавата отслабва.

И тѣй, за да създадете новия животъ въ себе си, вие трѣбва да се прѣобразите. Често българитѣ казватъ: България трѣбва да стане велика държава! Добръ е всѣки държавникъ, всѣки българинъ да мисли така, но въ какво трѣбва да

седи величието на една държава и на нейните поданици? Всъки поданикъ трѣбва да разбира великия законъ на Любовта, да знае, какъ да живѣе; той трѣбва да разбира великия законъ на Мъдростъта, да придобие истинското, положителното знание, което да го освободи отъ всички противорѣчия и страдания въ живота; той трѣбва да разбира великия законъ на Истината, който ще му донесе свобода и просторъ въ живота; и най-послѣ той трѣбва да живѣе съобразно великия законъ на Правдата, да бжде справедливъ, както спрѣмо себе си, така и спрѣмо всички околни. Това сж належащи въпроси, които всъки човѣкъ трѣбва да разрѣши. Отъ познаването и приложението на Любовта, Мъдростъта, Истината, Правдата и Добродѣтельта въ живота ни зависи нашето здраве; отъ това зависи, каква работа ще свършимъ, какви ще бждатъ нашитѣ синове и дѣщери, както и състоянието на нашата наука и изкуство.

Мнозина мислятъ, че великитѣ хора никнатъ като гжби въ свѣта. — Не, тѣ не могатъ да изникнатъ тъй лесно, както си мислимъ. И гжбитѣ, за да изникнатъ, изискватъ се условия—влага и съотвѣтна почва. Намъ се струва, че току — тъй изникватъ. Казвамъ тогава: ако за гжбитѣ сж нужни специални условия, колко повече такива условия сж нужни за създаване на велики хора! Въ свѣта има една велика култура, която изпраща и до насъ своитѣ свѣтли лжчи, обаче, ние трѣбва да ги възприемемъ, задържимъ въ себе си и използваме. По сжщия начинъ, за да дойдатъ велики хора между насъ, ние трѣбва да имъ създадемъ благоприятни условия, да имъ опрѣдѣлимъ съотвѣтно мѣсто за живѣене. За да дойде на земята единъ великъ, възвишенъ, гениаленъ човѣкъ, който да помага на човѣчеството, трѣбва да му се създаде и съотвѣтенъ организъмъ, чрѣзъ който да се проявява. Днесъ най-труднитѣ условия за животъ сж на земята. Ако се прѣдложи на нѣкой

възвишенъ духъ да слѣзе на земята, той много ще мисли да слѣзе, или не. Той е готовъ да прѣбро-ди цѣлата слънчева система, но дойде ли въпросъ да слѣзе на земята, много ще мисли. И слѣдъ всичко това съврѣменнитѣ хора се мислятъ за много културни. Каква е тази култура, въ която наврѣдъ се чува само плачъ и скърцане на зжби? Говори се, че въ ада има плачъ и скърцане на зжби. Казвамъ: ако и тукъ има сжщото нѣщо, тогава не сме ли и ние въ ада?

Единъ български свещеникъ, доста старъ, съ побѣлѣли коси, съ изпадали зжби, казва единъ день на слугата си: „Стояне, не знамъ, какво ще се прави! Като отида на онзи свѣтъ, ще има тамъ плачъ и скърцане на зжби!“ — Е, дѣдо попе, ти поне нѣма отъ какво да се плашишъ. Твоитѣ зжби сж изпадали, нѣмашъ нито единъ зжбъ въ устата си. Да му мислятъ ония, младитѣ, на които зжбитѣ сж здрави. По сжщия начинъ и ние разбираме нѣкои нѣща въ буквалень смисълъ. Какво разбираме подъ думитѣ „плачъ и скърцане на зжби“? — Това сж онѣзи умствени, сърдечни и душевни страдания, прѣдизвикани отъ редъ спънки въ живота, отъ разрушения на всички възвишени мисли и желания въ човѣка. Кой не се е виждалъ самъ въ свѣта, между развалинитѣ на своитѣ красиви мечти? Какво по-голъмо страдание отъ това, да чуешъ, че синътъ ти умира на бойното поле, или че дъщеря ти пропада въ нѣкой недостоеенъ домъ! Нѣма ли да страда поетътъ, който е написалъ една хубава поема, а свѣтътъ му я отхвърля? Нѣма ли сжщо така да плачатъ, да страдатъ онзи художникъ и музикантъ, чиито произведения не сж оцѣнени, както трѣбва? Всѣко поетично, музикално или художествено произведение, това сж живи нѣща, създадени отъ човѣшкия духъ. Като разглеждате всички тия творения внимателно, съ желание да ги разберете, ще видите, че тѣ сж живи нѣща. Цѣлиятъ Старъ Завѣтъ, както и Новиятъ Завѣтъ сж живи книги. Всички хора, за които се

говори тамъ, сж живи, тѣ и сега сж между васъ. Ще кажете: това вече е измислица; така може да говори човѣкъ, на когото дѣската е мръднала. Питамъ: когато мъжъ бие жена си, или жена бие мъжа си, дѣската имъ на мѣстото ли е? Когато учителъ бие ученицитѣ си, дѣската му на мѣстото ли е? Когато нѣкоя млада мома или младъ момъкъ се подаватъ на лошъ, извратенъ животъ, дѣската имъ на мѣстото ли е? — Ама ние мислимъ, че всичко това е необходимо за еволюцията на човѣка. — Каква логика има въ това мислене? И затова повтарямъ: ония хора, които сж писали и създали както Библията, така и онѣзи творения въ поезията, музиката и художеството, сж живи и днесъ, и ние всички се намираме подъ тѣхното влияние. И всичко велико и възвишено, което човѣкъ чувства въ себе си, е резултатъ на влиянието на тия велики, безсмъртни души. Това не казвамъ само азъ, но и тѣ потвърждаватъ, че всичко, което ви говоря, е истинно и вѣрно. Тѣ казватъ: „Този е пътятъ, за който и ние свидетелствуваме“. И наистина, всичко смъртно ще изчезне, всичко ще се измѣни, но въ най-труднитѣ врѣмена на живота си вие ще срещнете тѣзи безсмъртни души, които ще ви кажатъ: не бойте се, ние сме съ васъ.

Единъ младъ българинъ ми разправяше една своя опитностъ. При една голѣма сѣмейна тревога, която изживѣлъ, той рѣшилъ да тури край на живота си, да се обѣси. Едва метналъ примката на врата си, и въ стаята му влизатъ нѣколко търговци. Той се сепва, обръща се къмъ тѣхъ и си казва: като свърша работата си съ тѣзи хора, ще продължа замисленото. Обаче, слѣдъ свършване на работата си, като останалъ самъ, започналъ да мисли: защо трѣбваше да посѣгамъ на себе си? Нѣма ли другъ изходъ отъ това положение? Все ще се намѣри нѣкое по-добро рѣшение. Така се отказалъ той отъ първото си намѣрение. Питамъ: защо този младъ човѣкъ трѣбва да се бѣси? —

Жена му го праща на вжжето. Той не трѣбва да увисва на вжжето, но при Бога да отиде. Когато нѣкой човѣкъ пожелае да отиде при Бога, ще започнатъ да му говорятъ: защо ще ходишъ при Бога? Тамъ нѣма животъ. Животътъ е тукъ, на земята; яжъ, пий и весели се! Какъвъ е животътъ, на който служатъ днесъ повечето хора? Работи нѣкъдѣ 20 — 30 години, безъ да чуе поне една сладка дума. Ходи изъ свѣта, немилъ-недрагъ. Такова е било положението и на българскитѣ харамии. Какво завидно има въ тсва? Знаете ли, какво е мнѣнието на чужденцитѣ за българитѣ? Какъ мислятъ българитѣ да изправятъ себе си? Ще кажете: ще поправимъ погрѣшкитѣ си. — Кога, какъ ще изправите погрѣшкитѣ си? Не е достатъчно само да се каже това, но трѣбва да се направи. Българитѣ ще се изправятъ, когато дойдатъ между тѣхъ тия 144,000 души, за които се говори въ Писанието. Тѣ не сж само евреи. Между тѣхъ има и китайци, индуси, тибетци, египтяни, англичани, французи, германци, както и българи.

Павелъ казва: „Бждещата наука ще се основа на великия Божи Законъ“. Въ тази наука всичко е живо, въ всичко има съзнание. Въ съвременната химия се говори за кислорода, напри- мѣръ, като елементъ, разглеждатъ се свойствата му, голѣмината на неговия атомъ, бързината, съ която той се движи и т. н. Значи, кислородътъ е живо тѣло, съ което човѣкъ може да се разговаря, както се разговаря и съ единъ философъ. Ще кажете: това вече е невъзможно, не е за вѣрване. — Ами какъ може да вѣрвате, че кислородниятъ атомъ се движи съ трилионъ пжти бързина въ секунда? Какъ сж доказали ученитѣ това? Не само туй, но за вѣ бждеще ученитѣ ще докажатъ, че кислородниятъ атомъ се движи съ още по-голѣма бързина въ секунда отъ тази, която днесъ сж изчислили. Бързината въ движението на кое и да е тѣло зависи отъ неговата интелигентность. Колкото по-бързо се движи едно тѣло, толкова по-интелигентно е то.

Слѣдователно, бързото движение е безопасно; бавното—е вредно. Който мисли бързо и се движи бързо, вреда не прави; който мисли бавно и се движи бавно, той вреда прави. Нѣкой човѣкъ се дави. Вижда го единъ отъ муднитѣ, отъ бавнитѣ хора и започва да си мисли: защо ли се дави този човѣкъ? Какви ли сж били майка му и баща му? Я да се опитамъ да му помогна. Пъкъ дали трѣбва да се спаси? Сега не е врѣме да се мисли, какъвъ е този човѣкъ, какви сж родителитѣ му и дали трѣбва да се спаси, или не. Нѣма врѣме за разсжждения. Хвърли се въ водата и го спаси. Не се рови въ неговото минало. Като го извадишъ отъ водата, тогава се интересувай, какъвъ е този човѣкъ. Бждещата философия, бждещето изкуство и художество така ще се усъвършенствуватъ, че достатъчно е да прочетете нѣкакво произведение или да видите нѣкоя картина, за да се откажете веднага отъ всички прѣстжпления, отъ всички неправилни мисли и нечисти желания, които минаватъ прѣзъ васъ. Бждещигѣ музиканти ще свирятъ така хубаво, че тѣхната музика ще въздѣйствува моментално върху съзнанието и на най-големия пияница или скжперникъ. Пияницата ще каже: отъ този моментъ захвърлямъ вече чашата! Скжперникътъ ще каже: откакъ чухъ тази музика, животътъ ми придоби другъ смисълъ. Паритѣ не сж вече цѣль въ живота ми. Отсега нататъкъ ще вода чистъ и светъ животъ. Единъ американецъ, голѣмъ богаташъ, като слушалъ свиренето на Камила Русо, ученица на Паганини, той раздалъ всичкото си богатство на бѣднитѣ и казалъ: отсега нататъкъ ще живѣя чистъ и светъ животъ! Тя свирила едно парче „Сънътъ на живота“, отъ което той разбралъ, що значи чистота и светостъ. Питамъ: може ли богатството на физическия животъ да се сравни съ богатството на Вѣчния Животъ? Кое е по-хубаво: да слѣдвашъ въ нѣкой отъ европейскитѣ университети или да се запишешъ за студентъ въ единъ отъ ангелскитѣ уни-

верситети? Кое е по хубаво: да слѣдвашъ въ нѣ-
 коя италиянска академия по пѣние, или да слѣ-
 двашъ пѣние между ангелитѣ? Ако една наша
 пѣвица огиде да пѣе между ангелитѣ, тѣ трѣбва
 да турятъ на ушитѣ си нѣколко трѣби, съ които
 да намалятъ силата на нейния гласъ. Този гласъ
 за тѣхъ е викане, крѣскане. Когато нѣкоя съврѣ-
 менна пѣвица излѣзе на сцената да пѣе, тя слѣди,
 наблюдава, какво впечатление произвежда пѣние-
 то ѝ върху публиката. Велика пѣвица е тази, ко-
 ято пѣе само за себе си; великъ музикантъ или
 художникъ е този, който свири само за себе си;
 великъ проповѣдникъ е този, който проповѣдва
 само за себе си; великъ поетъ е този, който пише
 само за себе си. Само такива хора познаватъ Ис-
 тината. И ако тѣхнитѣ слушатели и почитатели ги
 разбиратъ, значи и тѣ познаватъ Истината. И то-
 гава, щомъ се събератъ двама души, които по-
 знаватъ Истината, тѣ ще могатъ напълно да се
 разбератъ. Който познава Истината, той е великъ
 човѣкъ. Това подразбира, че Богъ живѣе и се
 проявява чрѣзъ този човѣкъ. Богъ ни казва: „Ако
 се примиримъ съ всички хора, съ всички животни
 и растения, и ние ще бждемъ тѣй велики, както
 и Той е великъ; тѣй мждри, както и Той е мж-
 дъръ; тѣй любещи, както и Той е любещъ“. Ако
 човѣкъ не люби, това нѣма да му се вмѣни въ
 грѣхъ. Но той може да люби!— това е важното.
 Богъ е Любовь; значи, Той се изявява чрѣзъ чо-
 вѣка. Любовта ще оправдае всичкитѣ ни страда-
 ния. Грѣхътъ пъкъ ще създаде само вжглени.
 Обаче, дойде ли Любовта, тя ще ги разтопи и ще
 направи отъ тѣхъ диаманти. Тѣй щото грѣховетѣ,
 които сте направили досега, това сж готови вж-
 глени. Сега се молете да дойде Любовта, да на-
 прави отъ тѣхъ диаманти. Грѣхътъ създава прос-
 титѣ камъни, които пъкъ Любовта прѣвръща въ
 диаманти, въ скжпоцѣнни камъни.

И тѣй, всичко това, което до сега е служило
 въ живота ви, като прѣпятствия, когато дойде:

Любовта, тя ще го използва за създаване на вашитѣ безсмъртни тѣла, умове и сърца; безсмъртното у човѣка е Божественото Начало. Когато се срещнатъ двама души, у които Божествеността е събудено, тѣ веднага се разбиратъ. Това подразбира служене на Великия Божи Законъ. Да служишъ на Бога, не значи да се откажешъ отъ живота, но да го разбирашъ; това не значи да се откажешъ отъ науката, но да я разбирашъ; това не подразбира още да се откажешъ отъ музиката, отъ поезията или изкуството, но да ги разбирашъ. Не се отказвай отъ стария животъ, или отъ старата философия, или наука, или поезия, но ги разработи! Какъ разработватъ много отъ съврѣменнитѣ учени тия стари форми отъ областта на науката, музиката, поезията или изкуството? Седне нѣкой поетъ на стола, а прѣдъ него, на масата, седи пълна чаша съ шестгодишно винце, а въ устата му запалена цигара дими, и той мисли, пише, съчинява. Другадѣ нѣкждѣ седналъ нѣкой съврѣмененъ финансистъ, пише нѣщо по „Политическа економия“. Пише, пуши и пие — съчинява, работи върху важни економически въпроси. И безъ да пише той, политическата економия съществува. Този ученъ трѣбва да отиде въ ангелския свѣтъ, да види тамъ, какво значи политическа економия, какво значи философия и поезия. Когато се говори за философия, ние подразбираме причинитѣ и послѣдствията на нѣщата, които всѣки моментъ се материализиратъ прѣдъ насъ и ставатъ видими. Вжтрѣшниятъ, духовниятъ животъ на човѣка се проявява всѣки моментъ прѣдъ насъ. Той дѣйствува, както мисли и чувствува. Всѣки човѣкъ е проявление на пжтя, прѣзъ който е миналъ. Когато видя единъ човѣкъ и погледна неговото лице, чело, неговитѣ очи, уши, както и строежътъ на цѣлото му тѣло, всичко това прѣдставлява редица култури, прѣзъ които той е миналъ, докато е дошълъ най-послѣ до това

развитие, въ което го срѣщаме днесъ. Това е цѣла наука, цѣла философия!

Нѣкои ми казватъ: защо си събралъ толкова невѣки хора около себе си? Не можа ли да намѣришъ нѣкои философи, учени хора, на които да проповѣдвашъ? Казвамъ: всѣко лице, всѣки човѣкъ е цѣненъ за мене. Азъ гледамъ другояче на хората. Въ всѣко животно, въ всѣки човѣкъ, младъ или старъ, голѣмъ или малъкъ, има нѣщо цѣнно въ формата, каквато сж изработили, въ движенията имъ и т. н. Който разбира и знае, какъ да гледа, той ще види цѣнното, необикновеното, което Богъ е вложилъ въ всѣко сжщество; който не знае, какъ да гледа, той ще вижда само обикновеното, дѣлничното въ всички сжщества. Значи, всѣки човѣкъ прѣдставлява проявление на Бога; въ него се крие нѣкаква Божествена дарба, която трѣбва да се развие. Казвате за нѣкого: този човѣкъ е високо интелигентенъ. За другъ нѣкой казвате: този пѣкъ е отъ простосмъртнитѣ. Защо за първия се произнасяте добръ, а за втория не се произнасяте добръ? — Защото единия обичате, а къмъ другия сте равнодушни. Човѣкъ вижда доброто въ другия, само когато го обича. Това зависи отъ хармонията, която сжществува между двама души. Ако между двама души има само една допирна точка, ще се яви противорѣчие; ако има двѣ допирни точки, ще се яви разногласие; ако има три допирни точки между тѣхъ ще се явятъ разумни, хармонични отношения. Следователно, разумниятъ животъ се основава върху три допирни точки.

И сега, възъ основа на сжщия законъ, когато въ едно сѣмейство нѣматъ дѣца, тѣ иматъ само двѣ допирни точки помежду си; значи, тѣ образуватъ права линия. Дойде ли дѣтето, образува се трижгълникъ. Синътъ прѣдставлява Истината, той е връхъ въ трижгълника. Бащата и майката виждатъ въ мозъка на своето дѣте Истината и започватъ да разбиратъ смисъла на живота. Казано

е, че ние сме чада Божии, създадени по Неговъ образъ и подобие. Значи, нѣкога, при създаването на вселената, ние сме били идеалътъ на Бога. Той искалъ да ни създаде за което сътворилъ и всички планети, всички слънца. Богъ е създалъ всичко въ вселената за разумнитѣ същества, за своитѣ разумни дѣца. Тогава питамъ: ако между двѣ човѣшки идеи не се роди Истината, дѣ е човѣкътъ на Истината? Истината трѣбва да живѣе въ всѣки човѣкъ, та като го видите, да кажете: ето човѣкътъ на пълната свобода! По какво ще се познае човѣкътъ на Истината, който служи на Великия Божии Законъ? Ако този човѣкъ срещне нѣкой чужденецъ, който нѣма нийдѣ никого, той веднага ще го познае, ще прочете въ очитѣ му, че никой не го е приелъ. Човѣкътъ на Истината ще бжде послѣдниятъ, който ще го срещне и ще му помогне. Такива хора съставляватъ благо, кредита въ свѣта. Ако всички хора живѣятъ разумно и служатъ на Великия Божии Законъ, тѣ ще създадатъ своето бждеще щастие. Само чрѣзъ Божията Любовь, Мждрость и Истина съврѣменнитѣ хора ще могатъ да прѣвърнатъ всички прости камъни, всички вжглени въ диаманти и скжпоцѣнни камъни, отъ които ще съградятъ своя бждещъ животъ.

И тѣй, всички хора сж призвани на земята да работятъ, затова тѣ трѣбва да мислятъ за живота, а не за смъртѣта. Павелъ казва: „Ние нѣма да умремъ, но ще се измѣнимъ“. Сжщеврѣменно Христосъ казва: „Ако житното зърно не падне на земята и не умре, то нѣма да даде плодъ“. Това значи: човѣкъ трѣбва да умре за нѣщо, за да оживѣе за друго. Само по този начинъ той ще разбере вжтрѣшната връзка въ живота; той ще разбере още, че между съзнанието, самосъзнанието и козмическото съзнание има връзка, която съдѣйствува за прѣнасяне на свѣтлината отъ духовния свѣтъ, отъ едното къмъ другото съзнание. Когато искаме да разберемъ хората, ще влѣземъ

въ самосъзнанието; когато искаме да разберемъ животнитѣ, ще влѣземъ въ обикновеното съзнание; когато искаме да разберемъ растенията и минералитѣ, ще влѣземъ въ Божественото съзнание. За всичко това, обаче, се изискватъ посрѣдници, жици, както става при радиото. Едно врѣме хората се освѣтляваха съ газени лампи, въ които имаше фитилъ. Днесъ се освѣтляватъ съ електрически лампи, безъ фитилъ, но електричеството тече по жици. Въ бждеще електричеството ще се прѣнася и безъ жици. Тогава всѣки човѣкъ ще има своя собствена лампа. Коя е тази лампа?—Човѣшкиятъ мозъкъ. Когато човѣкъ мисли, главага му ще свѣти, и той ще може да чете на тази свѣтлина. Прѣстане ли да мисли, и лампата му ще изгасва. Има ли такава лампа човѣкъ, той ще може да ходи съ нея навсѣкждѣ въ тъмнината. Когато иска, той ще я запали; когато иска, ще я загаси. При това, той нѣма да плаща нищо за това освѣтление, както днесъ плаща за електричеството. Ще кажете: кога ще дойде това врѣме?—Слѣдъ хиляда години. Значи, слѣдъ хиляда години хората ще се освѣтляватъ отъ енергията на своята мислъ; домоветѣ имъ ще бждатъ по другъ, новъ начинъ построявани; отношенията между хората ще бждатъ разумни; движенията имъ ще бждатъ хармонични и т. н. Мнозина отъ васъ слѣдъ хиляда години може-би ще бждатъ въ друга нѣкоя земя, по-хубава отъ тази, на която сега живѣятъ. Нашата земя ще прѣтърпи голѣмо вжтрѣшно прѣустройство. Това и въ Писанието е казано: „Богъ създава нова земя и ново небе“. Всичко, което сега виждаме на земята, ще изгори, ще се прѣтопи и отъ него ще се създаде новъ свѣтъ. Павелъ казва, какви трѣбва да бждемъ ние, когато тази земя се прѣтопи. За това, обаче, отъ съврѣменнитѣ хора се изисква едно вѣрую, основано на великата Божия Любовь, Мждрость и Истина, които дѣйствуватъ сега въ свѣта.

Днесъ всички хора искатъ да бждатъ свободни, напълно независими. Никога въ свѣта не е имало толкова много теории, учения и възгледи за живота и явленията въ природата. Никога въ свѣта не е имало толкова университети и училища, както днесъ. Защо? — Всѣки търси Истината, Мъдростъта и Любовта, за да бжде свободенъ, да разбира нѣщата и да знае, какъ да живѣе правилно. И наистина, никога Любовта не се е проявявала толкова много, както днесъ. Всичко това е добъръ признакъ. И никога въ свѣта не е имало тъй много свирци и пѣвци, както въ наше врѣме. Когато птицитѣ започнатъ да пѣятъ, това показва, че пролѣтъта иде. И когато хората пѣятъ много, тѣ прѣдвизждатъ настѣпването на пролѣтъта, т. е. приближаването на нѣщо ново, красиво въ свѣта. Нека пѣятъ пѣвцитѣ, ние ги поздравляваме!

Сега, цѣлото човѣчество се намира прѣдъ една велика епоха на промѣни, която ще донесе новото. Затова, именно, всички хора трѣбва да се пазятъ да не падатъ духомъ, да не обезсмислятъ живота си. По-добри врѣмена отъ сегашнитѣ нѣма. Всички пробудени души отъ четиритѣ краища на свѣта трѣбва да се обединятъ, да си подадатъ ръка за взаимна работа—за поставяне основата на новата култура, за идване Царството Божие на земята. Отгорѣ ще дойдатъ нѣколко милиона души, ще впрегнатъ всички хора на работа и заедно съ тѣхъ ще въведатъ редъ и порядъкъ на земята. Слѣдъ свършване на своята работа, тѣ ще си заминатъ, а хората на земята ще останатъ слѣдъ тѣхъ да живѣятъ и работятъ. По този начинъ ще се възстанови съобщението между видимия и невидимия свѣтъ. Вие ще бждете свидѣтели на това и ще кажете: тъй се каза едно врѣме, и така стана. Ние не искаме още сега да вѣрвате; когато се сбъдне това, което сега ви говоря, тогава ще си спомните и ще повѣрвате. За всички иде нѣщо велико! Затова младитѣ да седатъ на поста си, а старитѣ да обрѣснатъ брадитѣ си! Американцитѣ

и англичанитѣ отдалечъ схващатъ това нѣщо и затуй се бръснатъ. Турцитѣ пъкъ обратно: тѣ оставатъ брадитѣ си да растатъ дълги, но работитѣ имъ не вървятъ. Англичанинътъ казва: ако брадата ме спъва да влѣза въ Царството Божие, азъ ще я обръсна—нищо (повече! Който бръсне брадата си, трѣбва да внесе нѣщо меко, деликатно въ характера си. Който е мекушавъ, нека остави брадата му да расте; тя ще внесе твърдостъ, устойчивостъ въ характера му. Въ Писанието е казано, че около Бога ще останатъ само 24 старци, съ дълги бради, които ще отбѣлѣзватъ епохитѣ, прѣзъ които човѣчеството е минало. Всички други ще бждатъ все по на 33 години, като млади, хубави моми. Ще кажете: какъ ще се познаваме, щомъ всички ще бждемъ на една възраст? Нима хората, които нѣматъ бради не се познаватъ? И безъ бради, пакъ ще се познавате. Понеже всички сме излѣзли отъ Бога, ще познаемъ, че сме дѣца на Единъ Баща, че сме братя и сестри. Казвамъ: когато мъртвитѣ се събудятъ отъ дълбокия сънъ и разбератъ всички илюзии, въ които сж живѣли, ще кажатъ: слава Богу, че мина врѣмето на това велико заблуждение! Тогава Богъ ще се възцари между хората, и всички ще се помирятъ: хора, религия, наука, изкуство—всички ще си подадатъ ръка за обща работа, а човѣчеството ще заживѣе новъ, щастливъ животъ. Хората ще правятъ всѣки день научни екскурзии до слънцето, до мѣсеца, до марсъ, до юпитеръ, до сатурнъ—навсѣкждѣ, дѣто искатъ. Като направятъ своитѣ научни изслѣдвания, тѣ ще се върнатъ обратно на земята. Съврѣменнитѣ хора пжтуватъ до Франция, Германия, Англия, Италия, но пакъ сж недоволни. Ако човѣкъ отиде до Сириусъ, той ще се върне съ нова придобивка за ума; ако отиде до Венера, ще има едно разширение въ сърцето. Но всичко това сж далечни перспекти за ума и сърцето на човѣка. Богъ е прѣдвидилъ за човѣка несмѣтни богатства, велики постижения! Има

за какво да живѣемъ, има кой да ни люби и кого да любимъ! Нѣма по-велико нѣщо за човѣка отъ това, да намѣришъ Онзи, Който те люби. Нѣма по-велико нѣщо отъ това, да намѣришъ Бога, Който заличава всички грѣхове и прѣстѣпления, Който изправя всички недѣзи и при всички затруднения въ живота, казва: „Не бойте се!“ И слѣдъ всичко това нека поетътъ пише, нека музикантътъ свири, нека художникътъ рисува, нека философътъ философствува, нека майката и бащата се радватъ на своитѣ дѣца, нека дѣщерята и синътъ благославятъ родителитѣ си, нека учителитѣ се радватъ на ученицитѣ си, а ученицитѣ—на учителитѣ си! И нека всѣки приеме своя дѣлъ отъ великото благо, което иде вече за цѣлото човѣчество.

Бесѣда отъ Учителя, държана на 9 Януарий 1928 година
въ гр. София.

Едно стадо

„И ще бжде едно стадо и единъ пастиръ“. *)

Отъ памти-вѣка още между всички органически сжщества се забѣлѣзва стремежъ къмъ обединение. Този стремежъ отчасти може да се уподоби на групирането на овцитѣ въ едно стадо. Овцитѣ се намиратъ въ стадно състояние, но това още не опрѣдѣля стадото. Обаче, стадното състояние изключва всѣкакво съзнание. Защо?—Защото въ стадно състояние може да се намиратъ и пѣсчнитѣ зрънца, които нѣматъ съзнание. Но обединението, като съзнателенъ процесъ, прѣдставлява вжтрѣшенъ стремежъ въ всѣко живо сжщество. Всѣко сжщество се стреми да се обедини, да се съсрѣдоточи къмъ нѣщо.

Казвамъ: ние говоримъ за ума, за сърцето, за волята, за душата и за духа на човѣка, но дѣ е въ сжщность човѣкътъ? Ще кажете, че човѣкъ се намира въ тѣлото си. Ако човѣкъ се намира въ тѣлото си, неговото тѣло трѣбва да бжде всѣкого бодро, никога да не отпада, а ние виждаме, че то отпада. Ако човѣкъ се намира въ очитѣ си, тѣ никога не трѣбва да се затварятъ, а ние виждаме, че очитѣ се затварятъ. Ако човѣкъ е въ ушитѣ, тѣ никога не трѣбва да оглушаватъ, а ние виждаме, че ушитѣ понѣкога оглушаватъ. Ако човѣкъ живѣе въ мозъка, мозъкътъ никога не трѣбва да прѣкъсва процеса на мисленето, а ние виждаме случаи, когато мозъкътъ на човѣка се парализира, не може да мисли. Значи, въ човѣшкото тѣло нѣма опрѣдѣлено мѣсто, на което можемъ да посочимъ, че тукъ или тамъ живѣе човѣкътъ. Обаче, човѣкъ се проявява чрѣзъ своето тѣло. Всѣко мѣсто, прѣзъ което се проявява човѣкътъ, ние на-

* Иоана 10:16

ричаме „сжщина на разумния животъ“. Който знае това мѣсто, той е придобилъ закона на безсмъртието. Силата на човѣка седи въ вжтрѣшното единение, вжтрѣшното единство, до което той е достигналъ. Това мѣсто въ човѣка е недостъпно. Всѣки, който е придобилъ вжтрѣшното единство въ себе си, той се отличава съ дълбокъ вжтрѣшенъ миръ, съ голѣмо равновѣсие. Никакви външни промѣни не сж въ състояние да разклатятъ мира и равновѣсието на този човѣкъ. Днесъ всички хора се подаватъ на външнитѣ промѣни: срѣщате единъ човѣкъ веселъ, разположенъ, но слѣдъ нѣколко часа разположението му изчезва; срѣщате другъ човѣкъ здравъ, бодъръ, слѣдъ нѣколко часа го виждате посърналъ, боленъ. При тѣзи промѣни въ състоянието на човѣка, не може да има единство нито въ мислитѣ, нито въ чувствата, нито въ дѣйствиата му. Докато е здравъ, той мисли едно, като се разболѣе—мисли друго. Когато обича, той мисли да направи едно; когато мрази, той мисли да направи друго. Дѣ е човѣкътъ? Дѣто има обичъ и умраза, тамъ истинскиятъ, разумниятъ животъ не се проявява. Тамъ има дѣятелностъ, има проява на човѣшкия животъ, но смисълътъ на живота не е въ контраститѣ. Казвате: азъ обичамъ еди-кой си човѣкъ.—Кое, именно, обичате въ него?—Ума.—Дѣ е умътъ на човѣка? То е все едно да ви запитатъ, кое е цѣнното въ Библията. Единъ ще посочи извѣстни мѣста отъ Библията, втори ще посочи други нѣкои и т. н. Обаче, важно е да се каже, кое мѣсто въ нея прѣдставлява единството, единението. Единението, единството се намира вънъ отъ Библията, а не вжтрѣ въ нея.

Сега, за изяснение на мисълта си ще ви приведа слѣдния примѣръ. Прѣдставете си, че вие имате едно пиано, или единъ органъ. Това пиано за насъ е дотолкова важно, доколкото чрѣзъ него може да се прояви реалността или разумността на живота. Дѣ се крие тази разумность: въ самото пиано или нѣкъдѣ извънъ него?—Разумность-

та ще се прояви чрѣзъ онзи пианистъ и изпълнителъ, който ще седне прѣдъ пианото, ще изсвири едно парче и слѣдъ това ще се оттегли настрана, а пианото ще остане сжщо така безгласно и глухо, каквото е било и прѣди това. Значи, реалното, разумното не е нито въ пианото, нито въ неговитѣ клавиши, а въ натискане на клавишитѣ отъ нѣкое разумно сжщество. Ще се разнасятъ хармонични звукове, а ние, които слушаме, казваме: еди-кой си свири на пиано. Значи, звуковетѣ, които се прѣдаватъ чрѣзъ клавишитѣ, сж отгласъ на разумното въ човѣка, който свири. Ето защо, когато нѣкой свири на пиано, напимѣръ, ние харесваме неговото свирене; другъ нѣкой свири — не ни харесва. Обикновено, когато обичаме нѣкого, ние харесваме всичко, каквото той прави: пѣе ли, говори ли, свири ли — ние намираме, че всичко е добро и хармонично. Законъ е това! Обичаме ли нѣкого, и глупоститѣ му търпимъ; не го ли обичаме, и Божествени работи да върши, казваме: това нѣщо не струва. Следователно, разумнитѣ нѣща въ свѣта не се опрѣдѣлятъ отъ тѣхнитѣ външни качества, но отъ това, което е въ насъ, какъ ние гледаме на тѣзи нѣща.

И тъй, каквото човѣкъ върши, трѣбва съзнателно да го проучва и наблюдава. За всѣко нѣщо той трѣбва да си дава отчетъ. Легне ли вечеръ да спи, човѣкъ трѣбва да се запита: дѣ ще бжда прѣзъ врѣме на съня? Дѣ отивамъ? Рече ли да говори, нека прослѣди, съ каква дума, съ каква мисль започва разговора или рѣчъта си. Въ какво се проявява единството на вашитѣ мисли, чувства и дѣйствия? Мнозина оставатъ разрѣшението на този въпросъ въ бждещето и казватъ: като отидемъ на онзи свѣтъ, тогава ще се занимаваме съ тази работа. Сега ни занимаватъ по-близки до насъ въпроси. Да се мисли така, това е чисто материалистическо гледище. Онзи свѣтъ, за който говорите, е този свѣтъ, въ който сега живѣете. Нѣщата трѣбва да се разбъ и—

рата по сжщина, а не само по външната форма или състояние. Напримѣръ, казвате за нѣкой човѣкъ, че лицето му се измѣнило, че очитѣ му светнали, или пъкъ загаснали. Въ сжщность, нито очитѣ на този човѣкъ сж светнали, нито лицето му се е измѣнило. Когато очитѣ на човѣка изглеждатъ по-свѣтли, това показва състоянието на неговия умъ; когато пъкъ изглеждатъ по-тъмни, това показва състоянието на неговия стомахъ. Значи, има нѣкаква връзка между вътрѣшнитѣ състояния на човѣка и външното изражение на неговитѣ очи и лице, но сами по себе си очитѣ не могатъ да станатъ нито по-свѣтли, нито по-тъмни. Сжщо така и клавишитѣ на пианото сами по себе си не могатъ да бждатъ музикални. Музикалността имъ седи вънъ отъ тѣхъ, въ лицето, което ще свири на пианото. Обаче, все пакъ има извѣстна връзка между пианиста и клавишитѣ. Той удря на клавишитѣ, които докосватъ извѣстни струни; тѣзи струни произвеждатъ извѣстенъ родъ трептения, които идатъ отъ специална срѣда. Значи, музиката не се произвежда на физическия свѣтъ, а въ единъ по-възвишенъ свѣтъ.

По сжщия начинъ, когато става въпросъ за възприемане на извѣстни образи и впечатления отъ външния свѣтъ, пакъ се извършва единъ скритъ, вътрѣшенъ процесъ въ насъ, слѣдъ което ние имаме прѣдстава за образа. Напримѣръ, вие виждате единъ човѣкъ и казвате: виждамъ единъ такъвъ и такъвъ човѣкъ и започвате да го описвате. Какъ става това виждане? Свѣтлината, която иде отъ този човѣкъ, пада въ очитѣ ви, дѣто се прѣчупва и послѣ отразява. По този начинъ свѣтлината се трансформира нѣколко пжти въ вашитѣ очи, и вие получавате извѣстно впечатление за този човѣкъ, за този образъ и вече можете да го опишете съ най-голѣми подробности. Тѣй щото, ако въ окото не става този вътрѣшенъ процесъ съ свѣтлината, по механически начинъ вие не бихте могли да получавате никакви впечатления отъ

външния свѣтъ. Влѣзете ли въ интимна вътрѣшна връзка съ трептенията на свѣтлината, която излиза отъ даденъ човѣкъ, вие се свързвате съ него, създавате истинско, трайно приятелство въ вѣчността. Много отъ сегашнитѣ връзки между хората могатъ да се уподобятъ на състояния, прѣдизвикани отъ извѣстни болести у тѣхъ. Нѣкой човѣкъ страда, напримѣръ, отъ огненица, и въ това състояние той бълнува, говори за майка си, за баща си, за брата си, за сестра си, за нѣкои приятели, иска да ги види, но всичко това продължава, докато и огненото състояние трае. Мине ли болестъта, и връзкитѣ се прѣкъсватъ. Подобно нѣщо прѣдставлява и ревността въ човѣка. Богатиятъ човѣкъ ревнува. Защо? — Да не взематъ къщата му. Учениятъ изобрѣтателъ ревнува. Защо? — Да не открадне нѣкой изобрѣтението му. Религиозниятъ ревнува. Защо? — Да не изгуби своето вѣрую. Влюбениятъ ревнува. Защо? — Да не изгуби своята любовъ. Изобщо, всички съврѣмени хора се страхуватъ за нѣщо, да не го изгубятъ. Питамъ: каква реалностъ може да съществува тамъ, дѣто има страхъ? Какво е това богатство, или каква е тази вѣра, любовъ, които могатъ да се изгубятъ? Това не е нито богатство, нито вѣра, нито любовъ. Това сж останки отъ архаическата епоха, а хората мислятъ, че иматъ любовъ, че иматъ вѣра, или пъкъ че разполагатъ съ нѣкакво богатство.

Питате: на какво се дължатъ тѣзи голѣми страдания въ свѣта? — Страданията се дължатъ на голѣмата разпокъсаностъ въ мислитѣ, желанията и дѣйствиата на човѣка. Или съ други думи казано: отсъствието на единство, на единение въ мислитѣ, желанията и дѣйствиата на човѣка произвеждатъ страданията. Дойде ли едно малко прѣпятствие въ живота на човѣка, то прѣдизвиква веднага прѣкъсване на неговитѣ мисли, тѣ пъкъ произвеждатъ прѣкъсване въ чувствата, и той започва да страда. Най-малкото съмнѣние сжщо та-

жа създава страдания. Казвате: ние вѣрваме въ Бога. Питамъ: истинска, положителна вѣра ли е тази, която се прѣкъсва отъ най-малкото съмнѣние? Всичко, което иде отвънъ и прѣкъсва връзката въ нашитѣ мисли и чувства, е една самоизмама, която, обаче, показва, че ние още не сме дошли до сжщността на нѣщата. Дойдемъ ли до сжщността на нѣщата, и ние другояче ще дѣйствуваме. Тогава никой не ще може да постави граница между Бога и човѣшката душа. Когато Христосъ казва: „Овцитѣ, които Отецъ ми е далъ, никой не може да вземе отъ ржката ми“, Той е подразбиралъ, именно, вжтрѣшното единство, вжтрѣшното единение. Слѣдователно, ние не трѣбва да се безпокоимъ отъ това, че нѣкой може да вземе вѣрата, или любовта ни, или друго нѣщо. Всѣко нѣщо, което се взима отъ насъ, то е заблуждение. Радвайте се, че сте се освободили отъ едно заблуждение! Защо ви е това заблуждение? Съврѣменниятъ свѣтъ е пѣленъ съ заблуждения. Има хора, които слѣдъ десетгодишенъ религиозенъ животъ ставатъ безвѣрници и казватъ: ние сме били заблудени досега. Добрѣ, че се освободихме отъ тѣзи заблуждения. Има случаи пъкъ, когато хора, които сж прѣкарвали десетъ години въ голѣмо безвѣрие, ставатъ религиозни и казватъ: добрѣ, че намѣрихме правия пжтъ. Питамъ: кои отъ двѣтѣ категории хора сж дѣйствително на правия пжтъ? — Нито еднитѣ, нито другитѣ. Защо? — Защото религиознитѣ хора сж попаднали точно на мѣстото на безвѣрницитѣ, а безвѣрницитѣ сж попаднали на мѣстото на религиознитѣ, но и еднитѣ, и другитѣ не сж убѣдени въ своитѣ възгледи. Утрѣ тѣ пакъ ще измѣнятъ, ще излѣзатъ отъ това положение. Това е едно прѣхвърляне, подобно на онова, което ученитѣ правятъ въ своята рѣчь. Тѣзи прѣхвърляния наричатъ вметнати изречения.

Когато трѣбва да се говори Истината, въ съврѣменнитѣ хора се забѣлѣзва вжтрѣшенъ страхъ, да не изгубятъ живота си, да не се лишатъ отъ

сжщността на нѣщата. Ако е въпросъ за изгубване на живота, или отъ лишаване на сжщността въ живота, всичко това е отдавна запубено. Подъ думата „животъ“ се разбиратъ самостоятелнитѣ, благоприятнитѣ условия, при които душата може да се развива; подъ „смъртъ“ се разбира лишаване на душата отъ тия условия. Ако човѣкъ може да умре въ затвора отъ гладъ, или ако могатъ да отнематъ живота му, както соколътъ отнима живота на нѣкоя птичка, или вълкътъ на нѣкоя овца, какъвъ човѣкъ може да се нарече той? Обаче, трѣбва да се знае, че човѣкъ сще не живѣе въ реалността. Ако една негова мисль или едно негово чувство се проявява и изгубва, той не живѣе въ полето на реалността. Въ реалния животъ не ставатъ такива рѣзки промѣни. Този животъ е животъ на единство, животъ на безсмъртие. Единството е раятъ за човѣшката душа. За това единство мечтае всѣки човѣкъ и казва: слѣдъ смъртъта си ние ще отидемъ въ рая.

Ще ви разкажа единъ анекдотъ за единъ свещеникъ и неговата несбждната надежда да отиде слѣдъ смъртъта си въ рая. Този свещеникъ казвалъ на своята попадия: „Ако се случи да умра по-рано отъ тебе, когато дойдешъ и ти въ другия свѣтъ, ще ме търсишъ въ рая, тамъ ще бжда азъ, нѣкждѣ въ първитѣ редове“. И наистина, първо той умрѣлъ, а тя — нѣколко години слѣдъ него. Щомъ се видѣла въ другия свѣтъ, тя веднага тръгнала да търси попа. Първо отишла въ рая, прѣгледала навсѣкждѣ, но не видѣла никждѣ попа. Тя излѣзла оттамъ, и тръгнала да го търси на друго мѣсто. Най-послѣ отишла въ ада и тамъ го намѣрила. Като разглеждатъ този анекдотъ, мнозина се спиратъ върху факта, че свещеникътъ не могълъ да влѣзе въ рая; обаче, азъ се спирамъ върху факта, защо попадията, като могла да влѣзе веднѣжъ въ рая, трѣбвало да излѣзе оттамъ и да търси попа, когото най-послѣ намѣрила въ ада. Значи, раятъ за нея, е нейниятъ свещеникъ“.

Тя си казва: щомъ моятъ попъ не е въ рая, и азъ ще отида при него, макаръ и въ ада.

Питамъ: какъвъ е този рай, въ който хората запазватъ помежду си сжщитѣ отношения, каквито сж имали и на земята? Не е рай това мѣсто, което е пълно съ майки, бащи, попове, владици, патриарси и др. Между сжществата на рая нѣма ни поменъ отъ такива отношения, каквито ние познаваме на земята. Ако запитате нѣкого отъ жителитѣ на рая, какво нѣщо е майка, баща, попъ, учителъ, царъ или какво и да е друго титуловано лице, той нищо не може да ви каже, защото тамошнитѣ отношения се различаватъ коренно отъ отношенията между хората на земята. Когато се каже думата „царъ“, ние веднага си прѣдставяме лице съ корона на главата, съ особена мантия, а около него цѣла свита отъ хора и войска. Когато се каже думата „владика“, ние веднага си прѣдставяме духовно лице, съ корона на главата, съ особена мантия, съ кръстъ и съ Евангелие въ ржка. Обане, въ всички тия нѣща нѣма единство, вслѣдствие на което цѣлото човѣчество живѣе въ заблуждения: въ науката, въ литературата, въ изкуството, въ философията, въ религията — навсѣкждѣ има заблуждения. Когато четемъ нѣкоя драма, или я гледаме прѣдставена на сцената, ние не се интересуваме толкова отъ актьоритѣ, колкото отъ автора на тази драма. Драмата, която той е написалъ, опрѣдѣля неговата възраст, както и това, дали е жененъ, или не, при какви условия е живѣлъ и при какви условия е създалъ своето произведение. Послѣ разглеждаме главнитѣ дѣйстващи лица въ драмата, главнитѣ герои и виждаме, какъ авторътъ ги поставя въ трудни условия, които тѣ не могатъ да издържатъ, и въ края на краищата, се самоубиватъ. Тогава имаме вече трагедия. Кой сж подбудителнитѣ причини, зарадъ които героятъ трѣбва да умре? Казвате: такива сж днешнитѣ условия на живота. Кое е по-добрѣ: героятъ да умре, или да

остане живъ? Когато героятъ умира, съ това авторътъ иска да произведе по-голямъ ефектъ върху чувствата на хората, за да имъ въздѣйствива. Когато героятъ умира, това показва нѣкаква слабостъ, нѣкаква животинска чѣрта въ характера му. Съ смъртъта на героя, вмѣсто да повдигне чувствата на хората, авторътъ ги развращава. Тѣ привикватъ къмъ убийства, къмъ груби прояви, къмъ насилие. Ако героятъ не би умрѣлъ, това ще по-дѣйствива по-добрѣ върху читателитѣ на дадена драма или трагедия. Геройството на човѣка седи въ понасяне на всички мъчности и страдания.

Другъ авторъ пъкъ ще вземе единъ отъ героитѣ си и ще го постави въ положението на крадецъ: ще открадне нѣкаква голѣма сума, за която ще го затворятъ, ще го оковатъ и така ще пролежи въ нѣкой затворъ цѣли 20 — 30 години, слѣдъ което ще излѣзе, безъ да се разкае. Питамъ: каква цѣль прѣслѣдва авторътъ съ тази своя идея? Той иска да изнесе прѣдъ свѣта лошитѣ послѣдствия отъ прѣстѣпленията, но и съ това нищо не се постига. Слѣдъ всичко това прѣстѣпленията се увеличаватъ, убийствата — сжщо. На съврѣмения свѣтъ трѣбва да се изнесатъ контраститѣ на живота, т. е. това, което днесъ е изгубено, което липсва. Животътъ трѣбва да се изнесе въ този видъ, както е билъ първоначално създаденъ, въ своята първична чистота и светостъ, а не въ неговия изопаченъ видъ. Въ природата нѣма трагедия, нѣма и комедия. Комедията и трагедията сж човѣшки измислици, човѣшки изобрѣтения, резултатъ на изопачения съврѣмененъ животъ. Въ природата има само драма и дѣйствия. Когато човѣкъ се намѣри въ комично положение, това значи, че той не е попадналъ въ цѣльта си. Когато пъкъ се намѣри въ трагично положение, това значи, че той не е прѣдвидилъ нѣщата. Този човѣкъ се намира въ положението на малкото дѣте, което иска да воюва съ слонъ. Слонътъ се приближава до него, хваща го съ хобота си, по-

вдига го изъ въздуха, пораздвижва го малко, послѣ го сваля пакъ на земята, поглежда го снисходително и му казва: искашъ ли да воювашъ съ мене? Слушай, втори пжтъ не се осмѣлявай да правишъ този опитъ! Засега това е само драма, но ако втори пжтъ пристжпишъ къмъ мене съ своитѣ глупости, драмата ще се прѣвърне въ трагедия. Що е драма въ живота? — Първиятъ опитъ на малкото дѣте да се бори съ слона, но се оттегля назадъ. Що е трагедия? — Резултатъ отъ настояването на малкото дѣте да се бори съ слона.

Казвамъ: въ живота има само трагедия и комедия, а въ природата — само драма. Истинската драма, трагедия и комедия се извършва въ самия човѣкъ. Той се блѣска натукъ-натамъ въ живота и като се намѣри прѣдъ нѣкакъвъ голѣмъ крахъ, замисля се и се произнася: това е крайна несправедливостъ! Защо? — Защото той или издига своя герой на положение, което не заслужава, или пѣкъ за извѣстна грѣшка или прѣстжпление го осжжда на смъртъ. Той отива отъ една крайностъ въ друга. И като излѣзе тази драма или трагедия на бѣлъ свѣтъ, ще се прѣдставя нѣколко пжти на сцената. Питамъ: какво допринесоха всички тия драми и трагедии за човѣчеството? Животътъ на съврѣменнитѣ хора не прѣдставлява ли дѣйствителни драми, трагедии и комедии? Тѣхнитѣ герои не играятъ ли по-добрѣ отъ актьоритѣ на сцената? Дѣ ще намѣрите по-жива сцена и по-велики актьори отъ тѣзи въ дѣйствителния животъ? Излѣзте на разходка по улицитѣ на нѣкой голѣмъ европейски градъ, и на всѣка стжпка ще се натъкнете на актьори отъ разни драми, трагедии и комедии. Обаче, за въ бждеще, когато дойдатъ новитѣ автори, които ще живѣятъ въ закона на единството, понеже тѣ ще разбиратъ връзката между явленията въ цѣлокупния животъ, тѣхнитѣ герои никога нѣма да умиратъ; тѣ нѣма да ги поставятъ прѣдъ тежки изпити, за които не сж готови. Новиятъ драматургъ нѣма да си поставя

за цѣль да показва на хората, че животътъ е тежъкъ, че въ свѣта сжществува несправедливостъ и т. н. Прѣди всичко тежестта на живота, несправедливостта и редъ отрицателни прояви въ него, сж резултатъ отъ неразбиране на живота. Новиятъ писателъ нѣма да поставя своя герой или своята героиня на колѣнѣ прѣдъ нѣкоя жена или нѣкой мъжъ, да плачатъ, да имъ се молятъ за спасение, за милость. Не е било и нѣма да бжде това—единъ обикновенъ мъжъ да спаси нѣкоя жена, или една обикновена жена да спаси нѣкой мъжъ. Защо трѣбва, единъ момъкъ да пада на колѣнѣ прѣдъ нѣкоя мома и да я счита негова спасителка? Или, защо трѣбва, една мома да очаква нѣкой момъкъ да я спаси? Възможно ли е това? Докато момата е срещнала този момъкъ, той може-би най-малко десетъ пѣти е окървавилъ ржцѣтъ си съ своитѣ жертви. Ще кажете: това е било нѣкога, прѣди да се срещнатъ този момъкъ и тази мома. Не, писателитѣ трѣбва да изнасятъ на сцената само това, което сжществува въ дѣйствителностъ. Никой никого не може да спаси, освѣнъ Богъ.

Казано е въ Писанието, че Богъ направи човѣка по образъ и подобие свое. Значи, той е душа излѣзла отъ Бога. Щомъ е така, тази душа не може да колѣничи прѣдъ една мома или прѣдъ единъ момъкъ и да очакватъ единъ отъ другъ спасението си. Богъ спасява душитъ. Той прѣпоръчва на хората да живѣятъ въ абсолютна чистота, за което е казано: „Само чиститѣ по сърце ще видятъ Бога“. Когато Давидъ искаше да съгради храмъ на Бога, Богъ му каза: „Ти не можешъ да ми направишъ храмъ. Твоитѣ ржцѣ сж опръскани съ кръзъта на толкова жертви! Твоятъ синъ, Соломонъ, ще ми съгради храмъ“. При това Давидъ бѣше приятель на Бога! Сжщо така и Мойсей, такъвъ голѣмъ законодатель, и той не можа да влѣзе въ обетованата земя. Днесъ всички писатели, проловѣдници, учители, философи, на общо основание, все учатъ хората и търсятъ начини, какъ

да ги спасятъ. Всѣки авторъ въ края на книгата си ще спаси поне единъ човѣкъ. Казвамъ: който се наема да спасява, той трѣбва всички да спаси. Това значи истинско спасение. Въ великата книга на природата е писано: „Само Богъ може да спасява“. И при най-голѣмитѣ страдания и падения, и при най-страшнитѣ грѣхове и прѣстѣпления, които човѣкъ може да извърши, Божественото въ него — великиятъ драматургъ, който живѣе въ душата му, казва: „Не бой се, ще изплувашъ отъ това състояние“. Божествениятъ гласъ казва на светиитѣ, на праведницитѣ: „Работете, помагайте на страдащитѣ, на слабитѣ!“ Сжщеврѣменно този гласъ говори и на грѣшницитѣ: „Пъплете нагорѣ!“

Казвамъ: всѣки отъ васъ трѣбва да има такова вѣрую, което да го изведе на спасителния брѣгъ. Въ какво вѣрвате, това е безразлично, стига вашето вѣрую да ви изведе на спасителния брѣгъ и да ви крѣпи въ живота. Ние взимаме думата „вѣрую“ въ най-широкъ смисълъ. Казвате: веднѣжъ съмъ дошълъ на земята, нѣма какво да правя, ще живѣя. — Добрѣ, ако можешъ да живѣешъ, ти разбирашъ смисъла на живота; ако слѣдъ 20 години умрешъ, ти се самоизлѣгвашъ. — Нищо отъ това, ще замина за другия свѣтъ. Ходилъ ли си другъ пжтъ на онзи свѣтъ? — Не съмъ ходилъ, но сега мисля да отида. — Ти никога не можешъ да отидешъ тамъ, дѣто не си ходилъ. Христосъ казва: „Излѣзохъ отъ Отца си и при Него се връщамъ“. Той не отива на нѣкое непознато мѣсто, но отива тамъ, отдѣто е дошълъ. Нѣкой казва: азъ ще отида въ рай. — Ходилъ ли си тамъ? — Не съмъ ходилъ. — Щомъ не си ходилъ, и сега не можешъ да отидешъ. Други пъкъ казватъ за себе си: азъ съмъ грѣшникъ, или азъ съмъ праведникъ. Питамъ: кога и какъ научихте, че сте грѣшници? Или, кога и какъ научихте, че сте праведни? Да мислите така, това сж човѣшки заблуждения, човѣшки изобрѣтения. Ние наричаме грѣшникъ този човѣкъ, който не върши волята Божия; правед-

никъ наричаме този, който изпълнява волята Божия. Думитъ „праведникъ и грѣшникъ“ изразяватъ състояния, но не и качества на човѣшката душа. Когато хората казватъ за нѣкого, че е праведенъ, съ това тѣ искатъ да прѣдставятъ, че въ кръвта на този човѣкъ прониква това състояние, а не че той изпълнява волята Божия.

За другъ нѣкой казвате: този човѣкъ е много добъръ. Какъ провѣрихте това? Добротата не е нѣщо материално. Въ великото единство на живота добродѣтелята не може да се ограничи само въ единъ актъ. Казвате: този човѣкъ е добъръ, защото ми даде пари.—Добриятъ човѣкъ не дава пари. Въ другъ случай казвате: моята майка е добра, защото ме роди.—Добрата майка не ражда. Вие разбирате думата „раждане“ въ букваленъ смисълъ. Истинско раждане подразбира да родишъ дѣте, което никой не може да го отнеме. Могатъ ли да взематъ дѣтето ти, това значи „добиване“, а не раждане. Раждането подразбира идея, която може да расте. Въ която ржка, глава или душа влѣзе тази идея, тя може да се разширява, да стане толкова велика, че всѣки, който се опита да я вземе, да я открадне, дълго време ще помни, какво е направилъ. Казва се въ Писанието: „Роденото отъ Бога грѣхъ не прави“. Хората пъкъ казватъ: роди ли се човѣкъ на земята, все ще направи нѣкакви грѣхове. Напримѣръ, защо сгрѣши Адамъ? — Той сгрѣши, понеже самъ прѣкъсна връзката си съ Бога. Когато Богъ го постави въ рая, запита го: Какъ искашъ да живѣешъ — като животнитъ, или като мене? Адамъ погледна Бога, погледна животнитъ и каза: нѣкакъ ми попада повече да живѣя като животнитъ. По този начинъ той самъ се отдѣли въ сърцето си отъ Бога и зачена, а Богъ само извади заченатото отъ него. Така се яви Ева на свѣта.

И тъй, заключението, което може да се извади отъ тази мисълъ, е слѣдното: всѣко нѣщо мяза на себе си. Всѣки, който обича Бога и Го поз-

нава, той работи за Него; онзи, който не обича Бога и не Го познава, той самъ се отдѣля отъ Него и казва: знаете ли, какво азъ мога да направя? Кажешъ ли, че ти самъ можешъ да направишъ нѣщо, ти си заченалъ Ева. Това е начало на злото. Когато дойде изкусительтъ — змията — прѣдъ Ева, тя не отиде при Адама, да се посвѣтѣва съ него, какъ да постѣпятъ, но сама рѣши въпроса, като каза: азъ мога да разполагамъ съ себе си, както искамъ. Адамъ, отъ своя страна, си каза: мене жена ми трѣбва. Ева пъкъ каза: мене учителъ ми трѣбва. Тя взе отъ плода, който ѝ прѣдлагаше учениятъ човѣкъ, яде отъ него и даде на Адама да го опита. И двамата ядоха отъ забранения плодъ и сгрѣшиха. По този начинъ тѣ скжсаха връзката си съ Бога, заради което Богъ каза: „Азъ рѣшавамъ сега и двамата заедно да излѣзатъ отъ рая“. Това е станало не само въ врѣмето на Адама и Ева, но и днесъ, всѣки моментъ става. Всѣки човѣкъ е поставенъ първо врѣме въ рая, дѣто Господъ го пита: „Като мене ли искашъ да живѣешъ, или като животнитѣ?“ Той отговаря: азъ не мога да живѣя още въ новия животъ. Какъ може да се живѣе безъ ядене, безъ пиене? Азъ не съмъ готовъ още за духовенъ животъ. Казвамъ: яденето, мисълта, работата не е нѣщо материално. Днесъ хората умиратъ, защото ядатъ по физически начинъ. Ако приемаха храната си по духовенъ начинъ, тѣ щѣха да живѣятъ въ закона на безсмъртието. Човѣкъ, който пие вода по духовенъ начинъ, той никога не ожаднява. Така приета водата отъ организма, тя прѣдставлява жива вода, която иде отъ извора на Вѣчния Животъ. — Какъ ще се постигне това? — Чрѣзъ положителна, силна вѣра. Нѣкои казватъ: ако вършимъ постоянно волята Божия и раздадемъ всичко на бѣднитѣ, какво ще стане съ насъ? Какъ ще се справимъ съ всички хора, които ще се трупатъ около насъ да имъ се дава нѣщо? Питамъ: какъ се справя касиерътъ на банката съ хората, които идватъ при

него за пари? Той дава пари само на онѣзи отъ тѣхъ, които иматъ нѣкакъвъ документъ — чекъ или полица, съ който ще удостовѣрятъ, че иматъ право да получатъ пари отъ банката. На онѣзи, които нѣматъ никакъвъ документъ, касиерътъ казва: за васъ нѣма пари. — Ама какъ така? За Бога дайте нѣщо! — Дайте си чека! — Нѣмѣме чекъ. И безъ чекъ може да ни дадете нѣщо, толкова пари имате. — Наистина, имамъ много пари, но тѣ сж на банката: азъ разполагамъ съ тѣхъ, но и отговарямъ за тѣхъ. Смыслътъ на живота не седи само въ това, да правимъ добрини.

Нѣкой казва: човѣкъ трѣбва да бжде добъръ. Главната задача въ живота не седи въ това, да бжде човѣкъ добъръ, но да изпълнява волята Божия. Задачата на човѣка не е да бжде той ученъ, но да се стреми къмъ истинското знание, да разбира разумнитѣ закони на живата природа и да ги прилага правилно въ живота си. Човѣкъ може да знае много теории за свѣтлината, но това още не значи, че той знае законитѣ на свѣтлината. Съврѣменната наука казва, че свѣтлината се образува отъ трептенията на етера и образува извѣстенъ брой трептения въ секундата. Казвамъ: свѣтлината не се образува сега, тя вѣчно сжществува; това, което наричатъ трептения на етера, то не е нищо друго, освѣнъ отражение на самата свѣтлина. Казва се въ Писанието, че Богъ живѣе въ вѣчна, непристѣпна свѣтлина. Тѣй щото, свѣтлината и топлината сжществуватъ вѣчно. Това, което считатъ трептения, вибрации на свѣтлината и топлината, тѣ сж тѣхни отражения. Вибрации сжществуватъ само въ отраженията на тѣлата и на предметитѣ. Каквито сж познанията на съврѣменнитѣ хора за свѣтлината и топлината, такива сж и за Любовта. Вслѣдствие на това нѣкой казва: азъ не мога да любя всѣкога. — Че ти никога не си любилъ и не можешъ да любишъ. Човѣкъ, самъ по себе си, не може да люби. Люби ли той, това се дължи на вътрѣшното единство, което сж-

ществува въ този моментъ, както въ него самия, така и между всички хора. Когато дойдемъ до това вътрѣшно единение, само тогава ние ще почувствуваме, какво нѣщо е Любовта. Това, което днесъ хората наричатъ любовъ, то е сѣнка, отражение на Любовта. Ама слънцето ни грѣе! Тамъ, дѣто ви грѣе това слънце, то е мѣсто на страдания. Нѣкой казва: горя отъ любовъ! — Щомъ горишъ отъ любовъ, ти не живѣешъ въ Божията Любовъ. Ти си изпадналъ въ областъта на вѣчния огънь, за който се говори въ Писанието. Казано е тамъ: „Ще ги изпратя въ вѣчния огънь“. Това се отнася за онѣзи хора, които не вършатъ волята Божия. Тѣ сами опрѣдѣлятъ своето бждеще.

Съврѣменниятъ свѣтъ е пѣленъ съ заблуждения, съ противорѣчия, вслѣдствие на което въ съзнанието на хората често се явява голѣма тъмнина. И затова нѣкой казва: тъмнина е въ ума ми! Слѣдъ извѣстно врѣме казва: светна ми, свѣтлина имамъ! Когато тъмнината и свѣтлината се смѣнятъ лесно въ мозъка на човѣка, това показва, че мисълта му не е хармонична. Ако човѣкъ, подъ влиянието на нѣкое тъмно състояние въ мисълта си, рече да отмъсти нѣкому, това показва, че той не може да се влада. Казвамъ: има единъ правиленъ, разуменъ начинъ, по който човѣкъ може да отмъсти нѣкому, или да му направи добро. Кой е този начинъ?—Начинътъ на Любовта. Сега ние седимъ и размишляваме: ние ли трѣбва да отидемъ при извора, или той трѣбва да дойде при насъ?—Ние, жаднитѣ, ще отидемъ при извора. Достатъчно е само да ни покажатъ мѣстото на този изворъ.—Ние ли ще отидемъ при хлѣба, или той ще дойде при насъ?—Ако сте гладни, вие ще отидете при хлѣба.—Ние ли ще отидемъ при свѣтлината, или тя ще дойде при насъ?—Ако сте слѣпи, вие ще отидете при свѣтлината. Слѣпиятъ има нужда отъ свѣтлина. Слѣдователно, ние, разумнитѣ хора, трѣбва да отидемъ при Любовта, а не тя да дойде при насъ. Не чакайте Господъ да дой-

де при васъ, но вие идете при Него. Мнозина очакватъ да слѣзе Господъ на земята, както нѣкога е слизалъ, затова Го търсятъ въ Ерусалимъ, или другадѣ нѣкждѣ, ходятъ по стѣпките Му, дано намѣрятъ нѣщо отъ Него, но всичко отива напразно. Казвамъ: ако Богъ е слизалъ на земята, грѣхътъ не би съществувалъ. Тамъ, дѣто Божи-ятъ кракъ е стѣпвалъ, грѣхъ и прѣстѣпление не може да се извърши. Ще кажете: писано е напри-мѣръ, че Богъ се яви на Мойсея въ Синайската гора и тамъ му говори. Когато Богъ говори съ Мойсея, Мойсей не остана на Синайската гора, но се дигна въ една по-висока сфера. Тѣзи и много нѣща още не сж писани въ Библията, вслѣдствие на което хората я тълкуватъ буквално и изпадатъ въ редъ заблуждения. Нѣкои казватъ, че нѣко-гашниятъ рай билъ нѣкждѣ въ Мала-Азия, дѣто текли четири рѣки. Кои сж тѣзи рѣки? За двѣтъ отъ тѣхъ прѣдполагатъ да сж Тигъръ и Ефратъ. Ами другитѣ двѣ рѣки кои сж? Обаче, тия четири рѣки съществуватъ въ човѣшката душа. Тамъ съ-ществува и раятъ, но за да влѣзе човѣкъ въ него, той трѣбва да дойде до пълно вжтрѣшно един-ство въ себе си. Дойде ли до това положение, всѣкаквъ страхъ, всѣкакво безпокойство ще из-чезнатъ отъ него. Казвате: тогава въ какво трѣбва да върва човѣкъ?—Че когато той се домогне до науката на вѣчния вжтрѣшенъ миръ, всички въ-проси, които днесъ го смущаватъ, ще се разрѣ-шатъ.

Когато на съврѣменнитѣ хора се говори за Божията Истина, тѣ казватъ: какво ще стане съ нашата търговия, наука, религия, както и съ на-шитѣ закони? — Всичко това ще се стопи, както снѣгътъ се топи отъ слънчевата свѣтлина. Снѣ-гътъ е потребенъ за житното зърно само прѣзъ зимата, като врѣменна горна риза, да го прѣдпази отъ студа, да не замръзне. Дойде ли, обаче, про-лѣтътъ, земята трѣбва да се освободи отъ снѣга и да каже: Господи, благодаря Ти за услугата, ко-

яго ми направи досега съ тази бѣла дреха. Отъ днесъ нататкъ нека слънчевитѣ лъчи дѣйствуватъ върху мене, да поникне новиятъ животъ, който си скрилъ въ нѣдрата ми. Мислите ли, че човѣкъ може да влѣзе въ Царството Божие съ своитѣ заблуждения? Не, всички заблуждения трѣбва да се стопятъ, всички нечистотии да изгорятъ и да остане само чистото сѣме, което е вложено въ човѣшката душа. Само по този начинъ човѣкъ може да бѣде свободенъ. Казвате: какъ трѣбва да живѣемъ тогава? Какво ще стане съ нашия животъ? — Досега ние още не сме живѣли, както трѣбва. Ние се движимъ още въ рамкитѣ на робския животъ. Човѣкъ самъ е изковалъ веригитѣ, оковитѣ на своя животъ, и той самъ трѣбва да се освободи отъ тѣхъ.

Вървя единъ день изъ града и срѣщамъ два левенти момъка, млади, здрави: единиятъ отъ тѣхъ върви напредъ, едва влачи краката си, окованъ въ тежки вериги; оковитѣ дрѣнкатъ, и той си мисли: нѣма какво, ще страдамъ за правото! Не страда за правото този човѣкъ. Когато апостолъ Петъръ бѣше окованъ въ вериги и затворенъ, дойде при него ангелъ Господенъ, разкова веригитѣ и му каза: „Стани и излѣзъ вънъ!“ Така става съ всѣки, който страда за Правдата, за Божиата Истина. Другиятъ младъ човѣкъ върви назадъ, съ пушка въ ржка, пази първия, да не избѣга. И той върви и си мисли: какво да правя? Не ми е приятна тази работа, но такава е длъжността ми. Все по нѣкакъвъ начинъ трѣбва да се прѣхранвамъ. Питамъ: какъ трѣбва да постѣпватъ хората, ако се ръководятъ отъ закона на Любовта? Сега единиятъ счита, че е достоинство за него да носи пушка и затова казва: прѣдпочитамъ да нося пушка, отколкото да вървамъ въ такива глупави идеи. Вториятъ казва: прѣдпочитамъ да нося тѣзи тежки окови на краката си, отколкото да се откажа отъ своитѣ идеи. Всѣки човѣкъ, който иска да властвува надъ другитѣ, той създава окови

за тѣхъ, но нѣма да се мине дълго време, утрѣ той самъ ще изпадне въ това положение, да опита тежестта на оковитѣ. Свѣтътъ е колело: днесъ си свободенъ, утрѣ ще те ограничатъ. И обратно: днесъ ограничаватъ идейнитѣ хора, утрѣ ще ги освободятъ. Обаче, това освобождение е временно. Единъ день пакъ ще имъ турятъ букайтѣ, да не бѣгатъ.

Казвамъ: по този начинъ свѣтътъ не може да се поправи. Изисква се да стане коренно, вътрѣшно прѣобразуване въ разбиранията на хората. Ако отидете при нѣкой съвремененъ свещеникъ, или проповѣдникъ, или учителъ и говорите съ тѣхъ за страданията, за мъчнотиитѣ въ живота, тѣ ще ви кажатъ: такава е волята Божия! — Не, волята Божия не е да страдатъ хората. Това е резултатъ на тѣхната воля. Казвате: волята Божия е — българскиятъ народъ да воюва.— Не, Богъ желае, българскиятъ народъ да расте и да се развива, а не да се убива. Кой даде душата на българския народъ? Отъ кога българитѣ се нарекоха българи? По какво се отличава българинътъ, на примѣръ, отъ англичанина? Има нѣщо, по което се различаватъ. Както българинътъ, така и англичанинътъ, така и всѣки индивидъ, всѣко сѣмейство, всѣко общество и всѣки народъ изпълнява волята Божия по свой специфиченъ начинъ. Всѣки народъ ще има Божието благословение дотолкова, доколкото той върши волята Божия. Отклони ли се този народъ отъ правия пътъ и прѣстане да изпълнява волята Божия, той започва вече да кове своето нещастие. Нещастieto му ще прѣдставлява нѣщо подобно на епидемия за народа: ще се разпространява отъ човѣкъ на човѣкъ, докато цѣлиятъ народъ се намѣри подъ неговия натискъ. Страшна ли е тази епидемия? Днесъ хората се плашатъ отъ всѣка епидемическа болестъ, а не се плашатъ отъ грѣховетѣ и прѣстѣпленията, които сж причина за тѣзи болести. Когато нѣкой човѣкъ заболѣе отъ инфлуенция или отъ друга

епидемическа болестъ, той вика десетъ души доктори да го лѣкуватъ, а когато върши нѣкакво прѣстѣпление, не вика нито единъ лѣкаръ. Когато нѣкой човѣкъ замисли да върши прѣстѣпление, нека прѣдварително повика при себе си десетина души, било лѣкари, свещеници или свои близки и приятели, и да имъ каже: слушайте, азъ съмъ намислилъ да извърша едно прѣстѣпление. Какъвъ съвѣтъ ще ми дадете: трѣбва ли да го направя, или не? Ако трѣбва да го направя, какви мотиви ще ми прѣдставите; ако не трѣбва да го направя, също искамъ да обоснове мнѣнието си. Сега като се яви инфлуенция, всички ставатъ на кракъ: рапортъоритѣ пишатъ въ вѣснициѣ, лѣкаритѣ обсъждатъ въпроса въ засѣдания, че се явила особенъ родъ инфлуенция, съ много смъртни случаи и т. н. Казвамъ: инфлуенцията иде съ цѣль да отнеме излишната баластъ отъ човѣшкитѣ умове и сърца. Тя прѣдставлява ангелъ-хранителъ за страдащитѣ души, иде да отнеме частъ отъ непосилния за тѣхъ товаръ.

„Едно стадо, единъ пастиръ“. Сега управницитѣ казватъ на своя народъ: вие ще бждете стадото, ние—пастирътъ. Питамъ: какъвъ е този пастиръ, който самъ дѣре кожата на овцитѣ си? За такъвъ родъ хора Христосъ казва: „Крадецътъ не иде, освѣнъ ли открадне, заколи и погуби“. Какъ е възможно, добриятъ пастиръ да поставя своитѣ овци, своитѣ герои въ драматично и трагично положение, да умиратъ? Хората, като гледатъ отъвънъ тѣзи сцени, разчувствуватъ се, вадятъ кърпичкитѣ си и плачатъ. Интересно е, наистина, когато хората отиватъ въ театъръ, плачатъ; когато гледатъ, какъ тѣхни братя и сестри страдатъ въ живота, за тѣхъ никой не плаче. Казвамъ: това, което става на сцената, много лесно може да се измѣни. Отъ автора на драмата зависи, какъвъ ще бжде краятъ на неговитѣ герои. Отъ него зависи да подпише или да отмѣни смъртната присжда на героитѣ си. Рѣши ли да прѣсти на своя герсѣй, да

отмѣни смъртната му присжда, той прѣвръща своята трагедия въ драма, безъ да знае нѣкой за това негово рѣшение. Най-напрѣдъ героятъ се осжжда на смъртъ, но послѣ иде заповѣдь отъ царя, да спратъ изпълнението на присждата и да ревизиратъ дѣлото. Слѣдъ ревизия на дѣлото, осжденитѣ на смъртъ се амнистиратъ, и публиката тържествува, ржкоплѣска и си отива по домоветѣ доволна и облекчена.

Питамъ: когато Господъ ви е поставялъ прѣдъ извѣстни мжчнотии и изпитания въ живота, вие изигравали ли сте ролитѣ си, както трѣбва? Господъ ви е поставялъ прѣдъ най малки изпитания, но вие и тогава сте отсгжпвали. Може ли да минавате за герои при такива положения? Обаче, срѣщате десетки, стотици и хиляди такива хора, които носятъ кръстъ за храбростъ на гърдитѣ си и вървятъ, надуватъ се, минаватъ за герои. Истински герой е само онзи, който никога не се подкупва, никога не се съблазнява. Изпитания, съблазни ще дойдатъ, но героятъ нито се подкупва, нито се съблазнява, нито се съкрушава. Нѣкой казва: влѣзохъ въ еди-кое си общество, но никой не ме почита. Ако очаквате почитъ отъ хората, вие се лъжете. Прослѣдете цѣлата история и вижте, кой министъръ, кой държавникъ е билъ докрай почитанъ и уважаванъ отъ своя народъ. И най-добрятъ човѣкъ да стане министъръ, веднага ще почнатъ да го подозиратъ, да се съмняватъ въ него, и той нѣма да издържи, ще се подхлъзне и ще върши работи, каквито никога не е мислилъ. Въ кжсо врѣме той ще измѣни своя характеръ. Религиознитѣ хора пѣкъ, свещеницитѣ и пропозѣдницитѣ, отъ своя страна, като гледатъ, какво се върши въ обществения и частния животъ на хората, казватъ: ние се занимаваме съ небесни, съ духовни работи, а хората на земята да живѣятъ, както намиратъ за добрѣ. Не, земниятъ животъ е Божественъ, и никой нѣма право да живѣе, както той намира за добрѣ. На човѣка е дадено право

да върши волята Божия, да работи за освобождение отъ смъртта, отъ редъ нещастия и мъчения. Това е задачата на всѣки човѣкъ, който е дошълъ на земята, и той трѣбва правилно да я рѣши. Въ живота на съврѣменнитѣ хора срѣщаме страдания, заболявания отъ различни болести, и какво ли не още, но малцина се спиратъ върху причинитѣ на тѣзи аномалии въ живота. И затова, дѣ кого срещнете, ще чуете да казва: азъ пиша нова драма; или, азъ съчинявамъ ново музикално произведение. Казвамъ: задачата на новата драма е да не поставя своитѣ герои въ положение да умиратъ. При това героятъ на новата драма трѣбва да прѣдставлява идеаленъ типъ: човѣкъ съ свещена глава, съ добръ развити гърди, съ хармонично тѣло, съ правилни движения и безъ да е богатъ, дѣто влѣзе, все добро да прави.

Мнозина мислятъ, че Христосъ билъ бѣденъ, нѣмалъ дѣ глава да подслони. Това е, защото хората не Го оставяли на мира. Ще кажете, че Христосъ нѣмалъ кжща.— Защо Му е кжща? Може ли да бжде бѣденъ този човѣкъ, който е въ състояние да нахрани 5,000 души съ петъ хлѣба и двѣ риби? Може ли такъвъ човѣкъ да нѣма подслонъ? Христосъ и въ лодката спа много добръ. Той нѣмаше нужда отъ пружина. Само болнитѣ хора се нуждаятъ отъ пружина на леглото си, меко да имъ е. Започнатъ ли да ви завиватъ съ много меки, топли юргани и да ви поставятъ на пружина, да знаете, че сте тежко болни и ви чака и нѣщо лошо. Казвамъ: въ всѣки човѣкъ трѣбва да се роди една свещена идея за Бога, та каквото намисли да върши, да се запита, какво мисли Богъ, за тази работа, дали е добра, или не. Днесъ всѣки мисли, какво ще кажатъ хората за него, а не какво Богъ ще каже. Спешне ви нѣкой и казва: ти си глупавъ човѣкъ, за нищо не си способенъ. Вие започвате да се безпокоите, да се тревожите. Не се тревожете, но вие пъкъ запитайте този човѣкъ: ако азъ, споредъ тебе, съмъ глупавъ човѣкъ, ти

какъ ще докажешъ своята разумность? Можешъ ли да нахранишъ 5,000 души съ петъ хлѣба, както направи това Христосъ? Не е разуменъ човѣкъ този, който има богатства и къщи, а мисли, че се е осигурилъ; разуменъ е само онзи човѣкъ, който може да прави дѣлата на Христа: да лѣкува болни, да възкресява мъртви, да отваря очи на слѣпи.

Срѣщамъ нѣкой бѣденъ човѣкъ, който се оплаква, че нѣмалъ никакви приходи въ живота си. Казвамъ: твоитѣ приходи сж вложени въ живота, който Господъ ти е далъ. Ти трѣбва да вървашъ въ този живъ Господъ, и всѣкога да говоришъ Истината. — Не мога да говоря Истината. — Не можешъ да говоришъ Истината, защото не искашъ. Човѣкъ, който търси Истината, той може да се освободи отъ заблужденията въ своя животъ. Той трѣбва да съзнае въ себе си, че въ свѣта сжествува само единъ великъ Учителъ, който посочва на всички хора пътя на Истината. Думитѣ на този Учителъ сж сила и мощъ. Съзнае ли човѣкъ, че само една Истина сжествува въ свѣта, послѣ той ще съзнае, че има само една Мъдрость, една Любовь, една Правда, една Добродѣтель и единъ Животъ. Съзнае ли това, той ще бжде въ сила да се освободи и отъ всички заблуждения. Нѣкой ще каже: ами ако се разболѣя? — Болести не сжществуватъ въ великия животъ. Тѣ сж човѣшки изобрѣтения. Този животъ е единъ и сжщъ въ всички свои прояви и се явява като условие за развитието на човѣка, докато той намѣри истинската срѣда, въ която животътъ не се промѣня. Тази разумна срѣда е Любовта. И когато Христосъ казва: „Азъ съмъ Пътътъ, Истината и Животътъ“, Той подразбира онази срѣда, въ която човѣкъ може да намѣри своя възлюбенъ. Дойде ли човѣкъ до това положение, всичко въ него оживява: той болести не познава, външнитѣ условия не му прѣпятствуватъ, мъчногитѣ не го спъватъ, страданията не го обезсърдчаватъ, на всички услужва безъ възнаграждение, затова нито се

пазарява, нито се цѣнява. Такъвъ човѣкъ мяза на онзи японски принцъ, за когото ще ви приведа слѣдния примѣръ.

— Единъ японски принцъ се заинтересувалъ отъ живота на американцитѣ и силно пожелалъ въ себе си да го изучи отблизо. Какъ ще му се отдаде такъвъ случай, не знаелъ, защото между американцитѣ и японцитѣ не сжществували приятелски отношения. Най-послѣ той се натъкналъ на мисълта да стане слуга въ нѣкое американско сѣмейство, за което Провидѣнието му помогнало. И наистина, той станалъ слуга въ едно американско сѣмейство, дѣто изпълнявалъ работата си отлично: каквото му заповѣдвала госпожата, или другитѣ членове отъ сѣмейството, той всичко изпълнявалъ точно, на врѣме и безукоризнено. Въ свободното си врѣме той отварялъ Евангелието и четѣлъ. Госпожата забѣлѣзвала това и казвала на домашнитѣ си: нашиятъ слуга често отваря една малка книжка и чете отъ нея, но нищо отъ това, защото като работникъ, като слуга той е незамѣнимъ. Въ края на мѣсеца госпожата пожелала да му плати, обаче той ѝ казалъ: много Ви благодаря, азъ не искамъ пари. Това, което научихъ тукъ, ми е достатъчно възнаграждение. Едва сега госпожата разбрала, че тѣхниятъ слуга е човѣкъ отъ високо произхождение, дошълъ между тѣхъ съ цѣль да придобие извѣстна опитность. Съ това искалъ да каже: азъ не се нуждая отъ пари; тѣ сж само за дребнави хора, за хора безъ убѣждения. Нѣкой става министъръ, или учитель, или чиновникъ, за да му платятъ. Царскиятъ синъ, обаче, като душа, която съзнава единството си съ Бога, не се нуждае отъ пари. Това се отнася до идейнитѣ хора, а обикновенитѣ хора нека работятъ, както разбиратъ. Азъ не говоря за буквата на нѣщата. Когато извършишъ нѣкаква работа, или нѣкаква услуга идейно, и ти платятъ затова, ти можешъ да вземешъ паритѣ, но важното е, като вършишъ тази работа, да нѣмашъ нито въ ду-

шата си, нито въ ума или въ сърцето си нѣкаква мисълъ или нѣкакво желание да ти платятъ. Върши всичко идейно, безкористно, та и когато ти плащатъ, или когато не ти плащатъ, да си готовъ, да не се смути духътъ ти.

Казвамъ: идейната, безкористната работа съ нищо не се изплаща. Какъ ще се изплати българскиятъ народъ за моята 20 годишна работа срѣдъ него? Цѣли да се продадатъ българитѣ, пакъ не могатъ да ми се изплатятъ. Пъкъ и азъ не искамъ нищо за своята работа. Единственото нѣщо, което бихъ желалъ отъ българитѣ е, да се научатъ да служатъ на Бога, да Го обичатъ, да бждатъ разумни и да обикнатъ Истината. Могатъ ли да направятъ това, и азъ ще бжда радостенъ, че слѣдъ като съмъ проповѣдвалъ толкова години Истината, българитѣ сж ме разбрали. Що се отнася до въпроса, какъ ще се прѣхранвамъ и какво ще ямъ, това е най-лесната работа. Азъ не се нуждая отъ много храна. Щомъ искамъ да хапна нѣщо, ще отида при едно орѣхово или ябълково дърво и ще го попитамъ: позволявашъ ли да си избира нѣколко отъ твоитѣ плодове? Щомъ ми позволятъ, ще си избира два-три орѣха, или двѣ-три ябълки и то най-хубавитѣ отъ цѣлото дърво. Азъ не ямъ всичко: малко ямъ и то най-хубавото, най-чистото. Казвате, че нѣкоя ябълка или круша, напимѣръ, е родила много плодове. Плодоветѣ може да сж много, но всички не носятъ благословение. Има извѣстни моменти въ живота на плоднитѣ дървета, когато, ако тѣ родятъ, плодоветѣ имъ носятъ благословение; има моменти пъкъ, когато плодоветѣ на дърветата носятъ смъртъ за човѣка. Само безсмъртниятъ човѣкъ разбира, кое е смъртно и кое безсмъртно. Човѣкъ, на когото очитѣ свѣтятъ, като види месо, той не може да намѣри Бога. Този човѣкъ нѣма съзнание за нѣщо високо, за нѣщо идеално въ живота си. Мнозина мислятъ, че и да ядатъ месо, пакъ могатъ да бждатъ духовни, морални и добри

хора. Ако е така, тогава и вълкътъ може да каже: азъ ще ямъ овци, и пакъ ще бжда добъръ. Това не е философия. Разумнитѣ хора казватъ: великата философия на живота седи въ единението. Който живѣе споредъ тази филоссофия, той трѣбва да служи на Бога даромъ. Да служишъ даромъ, това не подразбира да служишъ безплатно. Да ти се плаща, това подразбира смъртъ; даромъ да работишъ, това подразбира животъ, да получаващъ нѣщо живо, което носи въ себе си животъ. Нѣкой ми работи даромъ. Това значи: той ми работи отъ любовъ, и азъ му се отплащамъ съ любовъ; той ми работи съ животъ, и азъ му се изплащамъ съ животъ. Тази мисль трѣбва да държите въ умоветѣ си, ако искате да бждете свободни, да имате подемъ въ живота си и да станете герои. Щомъ постигнете това, каквито страдания и мъчнотии дсйдатъ въ живота ви, вие ще кажете: не се плаша отъ тия нѣща. Нѣкой казва: азъ не съмъ ялъ цѣли три дня.— Само три дня ли не си ялъ? То е малко; до 40 дня колко още оставатъ? Когато човѣкъ пости 40 дня, той прѣодолява физическитѣ условия, издига се въ повисока сфера. Щомъ се издигне въ тази сфера, и хлѣбътъ ще дойде. Така бѣше и съ пророкъ Илия, който прѣкара извѣстно врѣме при потока Херитъ, дѣто вранитѣ му носѣха храна. Рѣши ли човѣкъ да изпълни волята Божия, той ще има една велика опитностъ, да проговѣри Божия Законъ, като реалностъ въ свѣта. Всѣки, който е изпълнилъ волята Божия, ималъ опитността и ангелъ да го посѣти. Пъкъ и самъ Богъ ще го посѣти. Който е ималъ такава свещена опитностъ, той не се е хвалилъ съ нея прѣдъ хората. Трѣбва ли чешмата да разправя на хората, дѣ сж нейнитѣ извори? Какви сж изворитѣ ѝ, това се вижда отъ самата вода. Всѣки човѣкъ трѣбва да носи въ себе си една свещена идея, която да внася въ него миръ и доволство. Това сж истинскитѣ герои, отъ които свѣтътъ днесъ се нуждае. Какви сж сърѣ-

меннитѣ хора?—И учени, и прости, всички се плашатъ, казватъ: нѣкаква особена инфлуенция се явила! Какво отъ това? Пийте гореща вода, яжте варени картофи и не се бойте! Благодарете, че е дошла тази инфлуенция. Тя е дошла и ще си замине. Ама сиромашията дошла. Какво по-хубаво нѣщо отъ сиромашията? — Ама богатъ да съмъ.— По-тежъкъ товаръ отъ богатството има ли? Всичко въ свѣта е хубаво, но за разумния човѣкъ. За глупавия човѣкъ всичко е спънка.

„И ще бжде едно стадо и единъ пастиръ“. Това значи: всѣки човѣкъ трѣбва да има само единъ Учителъ, само една свещена идея — нищо повече! Има ли единство въ душата си, той ще намѣри, дѣ живѣе човѣкътъ. Нѣкога човѣкъ намѣри Истината, и скоро слѣдъ това се отдалечи отъ нея. Защо?—Защото хората се заблуждаватъ едни други. Обаче, човѣкъ трѣбва да бжде герой! Духовното иде вече въ свѣта, затова бждещитѣ писатели, поети, драматурзи, музиканти трѣбва да внесатъ този духовенъ елементъ въ своитѣ произведения. Докато човѣкъ се вдъхновява отъ материални работи, той върви още въ обикновенния пжтъ на живота; види ли, обаче, реалното, познае ли Бога, той става мощенъ, силенъ човѣкъ. Той се вдъхновява вече отъ идейното, отъ великото и красивото въ живота. Ако е поетъ, неговото перо свѣти и лжчеизпуска живи, мощни слова. Когато напише едно стихотворение, той нѣма да пита хората, дали го харесватъ, или не, но ще извика единъ слѣпъ човѣкъ и ще му каже: ела да ти прочета моето първо стихотворение. Той чете: „Единъ Богъ, единъ Учителъ, една Любовь, една Мждрость, една Истина, една Правда, една Добротѣтель, единъ Животъ! Само проявената всеобемаща Любовь въ живота е Божията Любсвъ“. Щомъ слѣпиятъ чуе тази поезия, очитѣ му ще се отворятъ. Това значи поезия! Съврѣменнитѣ поети четатъ своитѣ произведения на слѣпитѣ, но очитѣ имъ не се отварятъ. Ако поетътъ прочете едно

свое стихотворение на нѣкого, и слѣдъ това той вземе пушката си и отиде да се бие, това показва, че стихотворението го е ослѣпило, внесло е тъмнина въ съзнанието му. Обаче, ако слѣдъ прочитането на стихотворението, този човѣкъ се откаже отъ желанието си да се бие, да отмъщава, да прави зло на хората и тръгне да помага на своитѣ братя и сестри, да разравя погребанитѣ хора въ материалния животъ, това стихотворение му е дало свѣтлина, отворило е очитѣ му. Защо всички хора да не проповѣдватъ, да не възпѣватъ тази велика Истина?

Питамъ: дѣ сж онѣзи българи, ксито сж живѣли отъ прѣди хиляди години? И какво ще стане съ сегашнитѣ българи, напримѣръ, слѣдъ сто години? Казано е въ Писанието: „Само онзи човѣкъ, онзи домъ, онова общество и онзи народъ ще влѣзатъ въ Царството Божие, които познаватъ Бога и Му служатъ. Царството Божие не е извънъ васъ, то е вътрѣ въ васъ.

И тѣй, изпитанията, страданията, мжчнотиитѣ и съблазнитѣ ще дойдатъ въ свѣта, но праведнитѣ човѣкъ не се смуцава отъ това. Този човѣкъ мяза на корабъ всрѣдъ океана, блѣсканъ отъ хиляди и милиони вълни, но въ края на краищата той ще пристигне благополучно на своето пристанище. Блѣскането, клатушкането, което съврѣменнитѣ хора изпитваме, се дължи на това, че ние минаваме съ своитѣ кораби прѣзъ една водна зона на живота. Нѣма да се мине дълго врѣме, и нашитѣ кораби ще спратъ на пристанището, дѣто ще жажатъ на всички пжтници: хайде, излѣзте вече вънъ отъ парахода! Като стжпимъ на сушата, ще взематъ билетитѣ ни и ще ги провѣрятъ. Щомъ видятъ, че нѣкой човѣкъ не е разбралъ, какво има само Единъ Богъ и Единъ Учителъ, ще го изпратятъ на друго пристанище, въ другъ корабъ, отново да мине прѣзъ океана. Послѣ пакъ ще спре на нѣкое пристанище, дѣто повторно ще прѣгледатъ билета му. Докато човѣкъ не

възприеме идеята, че има само Единъ Богъ и Единъ Учителъ въ свѣта, много люшкания, много повръщания ще има въ неговото пжтуване. Нѣма по-велико нѣщо отъ това, да намѣри човѣкъ свещеното мѣсто на своята душа, да знае, дѣ се намира той и дѣ живѣе. Да намѣрите себе си, това е свещенъ моментъ въ живота на човѣка. Да се види човѣкъ, това е епохаленъ моментъ въ живота му. Външното, което виждате, не сте вие. Вие се оглеждате въ огледало, гледате очитѣ, носа, лицето си, но това не сте вие; това не е истинскиятъ човѣкъ. Нѣкога очитѣ ви сж тъмни; това зависи отъ разположението на стомаха ви. Нѣкога очитѣ ви сж свѣтли; това пѣкъ зависи отъ състоянието на вашия мозѣкъ. Това сж илюзии. Само единъ свещенъ моментъ има въ живота на човѣка, когато той може да види душата си, когато той може да види себе си. За този моментъ, именно, ви говоря азъ, като велика реалностъ въ живота. И въ Писанието е казано: „Човѣкъ трѣбва да потърси себе си и да се намѣри“. Нѣкой пжтъ ви отслабне ржката или крака, но не се безпокойте, това не сте вие. Търсете себе си и като се намѣрите, направете връзка съ Първичната Причина, Която ви е пратила на земята и ще видите, че между Бога и васъ никакъвъ клинъ не може да влѣзе. Всѣки човѣкъ прѣдставлява звено, брѣнка отъ великата верига на живота. Съзнаете ли това, вие ще се освободите отъ кошмарното, отъ сънното състояние, въ което се намирате. Сега вие се чувствувате като отдѣлени отъ майка си и отъ баща си. Това сж илюзии на живота.

Казвамъ: съзнанието на човѣка трѣбва да се пробуди, за да намѣри себе си, своята душа. Само по този начинъ той ще се проникне отъ онова велико чувство на любовъ къмъ Бога. Само по този начинъ той ще прояви любовъ и къмъ своитѣ близни и ще започне правиленъ животъ, а не животъ на нови драми и трагедии. Въ новия животъ нѣма драми и трагедии. Трагедията е резул-

татъ на грѣха; драмата—избавяне отъ грѣха, а комедията е смѣшната страна въ живота на онѣзи хора, които наново грѣшатъ. Последнитѣ сж „санчо-пансовцитѣ“ въ свѣта.

„И ще бжде едно стадо и единъ пастиръ“. Пожелавамъ на всички да намѣрите вашия Учителъ. Единъ е Учителътъ, който носи истинското знание! Той има много проявления въ свѣта, но по сжщина е само единъ. Намѣри ли човѣкъ единъ отъ моментитѣ на Неговото проявление, едноврѣменно съ това той ще намѣри и себе си. Законъ е: като намѣришъ Бога, ще намѣришъ и себе си; като видишъ Бога, ще видишъ и себе си. И обратно: като видишъ себе си, ще видишъ и Бога. Да видишъ Бога, да видишъ и себе си,—този е най-свещениятъ моментъ въ живота на човѣка. За този моментъ, именно, човѣкъ живѣе.

И тъй, поздравлявамъ всички, които сж видѣли вече Бога и себе си! Поздравлявамъ и онѣзи, които скоро ще видятъ Бога и себе си! На ония, на които прѣдстои въ далечното бждеще да видятъ Бога и себе си, пожелавамъ съ търпѣние да дочакатъ този моментъ! Затова и въ Писанието е казано: „Само чиститѣ по сърце ще видятъ Бога.“

Бесѣда отъ Учителя, държана на 23 януарий 1927 година
въ гр. София.

Дѣло съвършено

„А търпѣнието да има дѣло съвършено, за да бждете съвършени и цѣли, безъ никакъвъ недостатъкъ.“*)

Животътъ на съврѣменното човѣчество е прѣизобилень съ празни думи, съ думи, безъ съдържание и смисълъ. Ето защо на съврѣменнитѣ хора трѣбва да се изяснява вжтрѣшниятъ смисълъ на Живото Слово. Празнитѣ думи сж костеливи орѣхи, които хората гледатъ само отвънъ. Често хората говорятъ за търпѣние, безъ да разбиратъ вжтрѣшния му смисълъ, безъ да се спиратъ върху въпроситѣ: защо ни е търпѣнието, какъ се е зародило то и т. н.? Прѣди всичко, безъ търпѣние не може да се постигне никакво знание. Търпѣнието е основа на знанието. Само гениалнитѣ хора, само светиитѣ, ангелитѣ и боговетѣ могатъ да бждатъ въ пълния смисълъ на думата търпеливи. Казва се за Бога, че е дълготърпеливъ. Мнозина запитватъ, защо имъ е търпѣнието? Не може ли безъ търпѣние да се живѣе? — И безъ търпѣние може, но нищо нѣма да се постигне. Много таланти на хората пропадатъ отъ липса на търпѣние. Колко художници, колко музиканти, колко добри проповѣдници, държавници, майки и бащи сж пропаднали отъ отсъствието на търпѣние въ своя характеръ! Колко добри пълководци сж пропаднали въ своитѣ сражения все отъ нѣмане на търпѣние!

Ние употребяваме думата „пълководци“ въ широкъ смисълъ. Да се сражава човѣкъ въ живота си, разбирамъ, но съ кого? — Съ силния, а не съ слабия. Съ слабия всѣки може да се сражава, но това не е геройство. Тѣй щото, ако си юнакъ, ако искашъ да се боришъ, да воювашъ, воювай съ нѣкой силенъ, подобень на тебе, а не

*) Яковово 1:4.

съ слабъ, хилавъ, като стара баба, който едва крета, едва се държи на краката си. И когато говоримъ за учени хора, ние подразбираме гениални хора. Казва се, че днесъ, между съврѣменнитѣ хора, имало много учени. Ако е така, всички трѣбва да се радваме, но ние не говоримъ за онѣзи учени, които прѣподаватъ въ университетитѣ и за това имъ се плаща. Истински ученъ е онзи, който работи идейно, безъ да очаква нѣкакво възнаграждение. Този ученъ е роденъ отъ гениална майка и гениаленъ баща, а задъ тѣхъ седатъ редица поколѣния отъ гениални хора. Не се счита гениаленъ човѣкъ и този, задъ гърба на когото седатъ само четири поколѣния гениални хора. Много отъ съврѣменнитѣ хора мислятъ, че достатъчно е да се покаятъ, за да станатъ чисти, свети хора. Други пъкъ мислятъ, че като свършатъ нѣкакъвъ факултетъ и като напишатъ едно-два съчинения по нѣкой въпросъ, тѣ могатъ да минатъ вече за знаменити хора. Не, нѣма ли човѣкъ задъ себе си десетки, стотици или хиляди прародители, които да сж вървѣли въ Божествения пътъ, въ пътя къмъ красивото и великото, той не може да бжде нито ученъ, нито гениаленъ, нито светия.

Сега ние говоримъ на наученъ езикъ. Ако си послужимъ съ езика на египтянитѣ, ние ще дойдемъ до въпроса за странствуване на душитѣ и на духоветѣ. Най-първо духътъ е билъ силенъ, мощенъ, всезнаещъ, но съ слизането си той постепенно се е ограничавалъ, загубвалъ знанието си, докато най-послѣ свършено заспалъ. Значи, веднъжъ слѣзълъ на земята, духътъ, изгубилъ своето съзнание за сила и мощъ, започва отново да ради, да съгражда, но като си служи вече съ малки величини, съ слаби нѣща. Защо духътъ трѣбва да изгуби съзнанието си? — За да създаде свѣта. Не изгуби ли съзнанието си, той не може да създаде свѣта. Знаете ли, какво нѣщо е да изгуби човѣкъ съзнанието си? Какво ще бжде по-

положението на богатия, който до вчера е разполагалъ съ милиони, съ власт надъ десетки слуги, съ почести и уважение, и изведнѣжъ изгуби съзнание за своето богатство и величие? Страшно е, наистина, положението на този човѣкъ, но питамъ: може ли този човѣкъ да извърши нѣщо велико съ съзнанието си, че е богатъ, че има власт и сила надъ хората? — Не може. Той само ще дрънка на звънциѣ да дойде слугата Иванъ, или Стоянъ, да имъ дава заповѣди за извѣстна работа. Обаче, не извършатъ ли слугиѣ работата, както господарѣтъ заповѣдалъ, той се сърди, вика, дразни. И каква полза отъ всичко това? Този човѣкъ трѣбва да слѣзе отъ висотата на своето положение, да се откаже отъ богатството си, отъ слугиѣ си и да започне самъ да работи. Великъ, силенъ човѣкъ е този, който самъ работи, самъ извършва всичкитѣ си работи. Има ли слуга, който да изпълнява заповѣдитѣ му, той е слабъ човѣкъ. Богъ самъ си слугува, Той не очаква на никого. Когато казваме, че Богъ ще спаси свѣта, ние подразбираме, че щомъ веднѣжъ го е създалъ, Той самъ ще го спаси.

Нѣкои казватъ, че познаватъ Бога, че познаватъ себе си. Въ какво седи това познание? Прѣди всичко, за да познае човѣкъ себе си, той трѣбва да има търпѣние. Защо е необходимо търпѣнието на човѣка? — Защото той ще срещне въ живото си много противорѣчия, много мъчности, много трудни задачи, които ще трѣбва да разрѣши. Всичко това прѣдставлява ребуси, които човѣкъ ще разрѣши главно чрѣзъ търпѣнието. Ти си ученъ човѣкъ, напримѣръ, създавашъ извѣстна теория, но срѣщу тебе се опълчаватъ редъ учени хора. Какво ще правишъ тогава? Какъ ще се справишъ съ това положение? Ние не засѣгаме сегашнитѣ ви разбирания, нито сегашната наука или сегашнитѣ изкуства, но питамъ: какво ще прѣдставлява това въ сравнение съ философията, науката и изкуствата, които ще имате

даже само слѣдъ десетина години? За васъ това ще бжде нѣщо подобно на играчки, съ които сте се забавлявали като малки дѣца. Сегашната наука, философия, поезия, музика сж забавления за дѣцата, обаче, тѣ прѣдставляватъ основа на бждещата наука, философия, поезия и музика. Тѣ ще послужатъ като основа за бждещето развитие на човѣка. Това не трѣбва да ни обезсърдчава. Може ли малкото дѣте—пеленаче да се сравнява съ онзи голѣмъ юнакъ, съ онзи герой, който носи пълни чували на гърба си?—Не може да се сравнява. Това дѣте се носи на ржцѣ отъ майка си, то е още съвършено безпомощно. И дълго врѣме още майка му ще го носи на ржцѣ, докато единъ день то стане голѣмъ герой. Дълго врѣме майката е носила на ржцѣ своето дѣте, докато най-послѣ то е могло да се издигне до положението на нѣкой великъ музикантъ, поетъ или художникъ. На първо врѣме дѣтето се нуждае отъ помощта на своята майка и я търси. Послѣ то прѣстава да се нуждае отъ нея, не я търси вече, докато постепенно я забравя. Въ сжщностъ, дѣтето не е поставено въ физическитѣ ржцѣ на своята майка, но въ ржцѣтъ на разумна, любеща душа, която му помага и го крѣпи въ живота.

Казвамъ: ако нашето съзнание не се прониква отъ Висшето съзнание, ние не бихме могли да мислимъ. Мисълта е единъ вжтрѣшенъ процесъ. Ако Богъ не прониква въ нашитѣ сърца и умове, Той не би създалъ свѣта. Подъ думата „свѣтъ“ ние разбираме слънцето, мѣсецътъ и другитѣ небесни свѣтила. Ако тѣзи свѣтила не сжществували, съ какво бихме се занимавали? Слѣдователно, слънцето, само по себе си, е създало свѣта. Като се разсжждава така, явява се една загадка: кой, наистина, е създалъ свѣта и кому принадлежи той? За изяснение на тази мисълъ ще приведа слѣдния примѣръ.

Когато Господъ създалъ земята, явило се първото цвѣте, наречено лотосъ. Сега това цвѣ-

те е водно, расте въ водата, но тогава е растъло на сушата. Четиритѣ елемента — въздухъ, вода, огънь и земя работѣли върху лотоса, вслѣдствие на което, когато лотосътъ цъвналъ, явилъ се споръ между четиритѣ елемента, кому принадлежи цвѣтето. Тѣ дошли до пълно разногласие помежду си и трѣбвало да отнесатъ въпроса за разрѣшение до невидимия свѣтъ, а оттамъ и до Господа. Земята казала: Господи, азъ отгледахъ това цвѣте въ стаитѣ си, дадохъ му добъръ приемъ, като го снабдявахъ съ хранителни материали, подкрѣпяхъ коренитѣ му да се засили, да издържи на всички тежки външни условия. Водата казала: азъ пъкъ го квасихъ, смекчавахъ наоколо прѣстѣта му, измивахъ листата му отъ праха, улеснявахъ движението на соковетѣ му и съ това помагахъ на неговото правилно кръвообрѣщение. Въздухътъ казалъ: азъ отгледахъ това цвѣте, като нѣжна майка; люлѣхъ клончетата му и съ това раздвижвахъ соковетѣ да хранятъ и най-отдалеченитѣ му части. Азъ бѣхъ учителътъ на това малко създание, учихъ го, какъ да расте. Най-послѣ дошълъ огънятъ, т. е. топлината и свѣтлината, и казали: ние пъкъ, въ своитѣ малки стаички, отоплявахме водата и земята, и по този начинъ давахме възможностъ на соковетѣ да се разнасятъ правилно въ растението по всички негови части. Само чрѣзъ нашата помощъ това цвѣте можа да израсте, да се развие и да цъвне. Питамъ: на кого, наистина, принадлежи това цвѣте? Тогава Господъ отговорилъ на земята: „Понеже ти крѣпѣше коренитѣ на това цвѣте, затова листата, цвѣтоветѣ и плодетѣ, които падатъ отъ него около коренитѣ му, сж твои. На водата пъкъ казалъ: „Понеже ти напояваше цвѣтето, всичкитѣ капчици, които излизатъ отъ него, сж твои“. Послѣ се обърналъ къмъ въздуха и му казалъ: „Когато цвѣтето цъвти, ти ще взимашъ неговата миризма и ще я разнасяшъ изъ пространството. Това ще бжде твоята заплата“. И най-послѣ Господъ се обърналъ

къмъ свѣтлината и топлината и имъ казалъ: „Когато цвѣтето цъвне, вие ще го посочвате на хората. Само при свѣтлината тѣ могатъ да го видятъ, да видятъ неговия цвѣтъ и неговата форма“. Що се отнася до въпроса, кому принадлежи цвѣтето, и кой го е създалъ, на това може да се отговори по слѣдния начинъ: това цвѣте е напълно свободно, никому не принадлежи. При това, Единъ е неговиятъ създателъ. Както виждате, това е една загадка въ живота.

И тъй, що е лотосътъ?—Лотосътъ прѣдставлява човѣшката душа, която цъвти на земята. Подъ думата „земя“ ние разбираме живата, разумна земя, която ражда, която разсжждава. Като говоримъ за водата, ние не разбираме обикновената вода, която е съставена отъ два атома водородъ и единъ атомъ кислородъ, но говоримъ за водата, като носителка на живота. Водата, която съврѣменнитѣ химици изучаватъ, не прилича по нищо на водорода и кислорода, отъ които е получена. Питамъ: защо водата, която е произлѣзла отъ водорода и кислорода, не прилича на тѣхъ? Защо тя не прилича по нищо на своята майка и на своя баща? Правилно ли е агнето да не прилича на овцата? — Не е правилно. Слѣдователно, въ това отношение водородътъ и кислородътъ не сж родили водата, но тѣ се явяватъ само като условия за проявяване на водата. Значи, въ водата има единъ особенъ елементъ, който химицитѣ не познаватъ. Този елементъ е жизнениятъ еликсиръ, носителъ на великия животъ.

Старитѣ алхимици сж казвали, че водата, въздухътъ, огънътъ и земята сж прости тѣла, но новитѣ химици отричатъ това. Ние не споримъ по този въпросъ. И еднитѣ, и другитѣ сж прави въ своитѣ разсжждения. Споредъ носитѣ учени, водата е съставена отъ водородъ и кислородъ. Ние казваме, че водата се е образувала по закона на присаждането, както върху единъ глогъ може да се присади една хубава ябълка. Питамъ: тази

ябълка отъ глога ли е произлѣзла? Не, тя е присадена само върху него. Тѣй щото, когато химицитѣ говорятъ за елементитѣ и за взаимодѣйствието между тѣхъ, ние подразбираме закона на присаждането. Всички елементи сж присадки къмъ извѣстни сили на цѣлокупния животъ. Скършите ли тия присадки, вие ще имате истинскитѣ елементи, или силитѣ на великия животъ, скрити въ тѣхъ. Ако единъ день ние успѣемъ да разложимъ живота на неговитѣ първоначални елементи, какво ще остане отъ самия него?—Отъ него ще остане една възвишена, фина материя, хиляди пѣти по-рѣдка отъ най-рѣдката физическа материя, каквато науката познава. Тази материя нѣма да съдържа вече никакви елементи въ себе си, на видъ тя ще бжде еднородна, проста, но силитѣ, които дѣйствуватъ въ нея, ще бждатъ разнородни. Въ такава срѣда, именно, живѣятъ всички напрѣднали същества.

Сега, за да разбира човѣкъ вътрѣшния смисълъ на нѣщата, той трѣбва да се разглежда като съзнание. Четири състояния отличаватъ човѣка, първото състояние е свръхсъзнанието; второто — подсъзнанието; третото — съзнанието и четвъртото — самосъзнанието. Подсъзнанието и свръхсъзнанието прѣдставляватъ два полюса на душата, чрѣзъ които човѣкъ се проявява. Тѣ прѣдставляватъ сжщината на човѣка. Той нѣкога е живѣлъ въ подсъзнанието и свръхсъзнанието, дѣто се криятъ всички негови възможности. Оттукъ започва истинската наука. Подъ „наука“ разбираме всичко онова, което Божествениятъ Духъ отъ безброй вѣкове насамъ досега е създалъ. Подсъзнанието и свръхсъзнанието прѣдставляватъ двѣ велики течения, които отиватъ къмъ центъра на земята. Подсъзнанието е образувало двѣтѣ Божествени форми—силата и материята. Свръхсъзнанието е образувало силитѣ на живота и на човѣшката мисълъ, като два важни центрове за човѣка. Съзнанието е центъръ, въ който се включва цѣлокупния животъ

на земята. Самосъзнанието пъкъ включва специално човѣшкия животъ. То съставлява епоха, въ която се е родило сегашното състояние на човѣка. Въ него, именно, е станало отклонението на човѣка отъ правия пътъ. Тоза отклонение е било необходимо, за да се индивидуализира човѣкъ, обаче въ това индивидуализиране той се е заблудилъ и помислилъ, че може да бжде самостоятеленъ и да живѣе свършено самъ. Въ резултатъ на това, той вижда, че неговото тѣло се свършено разрушава. Тѣй щото въ живота на човѣка се забѣлѣзва една постоянна борба, която се съсредоточава между съзнанието и самосъзнанието отъ една страна и подсъзнанието и свръхсъзнанието, отъ друга. Значи, низшиятъ и висшиятъ животъ, т. е. животинскиятъ и Божествениятъ животъ въ човѣка сж въ постоянна борба. Самосъзнанието е животъ на низшитѣ чувства у човѣка, на крайния егоизъмъ, на крайното себелюбие, при което човѣкъ не дава възможностъ никому да се прояви, освѣнъ той самъ. Искан ли нѣкой човѣкъ да направи добро, той му казва: не прави това добро, нищо нѣма да излѣзе отъ него! Ако нѣкой ученъ работи върху извѣстно свое изобрѣтение, той и на него казва: не си губи врѣмето, нищо нѣма да излѣзе отъ тази работа! Казвамъ: когато нѣкой човѣкъ иска да внесе една нова идея въ свѣта, непременно ще се яви нѣкаква реакция противъ него. Защо? — Това се дължи на самосъзнанието, което има амбицията да бжде на първо мѣсто въ всички случаи. Човѣкътъ на самосъзнанието казва: защо да не съмъ азъ, а да е този? Споредъ закона на самосъзнанието всѣки човѣкъ има мисия въ свѣта, малка или голѣма, която ще извърши, но трѣбва да чака момента за своето проявление. Може би този моментъ да не дойде скоро, но човѣкъ трѣбва съ търпѣние да го дочака. Сегашниятъ свѣтъ не е добръ организиранъ и за да се организира, се изисква дълго врѣме. Сжщото нѣщо става и съ човѣшкия орга-

низъмъ. Ако вземемъ прѣдъ видъ еволюционния законъ и разглеждаме пжтя, по който човѣкъ е вървѣлъ, ще видимъ всички по-низки форми, прѣзъ които той е миналъ. Напримѣръ, той е миналъ прѣзъ фазата на рибитѣ, на птицитѣ и най-послѣ е дошълъ до фазата на млѣкопитаещитѣ. Какъ се е проявявалъ гениятъ въ морето, когато човѣкъ е минавалъ прѣзъ фазата на рибитѣ? — Тукъ той се проявилъ въ разни форми: нѣкждѣ гениятъ се изразилъ въ създаване на особени фенерчета, да си свѣтятъ съ тѣхъ. Наистина, и днесъ ние срѣщаме въ моретата свѣтещи риби. Въ други риби гениятъ се изразилъ въ създаване особени мас-тилнички, съ течностъ подобна на мастило, но тѣ не я използвали за писане, а за отбрана срѣщу неприятелитѣ; съ тази течностъ тѣ прѣскали въ очитѣ имъ. Въ нѣкои риби гениятъ се изразилъ въ създаване на особени електрически батерии, съ които пакъ се защищавали отъ своитѣ неприятели. Всички тия постижения сж резултатъ на Божествения Духъ въ пжтя на слизането или инволюцията. И когато Духътъ е дошълъ до края на своето слизане, настѣпилъ обратниятъ процесъ — пжтътъ на възлизането или възкачването. И тогава Богъ е казалъ: „Сега ще създамъ разумния човѣкъ, който може правилно да мисли, чувства и дѣйствува, за да трѣгне по обратния пжтъ, т. е. отъ самосъзнанието къмъ свѣрхсъзнанието“.

Сега, въ пжтя на възлизането у всички хора се забѣлѣзва желание да бждатъ богати, учени, гениални. Това е Божественъ стремежъ. Всѣки човѣкъ иска да стане съвършенъ, стреми се къмъ нѣщо съвършено. Този стремежъ е правиленъ. Животътъ не се заключава само въ ядене и пиене. Яденето и пиенето сж само срѣдства, но не и цѣль. Нѣкой иска да нарисува една картина. Това желание е отлично, но въпросътъ е, какъ ще я нарисува: само външната ѣ страна, като художникъ, или ще я изрази словесно, като поетъ. Правилно е човѣкъ да нарисува тази картина въ душата си,

тамъ да вложи всичко хубаво, ако иска да я нарисува красиво. Кой може да покаже картината на своята душа? Какво ще бжде вашето положение, ако нѣкоя тъмна нощъ срещнете една душа? Вие ще останете очаровани отъ тази красива гледка. Прѣдъ васъ ще седи нѣкаква човѣшка фигура, но отъ лицето и отъ цѣлото ѝ тѣло ще излиза бѣла, мека свѣтлина, въ която опитното око ще различава седемьтъ цвѣтни тона, на седемьтъ цвѣтни тами. Съврѣменнитѣ учени познаватъ само една цвѣтна гама съ седемъ различни цвѣта, а останалитѣ шестъ не познаватъ. Едва сега съврѣменнитѣ учени започватъ да правятъ опити и наблюдения върху прѣминаване на свѣтлината отъ една гама въ друга. Тѣ правятъ тия опити и деномъ, а не само нощемъ. Когато човѣкъ прави тѣзи опити, той се концентрира, съсрѣдоточва вниманието и погледа си, вслѣдствие на което прѣдъ него настава голѣмъ мракъ. Ако не разбира законитѣ, той ще помисли, че ослѣпява. Който разбира законитѣ, ще разбере, че минава прѣзъ една тжста зона на земята. Слѣдъ 15 минути концентриране прѣдъ този човѣкъ ще се яви мека, бѣла свѣтлина. Вземете ли да се връща назадъ, той пакъ ще мине прѣзъ сжщата гжста срѣда.

Казвамъ: такова затъмнѣние или помрачаване често става и въ съзнанието на човѣка. Който не разбира закона, ще се уплаши, а който го разбира, ще концентрира ума си, вниманието си, да запази будностъ на съзнанието си, докато прѣмине тази тъмна зона. Въ това положение невѣрниятъ ще се отрече отъ Бога, а разумниятъ, търпеливиятъ ще се свърже още по-здраво. Страхливиятъ ще остане въ тази тъмна зона, а безстрашниятъ ще я прѣмине и ще върви напредъ. Данте е прѣминалъ прѣзъ тази зона, но неговата възлюбена—Беатриче—му освѣтявала пътя съ своето фенерче, когато то развеждала при страдащитѣ и му обяснявала причинитѣ за тѣхнитѣ страдания.

И тъй, всѣки човѣкъ самъ създава своите окови, своето робство. Дѣ се крие причината на това? — Вжтрѣ въ него. Има нѣщо, което се таи въ човѣка и което е въ сила да го зароби. Запримѣръ, нѣкой мисли, че е много добъръ човѣкъ. То е, защото той външно се изявява такъвъ, а не си дава отчетъ, какво става вжтрѣ въ него. Вземете момата, която иска да се жени. Докато се ожени, тя е весела, засмѣна, любезна съ сватове, съ кумове, съ баща си, съ майка си, но щомъ се ожени, едва изминали два-три мѣсеца, и тя захвърля булото и показва другата си страна. Всички се запитватъ: какво стана съ тази млада булка? Докато бѣше мома, нѣмаше подобна на нея, а сега, не знаемъ, какъ да си обяснимъ тази работа. Дѣ остана красивата мома? Този примѣръ обяснява отчасти само процеситѣ, които ставатъ въ самия човѣкъ. Само по този начинъ може да се разбере дълбоката философия на живота. Тазия велика философия ни свързва съ свѣтове, които седатъ високо въ нашето съзнание. Ще кажете: дѣ сж тѣзи свѣтове? — Тѣ сж надъ насъ. Въ тѣзи свѣтове живѣятъ сжщества разумни, велики, съ култура много по-висока отъ нашата. Нашитѣ мозъци прѣдставляватъ почва, земя за тѣхъ, върху която тѣ оратъ и сѣятъ. Щомъ разработятъ тази почва, тѣ си отиватъ. Ти си философъ, химикъ, богословъ или другъ нѣкакъвъ ученъ и седишъ нѣкждѣ, размислявашъ върху извѣстенъ наученъ въпросъ. Едно отъ тия разумни сжщества взима своето рало, слиза на земята при тебе и започва да прѣобръща пластоветѣ на твоята земя. Ти веднага се стрѣскашъ, прѣставашъ да размишлявашъ и изгубвашъ всичко. Това сжщество не иска да знае, какъвъ си ти. Колкото ударътъ отъ ралото на това сжщество е по-силенъ или по-грубъ, толкова на по-низко стѣпало на развитие се намира то. И тѣзи сжщества сж отъ различна степенъ на развитие. Освѣнъ това, ралата на едни отъ тѣхъ сж желѣзни, на други — сребърни, а на трети

—златни. И между тия сжщества има постоянна борба, защото не сж отъ една и сжща лежа. Едни отъ тѣхъ сж отъ Бѣлата лежа, отъ посветенитѣ, а други сж отъ черната лежа. Затова, именно, и въ свѣта има два метода на дѣйствие. Когато Богъ създаде човѣка, Той му даде земята да я управлява, но сжщеврѣменно го държи отговоренъ за всички лоши послѣдствия отъ неговото управление. Невидимиятъ свѣтъ държи отговоренъ за всичко не само човѣка, но и двѣтѣ лежи, които сж въ постоянна борба помежду си.

Казвате: кой е този невидимъ свѣтъ? Реаленъ ли е той? — Реаленъ е, разбира се. Когато човѣкъ люби, видима, реална ли е неговата любовъ? Казватъ за нѣкого: устнитѣ на този човѣкъ се малко зачервили, което показва, че той има любовъ. Нима зачервяването на устнитѣ изразява любовта на човѣка? — Ама очитѣ му свѣтятъ. — Нима очитѣ на човѣка, който люби, трѣбва да свѣтятъ? Така ли се изразява любовта? На кой пияница не свѣтятъ очитѣ? Или на кой боленъ не свѣтятъ очитѣ, когато има температура? Когато разумниятъ човѣкъ люби, въ очитѣ му се забѣлзва особена, мека свѣтлина, а не блѣсъкъ. При това, този човѣкъ обича всички хора, всички сжщества. Обикновениятъ човѣкъ, когато обича, той прави изборъ: той обича само онзи, отъ когото може да вземе нѣщо. Като отиде при нѣкой богагъ човѣкъ, той го погледне, потупа го по рамото и му се поклони. Ако нѣма пари, и той изчезва, не седи при него.

Съврѣменнитѣ естественици говорятъ за кукувицата, че снасяла яйцата си въ гнѣздата на нѣкои малки птички. Питамъ: какъ придоби кукувицата този навикъ, да снася яйцата си въ чужди гнѣзда? Всички говорятъ за тази чѣрта на кукувицата, а при това, колко кукувици има днесъ между съврѣменнитѣ хора! Слѣдъ като снесе яйцата си въ нѣкое чуждо гнѣздо, кукувицата хвърква и повече не се грижи за тѣхъ. Другата птич-

И тъй, всѣки човѣкъ самъ създава своитѣ окови, своето робство. Дѣ се крие причината на това? — Вжтрѣ въ него. Има нѣщо, което се тае въ човѣка и което е въ сила да го зароби. Запримѣръ, нѣкой мисли, че е много добъръ човѣкъ. То е, защото той външно се изявява такъвъ, а не си дава отчетъ, какво става вжтрѣ въ него. Вземете момата, която иска да се жени. Докато се ожени, тя е весела, засмѣна, любезна съ сватове, съ кумове, съ баща си, съ майка си, но щомъ се ожени, едва изминали два-три мѣсеца, и тя захвърля булото и показва другата си страна. Всички се запитватъ: какво стана съ тази млада булка? Докато бѣше мома, нѣмаше подобна на нея, а сега, не знаемъ, какъ да си обяснимъ тази работа. Дѣ остана красивата мома? Този примѣръ обяснява отчасти само процеситѣ, които ставатъ въ самия човѣкъ. Само по този начинъ може да се разбере дълбоката философия на живота. Тази велика философия ни свързва съ свѣтове, които седатъ високо въ нашето съзнание. Ще кажете: дѣ сж тѣзи свѣтове? — Тѣ сж надъ насъ. Въ тѣзи свѣтове живѣятъ сжщества разумни, велики, съ култура много по-висока отъ нашата. Нашитѣ мозъци прѣдставляватъ почва, земя за тѣхъ, върху която тѣ оратъ и сѣятъ. Щомъ разработятъ тази почва, тѣ си отиватъ. Ти си философъ, химикъ, богословъ или другъ нѣкакъвъ ученъ и седишъ нѣкждѣ, размислявашъ върху извѣстенъ наученъ въпросъ. Едно отъ тия разумни сжщества взима своето рало, слиза на земята при тебе и започва да прѣобръща пластоветѣ на твоята земя. Ти веднага се стрѣскашъ, прѣставашъ да размислявашъ и изгубвашъ всичко. Това сжщество не иска да знае, какъвъ си ти. Колкото ударътъ отъ ралото на това сжщество е по-силенъ или по-грубъ, толкова на по-низко стѣпало на развитие се намира то. И тѣзи сжщества сж отъ различна степенъ на развитие. Освѣнъ това, ралата на едни отъ тѣхъ сж желѣзни, на други — сребърни, а на трети

—златни. И между тия сжщества има постоянна борба, защото не сж отъ една и сжща лежа. Едни отъ тѣхъ сж отъ Бѣлата лежа, отъ посветенитѣ, а други сж отъ черната лежа. Затова, именно, и въ свѣта има два метода на дѣйствие. Когато Богъ създаде човѣка, Той му даде земята да я управлява, но сжщеврѣменно го държи отговоренъ за всички лоши послѣдствия отъ неговото управление. Невидимиятъ свѣтъ държи отговоренъ за всичко не само човѣка, но и двѣтѣ лежи, които сж въ постоянна борба помежду си.

Казвате: кой е този невидимъ свѣтъ? Реаленъ ли е той? — Реаленъ е, разбира се. Когато човѣкъ люби, видима, реална ли е неговата любовъ? Казватъ за нѣкого: устнитѣ на този човѣкъ се малко зачервили, което показва, че той има любовъ. Нима зачервяването на устнитѣ изразява любовта на човѣка? — Ама очитѣ му свѣтятъ. — Нима очитѣ на човѣка, който люби, трѣбва да свѣтятъ? Така ли се изразява любовта? На кой пияница не свѣтятъ очитѣ? Или на кой боленъ не свѣтятъ очитѣ, когато има температура? Когато разумниятъ човѣкъ люби, въ очитѣ му се забѣлзва особена, мека свѣтлина, а не блѣсъкъ. При това, този човѣкъ обича всички хора, всички сжщества. Обикновениятъ човѣкъ, когато обича, той прави изборъ: той обича само онзи, отъ когото може да вземе нѣщо. Като отиде при нѣкой богатъ човѣкъ, той го погледне, потупа го по рамото и му се поклони. Ако нѣма пари, и той изчезва, не седи при него.

Съврѣменнитѣ естественици говорятъ за кукувицата, че снасяла яйцата си въ гнѣздата на нѣкои малки птички. Питамъ: какъ придоби кукувицата този навикъ, да снася яйцата си въ чужди гнѣзда? Всички говорятъ за тази чѣрта на кукувицата, а при това, колко кукувици има днесъ между съврѣменнитѣ хора! Слѣдъ като снесе яйцата си въ нѣкое чуждо гнѣздо, кукувицата хвърква и повече не се грижи за тѣхъ. Другата птич-

ка, въ чието гнѣздо сж снесени кукувиченитѣ яйца, лежи върху тѣхъ, както и върху своитѣ и ги мжти. Като се излюпятъ малкитѣ кукувичета, всѣки день тѣ започватъ да изхвърлятъ вънъ отъ гнѣздото по едно отъ другитѣ малки птиченца. Майката се чуди, защо се намалява броятъ на малкитѣ ѝ, но като не знае причината за това, казва си най-послѣ: такава е волята Божия! Тя оглежда грижливо малкитѣ кукувичета, докато единъ день тѣ хвъркнатъ отъ гнѣздото и отидатъ да живѣятъ сами. Сжщото нѣщо става и въ живота на хората. Когато единъ богатъ човѣкъ дойде у дома ви и започне да разглежда кжщата, нивитѣ ви и срѣщу тѣхъ ви дава пари съ лихва, той не е ли снесълъ вече въ вашия пологъ своитѣ кукувичи яйца? Не се минава дълго врѣме, и този човѣкъ взима и кжщата, и нивитѣ ви. Слѣдъ всичко това той ще разправя: азъ направихъ благодарѣние на една бѣдна вдовица. Този човѣкъ изхвърли всички яйца отъ полога на майката, като ѝ остави да се грижи само за кукувичето яйце. И слѣдъ това той ще отиде на църква, ще запали една голѣма, дебела свѣщъ и които го видятъ, ще кажатъ за него: добъръ, благочестивъ е този човѣкъ. Той прави голѣми добрини, подарява много нѣща на бѣднитѣ хора. Ние благодаримъ за такива подарѣци и благодарѣния. Свѣтътъ не се нуждае отъ такива добрини. Това не е култура, това не е Божественъ актъ. Такива благодарѣния сж резултатъ на човѣшкия егоизъмъ. Много добри, гениални хора сж били мжчени и загинали отъ такива добрини. Азъ съмъ наблюдавалъ, какво правятъ птичкитѣ, съ цвѣтоветѣ на дърветата и на цвѣтята. Тѣ хвъркатъ отъ клонъ на клонъ, откъсватъ си единъ, втори, трети цвѣтъ отъ дървото и си чистятъ клюна съ него. Послѣ го хвърлятъ на земята. Цвѣтоветѣ падатъ единъ слѣдъ другъ, но птичкитѣ не искатъ да знаятъ за това. Колко пжти нѣкой човѣкъ ще кацне върху токущо разцвѣтѣлитѣ хубави мисли и чувства на другъ

човѣкъ, ще ги откъсне, ще ги захвърли на земята, безъ да иска да знае! Нѣкой човѣкъ се замислилъ за добъръ и чистъ животъ, иска да служи на Бога, но срѣща го другъ и му казва: какво си се замислилъ? Защо се занимавашъ съ глупави работи? Я си вземи единъ билетъ, че иди на нѣкой концертъ или на нѣкое прѣдставление! Казвамъ: ако театърътъ или концертътъ могатъ да дадатъ на човѣка нѣщо по-хубаво за душата му отъ молитвата, нека отиде тамъ. Но ако тѣ не могатъ да дадатъ нужната храна за душата му, по-добрѣ нека той се моли на Бога, нека работи за своето усъвършенствуване. Ние не трѣбва да поставяме граница между тѣзи нѣща. Трѣбва ли да се поставя прѣграда между живота на свѣтския и на религиозния човѣкъ? Когато религиозниятъ човѣкъ свърши работата, която му е опрѣдѣлена за деня, той трѣбва да се помоли на Господа, да благодари за работата, която е свършилъ и да Го запита: Господи, мога ли сега да отида на театъръ или на концертъ? Кое прѣчи на духовния човѣкъ да слуша музика? Че кой създаде музиката? И музиката има своето мѣсто и прѣдназначение въ живота. Тя е необходима като почивка въ живота на човѣка. Сжщеврѣменно тя съединява души тѣ на хората. Днесъ съ музиката си служатъ и въ войнитѣ, съ нея въодушевяватъ, настройватъ войниците за бой. Като надуютъ онѣзи мѣдни тръби, и войниците се настройватъ. Крѣвта имъ закипи въ жилитѣ, тѣ сграбчватъ пушките си и тръгватъ на бой. Не се минаватъ нѣколко минути, и музиката заглъхва, не се чуватъ вече нейнитѣ звуци, но се чуватъ гърмежи отъ гранати и картечници. Музикантитѣ изчезватъ, а слѣдъ тѣхъ се разнасятъ бумтежитѣ на орждията. Послѣ се чуватъ охкания, плачове. Истинска музика е тази, която изразява съ особена гама — гама на миръ, примирение между всички неприятелски войски. Когато истинскитѣ музиканти засвирятъ, войниците забравятъ всичко наоколо си: тѣ забра-

вятъ, че трѣбва да воюватъ, забравятъ, че неприятелтъ ги прѣслѣдва и спиратъ всѣкакви военни дѣйствия. Щомъ засвири тази музика, и отъ двѣтъ страни боятъ прѣстава. Войниците и отъ двата лагера измѣнятъ разбиранията си и казватъ: да спремъ сраженията! Да се помиримъ! По този начинъ, именно, войната ще се избегне.

Мнозина, като ме слушатъ, казватъ: това сж бабини деветини. Питамъ: ами когато хората отиватъ на война и се убиватъ, и на отличилитъ се въ войната даватъ кръстъ за храбростъ, това не сж ли бабини деветини? Азъ разбирамъ човѣкъ да страда, но за какво? — Да страда, за да спаси нѣкого, а не да го убие. Така страда разумниятъ човѣкъ. Когато излиза срѣщу неприятеля си съ ножъ, той не го убива, но само го простре на земята и си заминава. И послѣ, когато неприятелтъ му се съвземе, той му казва: слушай, братко, има другъ начинъ за воюване отъ този, който ти знаешъ. Истинското юначество не седи въ това да вадимъ очитъ си, да рѣжемъ ржцѣтъ и краката си, да се раняваме въ гърдитъ и да оставаме инвалиди на цѣлъ животъ. Истинското воюване е чрѣзъ закона на Любовта. Едно врѣме хората сж воювали съ Любовта, но сега воюватъ съ разни оръжия. Въ съврѣменнитъ сѣмейства и жената, и мъжътъ воюватъ. Жената готви нѣщо за обѣдъ, рѣже месото, приготвява го, но въ това врѣме мъжътъ ѝ каже нѣщо, скаратъ се и тя, безъ да мисли много, мушне го съ ножа и го нарани. Послѣ викатъ лѣкаръ, но мъжътъ се срамува да каже на лѣкаря, че жена му го ранила, а казва, че падналъ нѣкакъ-си и се ранилъ. Другъ пжтъ мъжътъ мушне жената съ ножъ. Нашата цѣль не е да осжждаме личнитъ отношения на хората, но казваме, че по този начинъ свѣтътъ не може да се поправи.

Съврѣменнитъ хора се гордѣятъ съ своята култура, съ своитъ велики и гениални хора, но казвамъ: когато дойде нѣкаква епидемия, напри-

мъръ тифусъ, тогава и гениалниятъ човѣкъ, както и обикновениятъ, изгубва съзнание, започва да бълнува. Този човѣкъ прѣди заболѣването си е разсждавалъ като философъ, очудвалъ е всички съ своитѣ заключения и изводи, а сега се намира въ положението на сомнамбулъ, който разправя, че виждалъ дѣдо си, баба си, които прѣди години сж заминали за онзи свѣтъ. Всички наоколо му го гледатъ, чудятъ се, намиратъ, че не е съ всичкия си умъ. Питамъ: дѣ останалъ гениалността на този човѣкъ? Всички виждатъ, че е станало нѣщо съ него, но какво е станало, не знаятъ и затова казватъ: полудѣлъ е нѣщо. Той казва на жена си: знаешъ ли, че азъ видѣхъ дѣдо си? Жена му казва: горкиятъ, полудѣлъ е малко, не е съ всичкия си умъ. Не се минаватъ и 4—5 мѣсеца, гледате—този човѣкъ оздравѣлъ, разсждава добръ, правилно, както и по-рано. Като оздравѣе, хората пакъ се чудятъ, какъ е оздравѣлъ. Когато нѣкой човѣкъ заболѣе и послѣ се излѣкува, хората се чудятъ на това, а когато подкупятъ нѣкого, за да обере милионитѣ на нѣкой богаташъ, на това не се чудятъ. За да оправдаятъ тази постъпка, тѣ я наричатъ „комисионна търговска сдѣлка“. Тази крайна алчностъ, която днесъ е обхванала цѣлия свѣтъ, прѣпятствува и на наука, и на религия, и на изкуства, и на духовенъ животъ, както и на свободната мисль въ човѣка.

Казвамъ: всички будни, съзнателни души, които любятъ Бога и разбиратъ, че животътъ има велико прѣдначение, тѣ ще оправятъ свѣта, тѣ ще го организиратъ. Само добритѣ, съзнателнитѣ хора могатъ да градятъ. Лошитѣ хора само разрушаватъ. Ние можемъ да очакваме спасението, организирането и възпитанието на хората да стане само отъ съзнателнитѣ, отъ добритѣ хора, които работятъ отъ вѣкове насамъ. Човѣкъ не е дошълъ на земята, като кукувиче яйце, той има далеченъ произходъ. Човѣкъ е дохождалъ много пжти на земята и си е заминавалъ, но сега вече

цѣлото човѣчество се намира прѣдъ единъ вжзелъ, дѣто старата култура залѣзва, а новата изгрѣва. Сега изгрѣва новото слънце. Значи, въ свѣта сжществуватъ двѣ слънца: едното слънце е физическото, което всички виждаме сутринъ да изгрѣва, а вечеръ да залѣзва; другото слънце е духовното, което виждатъ само адептитѣ и светиитѣ. Тѣ се обръщатъ къмъ него съ думитѣ: „О, слънце на нашия животъ!“ Това слънце, именно, е сжщинското, което всички хора не виждатъ, понеже нѣматъ съотвѣтенъ органъ, съ който могатъ да го виждатъ. Значи, истинското слънце не е видимо. Защо умираме ние? — Понеже постоянно гледаме на физическото слънце. Топлината и свѣтлината на физическото слънце, както и всички явления, които ставатъ въ него, произвеждатъ въ хората извѣстна дисхармония, вслѣдствие на което въ тѣхъ се създава ненормаленъ апетитъ. Това е, защото хората не могатъ да възприематъ и използватъ правилно слънчевата енергия.

Съврѣменнитѣ учени и до днесъ още не сж опрѣдѣлили, каква храна трѣбва да употребяватъ хората. Религиознитѣ хора казватъ: човѣкъ трѣбва да яде само хлѣбъ. — И това още не е идея. Ако брашното, което се употребява е млѣно прѣди една или повече години и се е вгорчило, тогава хлѣбътъ не може да бжде истинска храна на човѣка. И слѣдъ това ще дойде нѣкой майсторъ да ни прѣпорѣчва различни методи за приготвяне на хлѣба. По какъвто начинъ и да го приготвяме, този хлѣбъ е отъ вгорчено брашно. Този хлѣбъ е отровенъ вече — нищо повече. Слѣдователно, старото брашно трѣбва да се бракува. Хлѣбъ трѣбва да се прави отъ ново, отъ поѣсно жито и да го ядете съ благодарностъ и любовъ. Приемете ли го по този начинъ, то ще внесе въ васъ и поезия, и музика. Подъ думитѣ „поезия, музика и наука“ се разбира възвишеното и благородното въ човѣка. Истински учениятъ е едноврѣменно и поетъ, и музикантъ. Когато единъ ученъ

употрѣбѣва цѣли 20 години за изучаване живота на една микроба, той е истински поетъ и музикантъ. Тѣзи наблюдения върху микробата прѣдставляватъ за него цѣла музика: наждѣ се завъртѣла микробата, какви движения направила и т. н. И съ какво търпѣние описва той всичко това! Питамъ: какво се крие въ движенията на тази микроба? Това не интересува обикновения човѣкъ, но учениятъ изслѣдва, изучава и най-дребнитѣ прояви на тази микроба. Ще кажете: възможно ли е да има нѣкаква музика въ движенията на една микроба? За онзи, който разбира това, има музика; за онзи, който не разбира, никаква музика не може да съществува въ движенията на една микроба. Истинскиятъ музикантъ схваща и най-тънkitѣ духовни прѣливания между седемтъ тона на гамата, но обикновениятъ музикантъ не ги долавя.

Какво прѣдставляватъ съврѣменната музика и съврѣменнитѣ музиканти? Съврѣменната музика е механическа. Музикантитѣ пѣкъ още не сж дошли до положението да схващатъ онѣзи тънки вибрации, онѣзи духовни прѣливания на тоноветѣ. Засега тѣ схващатъ само обикновенитѣ вибрации на тоноветѣ. Съ това ние не правимъ никакъвъ упрѣкъ на съврѣменната музика, но изнасяме положението, до което тя е достигнала. Азъ наричамъ духовенъ човѣкъ онзи, чието пѣние може да се чуе на километри разстояние, а дори и въ Америка. Неговиятъ гласъ е мекъ, приятенъ, но същеврѣменно толкова силенъ, че никакво разстояние не е въ сила да го заглуши, той се разнася далечъ въ пространството. Сега казватъ за нѣкой човѣкъ, че пѣе съ душа, но гласътъ му се чува на разстояние едва стотина метра. Великъ пѣвецъ е онзи, който може да прѣобрази човѣка. Ако нѣкой търговецъ чуе единъ великъ пѣвецъ и разбере неговото пѣние, въ него моментално трѣбва да стане голѣмъ прѣвратъ. Щомъ се върне дома си, той веднага трѣбва да вземе тевтеритѣ си, да заличи въ тѣхъ всички лъжи, всички неправди и

да каже: по този начинъ не може да се живѣе. Отъ днесъ азъ обръщамъ нова страница на своя животъ и започвамъ да живѣя по правилата на новата музика. Ако пъкъ този търговецъ види една картина на нѣкой великъ художникъ, която изобразява Любовь, миръ, благость, той трѣбва да се прѣобрази веднага и като отиде у дома си, да каже: отъ днесъ турямъ новъ редъ и порядъкъ въ живота си!

Мнозина съжालяватъ бѣднитѣ и трѣгватъ да имъ събиратъ помощи. Казвамъ: има единъ родъ сиромашия, която е желателна за всички. При този видъ сиромашия човѣкъ изработва своето търпѣние. Този сиромасъ изпада до дъното на живота, дѣто изгубва съзнанието си и прѣстава да мисли за нѣкакво външно богатство. Той започва да търси богатството вжтрѣ въ себе си. Въ този смисълъ, всички велики, всички гениални хора сж били все сиромаси. Дѣ се роди Христосъ, напри-мѣръ? Въ златна люлка и въ царски палатъ ли се роди Христосъ? Гениалниятъ човѣкъ не се нуждае нито отъ златна люлка, нито отъ царски палатъ. Златната люлка, царскиятъ палатъ, това е неговиятъ мощенъ духъ, неговото будно съзнание.

„Търпѣнието да бжде дѣло съвършено, за да бждете съвършени и цѣли, безъ никакъвъ недостатъкъ“. Търпѣние се изисква сега отъ всички съвѣрменни хора. Като душа, човѣкъ, има велико прѣдназначение на земята. Нѣкой казва: всичко може да се постигне чрѣзъ молитвата. Нима животътъ се заключава само въ молитвата? Другъ пъкъ казва: всичко се постига чрѣзъ мисълта.— Нима животътъ се заключава само въ мисълта? Трети казва: всичко се постига чрѣзъ науката.— Нима животътъ се заключава въ бактериологията — въ изучаване на микробитѣ, или въ психологията — въ изучаване душевнитѣ състояния на човѣка, или пъкъ въ другъ нѣкой отрасълъ на науката, или най-послѣ въ изучаване на тоноветѣ? Не, има една вжтрѣшна цѣлокупность между всички прояви на

живота. Три думи само сж въ състояние да изразятъ тази цѣлокупность. Тѣзи думи сж: Любовь, Мждрость и Истина. Любовьта носи Божествения животъ, изразъ на вѣчна хармония. Мждростъта носи Божествената свѣтлина и Божественото знание, които създаватъ красота, редъ и порядъкъ въ живота. Истината дава насока въ живота. Всѣка звѣзда, всѣко слънце се дължи на Истината. Истината говори съ слънцата. Мждростъта—съ планетитѣ, а Любовьта е толкова снисходителна, че е слѣзла на земята да говори и съ хората, и съ най-низкостоещитѣ сжщества. Понеже Истината говори съ слънцата, далечна и висока е нейната цѣль. Да се разговаряшъ съ разумното слънце; да седишъ съ хиляди години въ небесата; да правишъ добро, безъ да знаятъ името ти; да бждешъ великъ поетъ, безъ да знаятъ името ти, други да се кичатъ съ твоео име, а ти само да се радвашъ, това значи да бждешъ гениаленъ човѣкъ. Това значи да живѣешъ съ душитѣ и между тѣхъ, безъ да подозиратъ тѣ подобно нѣщо. Слѣдователно, между всички души има вжтрѣшна връзка.

Ще ви приведа единъ мистиченъ разказъ за дъщерята на единъ отъ египетскитѣ фараони, който се наричалъ Тодъ—Сабатъ, а дъщеря му—Сабуенъ. Бащата много обичалъ дъщеря си. Тя имала двѣ лица: прѣдъ баща си тя се явявала съ красиво лице; когато се явявала между хората, ставала толкова грозна, че всички били принудени да правятъ гримаси. Вслѣдствие на това, у нея се развила такава жестокость, че тя издала заповѣдь да се извадятъ очитѣ на този, който се осмѣли да направи прѣдъ нея нѣкаква гримаса. Когато излизала на разходка, всички ѝ се кланяли до земята, отъ страхъ да не би, като я погледнатъ, да направятъ нѣкаква гримаса. Тя не знаела, какво нѣщо е любовь, какво нѣщо е милость. Обаче, въ една отъ своитѣ разходки, нѣкждѣ далечъ изъ Тибетскитѣ планини, тя срещнала единъ младъ, красивъ овчаръ, съ такоза изразително лице, че

се влюбила въ него, за пръвъ пжтъ въ живота си, и забравила своята грозота. Тя нищо не искала отъ него, освѣнъ да съзерцава неговата красота.

Питамъ: защо грѣшатъ съврѣменнитѣ хора?—
Защото тѣ искатъ съ своята грозота да бждатъ велики хора. Съ грозотата си човѣкъ не може да бжде нито великъ, нито гениаленъ. Когато човѣкъ се влюби въ Бога, само тогава той ще придобие Божественото въ себе си, само тогава ще стане великъ и гениаленъ. Кога стана Толстой великъ? Като четете живота на Толстоя, виждате, че той се молѣше на Бога за пробуждане на висшето съзнание у него. Той бѣше дошълъ до самоубийство, но щомъ се влюби въ Бога, каза: „Досега азъ бѣхъ само единъ разбойникъ, и животътъ нѣмаше смисълъ за мене, но сега вече придоби смисълъ и разбирамъ, за какво трѣбва да живѣя“. Два разбойника има въ свѣта: единиятъ е този, когото разпнаха на кръстъ заедно съ Христа. Той се молѣше на Христа да помене и него въ Царството Божие. Другиятъ разбойникъ съмъ азъ, но още не съмъ разпнатъ. Какво трѣбва да правя сега?“ Слѣдъ това въ ума на Толстоя се роди свещената идея да посвети живота си на Бога. Отъ този моментъ въ живота на Толстоя стана голѣмъ прѣвратъ. Ако рускиятъ народъ и руското духовенство бѣха приели възвишенитѣ идеи на Толстоя, тѣ щѣха да бждатъ сега въ съвсѣмъ друго положение отъ днешното. Азъ не говоря за външния животъ на Толстоя, но за вътрѣшния; азъ не говоря и за неговата първа литературна дѣятелностъ, къмъ която се отнася романътъ „Война и Миръ“, но имамъ прѣдъ видъ една отъ неговитѣ послѣдни работи — романа „Възкресение“, въ който Толстой се опита да примири личния си животъ съ Бога. Той намѣри разрѣшение на този въпросъ, но нѣмаше условия да го прояви и затова трѣбваше да замине за онзи свѣтъ, а Русия да прѣживѣе единъ голѣмъ катаклизъмъ. Въ сътресенията, които и до сега още прѣживява руски-

ятъ народъ, се изрази събралата се отъ хиляди години негова карма. Дворянството, духовенството, както и цѣлиятъ руски народъ трѣбва да се прѣчисти и да се пробуди въ него Божественото съзнание, слѣдъ което Толстой отново ще дойде между руския народъ, за да завърши започнатата си работа. Божието дѣло никога не пропада!—такъвъ е законътъ. Всѣко възвишено и благородно дѣло, което е започнато веднѣжъ, ще се завърши, но затова се изисква вѣра. Човѣкъ не може да свърши всичката си работа само въ единъ животъ. Колкото свърши въ единъ животъ, той трѣбва да е доволенъ и да бжде готовъ, като дойде ангелътъ на смъртта, да си замине, а не да бѣга, както е направила една негърка — християнка въ Америка.

Една стара негърка, християнка, като изпаднала въ тежки условия на живота, пожелала да си замине. Всѣка вечеръ се молѣла на Бога, да изпрати нѣкой ангелъ да ѝ вземе душата. Тя виждала, че нѣма кой да я обича, нѣмала нигдѣ никого близъкъ, и животътъ ѝ се обезсмислилъ. Единъ студентъ, който живѣлъ близо до дома ѝ, чулъ единъ день молитвата ѝ, и понеже билъ веселъ, духовитъ момъкъ, рѣшилъ да ѝ устрои една шега. Той съобщилъ това на единъ свой другаръ, и рѣшаватъ двамата заедно да устроятъ шегата. Единиятъ отъ тѣхъ се прѣобразилъ на арахангелъ Михаилъ, съ ножъ въ ржка, а другиятъ го придружава. Отишли до колибата ѝ и почукали: „Кой тамъ?“ — Арахангелъ Михаилъ. Богъ чу молбата ти и ме праща да взема душата ти. — Кажу ми, че бабата я нѣма тукъ.

Казвамъ: докато арахангелъ Михаилъ не е дошълъ, всѣки е герой, готовъ да се пожертвува, но щомъ дойде арахангелъ Михаилъ, този герой казва: кажете му, че когото търси, нѣма го тукъ. Азъ съмъ срѣщалъ много религиозни хора, на които, като се каже, че Христосъ иде на земята, тѣ казватъ: това не може да бжде; не е дошло

още врѣмето за идването на Христа. Защо не е дошло още това врѣме?—Защото, ако Христосъ дойде още днесъ на земята, Той ще попрѣчи на интереситѣ и на духовенството, и на търговцитѣ, и на управляващитѣ, и на музикантитѣ. Дойде ли Христосъ, опѣвания нѣма да има, защото мъртвитѣ ще възкрѣснатъ; търговски взимания-давания нѣма да има; политически партии нѣма да има — всички хора ще бждатъ истински братя и сестри помежду си; кабарета нѣма да има, а съ това заедно и тѣхнитѣ музиканти ще прѣстанатъ да свирятъ. Сега, погледнете въ нѣкой локалъ, на маситѣ чаши, пълни съ вино, а прѣдъ тѣхъ седатъ хора, пиятъ и се разговарятъ: хубаво нѣщо е класическата музика! — Какво свирятъ тия музиканти? Деветата симфония на Бетховена. Казвамъ: ако музикантитѣ биха разбрали гениалната идея, която Бетховенъ е вложилъ въ своитѣ симфонии, тѣ сами биха се обновили, прѣобразили, та като свирятъ, щѣха да произведатъ съвсѣмъ другъ ефектъ върху слушателитѣ си. При такова изпълнение, всичката публика би напуснала кабаретата и би замислила за новъ, чистъ животъ. А сега, и кабаретната публика продължава своя животъ, и музикантитѣ се връщатъ измжчени и изтощени. Това не е музика. Истинскиятъ музикантъ или актьоръ, като слѣзе отъ сцената, трѣбва да е въодушевенъ, подигнатъ духомъ. Така трѣбва да се чувствуватъ въ работата си и учителитѣ, и художниците, и поетитѣ, и майкитѣ, и бащитѣ; въ живота на всѣки едного ще има растене, подема нагорѣ. Това е резултатътъ на Божественото въ човѣка, на Любовта, която иде въ свѣта.

Търпѣние трѣбва на свѣта! При сегашнитѣ страдания, хората отъ цѣлия свѣтъ трѣбва да си подадатъ взаимно ржка, да отправятъ едни къмъ други обща мисль за организиране. Възвишенитѣ същества отъ невидимия свѣтъ, които сж завършили своята еволюция, търсятъ съработници въ новата култура — хора съ чисти сърца и свѣтли

умове. Мислите ли вие, че самъ Господъ и ангелитѣ ще слѣзатъ на земята да уреждатъ човѣшкитѣ работи? Сами тѣ нѣма да слѣзатъ, но ще се изявятъ чрѣзъ готовитѣ за работа хора, които живѣятъ на земята. Ще кажете: какво ще стане съ нашитѣ стари мисли и възгледи? Ще ги изпратите нагорѣ, къмъ свѣтлитѣ сжщества отъ невидимия свѣтъ, дѣто ще ги реорганизируютъ и ще ви ги изпратятъ прѣобразени, обновени. Затова се изисква смѣлость, а не малодушие. Въ това се крие вжтрѣшната философия, вжтрѣшното разбиране на живота. Ние говоримъ за душитѣ на хората, а не за тѣхнитѣ сърца и умове, въ които има странични, вѣншни влияния и елементи. Душата и духътъ прѣдставляватъ истинското жилище на човѣка. Казва се, че човѣкъ трѣбва да има благородна и възвишена душа, мощенъ духъ, за да придобие качествата на търпѣнието.

Нѣкоя сестра лежи болна, а друга хлопа на вратата и казва: отвори ми!—Не мога да ти отворя, защото не съмъ разположена. Първата чака вѣнка, но нѣма търпѣние и си отива докачена. Тя си казва: азъ искамъ да я посѣтя, да ѝ направя добро, а отгорѣ на това тя не ме приема.—По-големо добро ще ѝ направя, като не я безпокоя. Ако ти си онзи истински човѣкъ, който иска безкористно да направи едно добро, трѣбва като дойдешъ до вратата на болния, само да се помолитъ, и тя сама по себе си да се отвори. Има ли нужда тогава да хлопашъ? Ти ще седишъ отвѣнъ тихо и спокойно, безъ да смущавашъ брата или сестра си, и вратата ще се отвори. При това, като отивате при боленъ, нѣма да му разправяте, че банка Гирдапъ или друга нѣкоя банка пропаднала, та да не се стресне за своитѣ пари, да мисли, че и тѣ сж пропаднали. Отивате ли при боленъ, ще му кажете: не се смущавай, нищо опасно нѣма въ твоето положение. И азъ бихъ желалъ да съмъ на твое мѣсто. А сегашнитѣ хора живѣятъ повече съ отрицателни мисли и чувства и ка-

зватъ: нѣма добри, нѣма честни хора въ свѣта! Не, и добри, и честни хора има въ свѣта, но въ умоветъ и сърцата на хората се наслоили утайки отъ миналото, вслѣдствие на което тѣ изгубватъ доброто разположение на духа си. Човѣкъ трѣбва да се освободи отъ тѣзи утайки. Има моменти въ живота на човѣка, когато той се мисли гениаленъ, когато е готовъ на всички подвизи, на всички жертви. Не се минава много врѣме, и той отстжпва. Човѣкъ трѣбва да постоянствува, да се бори съ своитѣ слабости, докато надделѣе.

Единъ човѣкъ, голѣмъ пияница, пилъ цѣли 20 години наредъ и продавалъ всичко, каквото ималъ, докато изпадналъ въ положението на последенъ сиромасъ. Какви ли не опити правилъ презъ това врѣме, той самъ за да се откаже отъ пиянството но не могълъ. Кждѣ не ходилъ прѣзъ това врѣме: при владици, при свещеници, да му четатъ; при баби, да му баятъ, нищо не помагало—той не могълъ да се откаже отъ пиянството. Минавалъ единъ день той покрай една кръчма, влѣзълъ вътрѣ и си поржчалъ половинъ кило вино. Взелъ една голѣма чаша, налѣлъ виното въ нея и казалъ: досега ти бѣше господарь, азъ—слуга; отсега натакъ ти ще бждешъ слуга, а азъ господарь! Слѣдъ това си налѣлъ една чаша студена вода, дигналъ я до устата си и я изпилъ. Желанието му за вино треперѣло отвжтрѣ, искало му се да пие вино, но пилъ студената вода. Послѣ поднесълъ чашата съ виното до устата си, но не пилъ и пакъ я сложилъ на масата. Кръчмарьтъ наблюдавалъ отдалечъ, какво прави този човѣкъ. Той повторилъ 20—30 пжти сжщото: дигалъ чашата до устата, и пакъ я оставялъ на масата, безъ да пие. Най-послѣ далъ виното на единъ бѣденъ човѣкъ, платилъ на кръчмаря и излѣзълъ. Така продължавалъ той нѣколко дни наредъ, все сжщия опитъ правилъ, докато най-послѣ си казалъ: азъ съмъ човѣкъ и мога да бжда господарь на себе си. Нѣма вече да пия!

Нѣкой казва: азъ имамъ извѣстни слабости, наслѣдени отъ родителитѣ ми. Човѣкъ може да надделѣе на всички наслѣдени чѣрти. Отъ него зависи да бжде добъръ, ученъ, музикантъ, гениаленъ човѣкъ и т. н. Богъ е вложилъ въ човѣка всички възможности за прѣодоляване на мжнотитѣ въ живота. Но ние трѣбва да живѣемъ съобразно великия Божи Законъ, съобразно великия Божи планъ, който работи въ насъ. И тогава, като срещнемъ нѣкой човѣкъ, да знаемъ, че и у него работи Богъ, както и у насъ. За всички хора Той е прѣдвидилъ такива велики блага, каквито нашитѣ умове не сж въ състояние да схванатъ. Великото, което иде въ свѣта, безразлично отдѣ, дали отъ Америка, отъ Франция или отъ Англия, е прѣдвидено и приготвено отъ Бога. Всички велики музиканти, поети, художници, учени работятъ за спасението на човѣчеството. Чрѣзъ тѣхъ невидимиятъ свѣтъ ще повдигне хората.

Казвамъ: задачата на човѣчеството не седи въ търсене на своето спасение. Ако е въпросъ за спасение, ние и безъ това сме спасени; ако е въпросъ за култура, ние и безъ това сме културни; ако е въпросъ за знания, ние имаме знания. ~~На~~ направете слѣдния опитъ: поставете единъ човѣкъ въ четвърта степенъ магнетиченъ сънъ, и той веднага ще се прояви като гениаленъ, като ученъ човѣкъ. Той ще може да прѣдсказва на хората, кой кога ще заболѣе, отъ каква болестъ, именно, и кога ще оздравѣе; освѣнъ това той ще може да прѣдсказва, кому кжщата ще изгори, кому жената или дѣцата ще умратъ прѣзъ дадената година и т. н. Събуди ли се отъ магнетичния сънъ, той става така обикновенъ, както е билъ прѣди заспиването: той вече не знае нищо особено и не помни, какво е говорилъ. Сжщото е ставало и съ прорситѣ отъ миналитѣ епохи. Богъ ги е поставялъ въ такъвъ магнетиченъ сънъ, и тѣ сж пророкували, както за тогавашнитѣ врѣмена, така и за това, което става въ сегашнитѣ врѣмена и което ще

стане въ послѣднитѣ години отъ 27 — 32. Тѣзи послѣдни години ще бждатъ години на землетресения, на наводнения, на голѣми циклони, на войни и несъгласия между хората. Съврѣменнитѣ хора ще бждатъ свидѣтели на тия врѣмена, за които сж говорили пророцитѣ прѣди нѣколко хиляди години. И днесъ се срѣщатъ такива пророци и въ Китай, и въ Япония, и въ Америка, и въ Англия, и въ Франция, навсѣкждѣ, и управляващитѣ се вслушватъ вече въ тѣхнитѣ прѣдсказания. Тия пророци казватъ: ако съврѣменнитѣ народи не се откажатъ отъ своята алчностъ, ако не разрѣшатъ правилно мжнотиитѣ и противорѣчията на своя животъ и не изпълняватъ волята Божия, тѣ ще минатъ прѣзъ голѣми изпитания и страдания. Кармата на всички народи е назрѣла вече. Сега е врѣме за ликвидация, за разплащане. Казано е въ Писанието: „Ще въздамъ на всички споредъ дѣянията имъ“. Значи, всичко непотрѣбно, всичко нечисто, събрано отъ хиляди вѣкове насамъ, ще се запали да изгори, вслѣдствие на което всички народи ще минатъ прѣзъ голѣмъ огънь. Азъ не казвамъ това, за да ви плаша, но да ви обърна внимание върху великитѣ Божии закони, които управляватъ свѣта.

И тѣй, отъ насъ зависи изправянето на свѣта. Добритѣ хора ще спасятъ свѣта. Отъ всички краища на земята добритѣ хора трѣбва да си подадатъ ръка, да се обединятъ въ името на Божията Любовь, Мждростъ и Истина и да внесатъ между хората новата култура, съ всички нейни блага и придобивки. Велико е бждещето на земята. И за това, старитѣ да казватъ: ние ще се подмладимъ! Младитѣ да казватъ: ние ще вършимъ волята Божия! Слабитѣ въ вѣрата да казватъ: нашата вѣра ще се засили! Онѣзи, на които сърцата сж празни, да казватъ: нашитѣ сърца ще се напълнятъ съ животъ! Богъ се проявява въ свѣта. Нѣма да ми не много врѣме, и вие ще Го опитате. Кога ще бжде това, азъ не опрѣдѣлямъ, никакъвъ срокъ

не давамъ. Не казвамъ, че това ще стане слѣдъ 10, слѣдъ 100, или слѣдъ 1000 години, но ви говоря за нѣща, които вие сами ще провѣрите. Вие сте съврѣменници на това, което става и което ще стане. Ако вървите въ Божия пжтъ, ще се радвате; не вървите ли въ този пжтъ, главата ви ще побѣлѣе. Ние не говоримъ за религия на форми-тъ, но говоримъ за религия на съвършенъ миръ и порядкъ, за религия, която внася любовъ между хората, а не раздори и недоразумѣния. Човѣкъ, който има такава религия въ себе си, отъ камъка вода ще изкара, и камъкътъ въ хлѣбъ ще прѣвърне. Седне ли той върху нѣкой камъкъ и се усѣща гладенъ, нѣма да се чуди, отдѣ да вземе хлѣбъ, но ще хлопне съ пржчицата си на камъка, той веднага ще се отвори и оттамъ, прѣзъ една врата, ще донесатъ прѣдъ него най-хубавото ядене и прѣсенъ бѣлъ хлѣбъ. Той ще се нахрани добрѣ, ще хлопне съ пржчицата си, и вратата отново ще се затвори. Питамъ: отъ какво ще се плаши онзи, който владѣе това изкуство? Слѣдъ това този човѣкъ иска да си посвири малко. Той пакъ ще тропне съ пржчицата си, и друга врата ще се отвори прѣдъ него: той ще влѣзе въ едно отдѣление съ различни инструменти и ще си избере, който инструментъ иска. Ще си посвири, ще си попѣе и по сжщия начинъ ще върне инструмента. Ще кажете: наистина, възможно ли е всичко това? — Възможно е. Това сж най-хубавитѣ нѣща, които се пазятъ въ тайна. Най-хубавитѣ нѣща, които човѣшкиятъ умъ, човѣшкото сърце, човѣшката душа и човѣшкиятъ духъ сж създали, се пазятъ въ тайна; тѣ не се пишатъ на книги, които се разрушаватъ. Най-хубавитѣ нѣща, които човѣчеството е създадо отъ своето начало досега, се пазятъ въ тайна. Когато дойде шестата раса на земята, всички тия велики нѣща ще се изнесатъ, и тогава хората ще кажатъ: миналитѣ страдания не могатъ да се сравнятъ съ настоящитѣ блага. Казвате: ще помнимъ ли това? — Всичко ще си припомниме. У

васъ ще се пробуди друго съзнание, което ще обхваща и самосъзнанието, и подсъзнанието, и свърх-съзнанието. Всички тия съзнания ще се обединятъ въ едно, и тогава вие ще видите Божественото начало и човѣшкия край, както и човѣшкото начало и Божествения край. Тѣзи двѣ начала ще се съединятъ въ едно.

Казвамъ: докато дойде това врѣме, за всинца ви е необходимо търпѣние. Само чрѣзъ търпѣние ще дочакате врѣмето, когато всички души, които сж готови да служатъ на Бога, направятъ връзка съ него и започнатъ война за побѣда на злото и възстановяване на доброто. Само по този начинъ Божияга Любовь, Мждрость и Истина ще царуватъ въ този свѣтъ.

Бесѣда отъ Учителя, държана на 30 януарий 1927 година
въ гр. София.

За тяхното невѣрство

„И чудѣше се за тяхното невѣрство.*)

Въ свѣта сѣществувa единъ страненъ пѣтъ, прѣзъ който минаватъ хората. Той е пѣтътъ на крайнитѣ противорѣчия. Цѣлата сѣврѣменна философия е построена върху противорѣчията. Днесъ не може да срещнете двама философи, които мислятъ еднакво. Днесъ не може да намѣрите двама обикновени хора, които мислятъ еднакво. Когато хората мислятъ различно, това прѣдставлява известна красота, и то главно за мѣдреца, за разумния човѣкъ; за обикновения човѣкъ, който не разбира Божиитѣ закони, това различие въ мислитѣ, въ възгледитѣ на хората, прѣдставлява голѣма изненада. Въ физическия свѣтъ се забѣлѣзватъ голѣми промѣни, които ставатъ главно външно, а не вътрѣшно. Напримѣръ, срѣщате днесъ единъ човѣкъ обезсърдченъ, отчаянъ, който казва: нищо нѣма да излѣзе отъ мене, за нищо не съмъ способенъ. Не се минава много врѣме, и вие виждате, че този човѣкъ се проявява въ живота като виденъ ученъ. И той самъ се чуди, какъ сѣ минавали прѣзъ ума му подобни мисли на обезсърдчение и отчаяние и си казва: колко съмъ се лѣгалъ! Другъ нѣкой пѣкъ си въобразява, че ще стане голѣма величина, а въ сѣщностъ отъ него нищо не излиза. И той самъ се чуди, какво мислилъ, а какво излиза, и си казва: колко съмъ се лѣгалъ! Казвамъ: и въ единия, и въ другия случай човѣкъ се лѣже. Въ първия случай той се лѣгалъ, че нищо нѣма да излѣзе отъ него, а излѣзло нѣщо; въ втория случай се лѣгалъ, че много нѣщо ще излѣзе отъ него, а нищо не излѣзло. По-добрѣ е човѣкъ да мисли, че нищо нѣма да излѣзе отъ него и да излѣзе нѣщо, отколкото обратното. Това сѣ

обикновени факти въ живота, които прѣдставляватъ материалъ за мислене. Човѣкъ, който рѣшава правилно противорѣчията въ живота, той може да се домогне до Великия Законъ, който направлява живота.

„И чудѣше се за тѣхното невѣрство“. И Христосъ се е чудилъ, както и ние се чудимъ за много нѣща. Христосъ не се е чудилъ за добродѣтелитѣ на хората, нито за тѣхнитѣ знания, но се е чудилъ за тѣхното невѣрство, че не сж могли да възприематъ извѣстни истини. Значи, тѣхното невѣрство прѣдставлява за Христа прѣдметъ за изучаване, за изслѣдване. Той искалъ да намѣри причинитѣ за това невѣрие. Христосъ дойде на земята, именно, затова, да научи причинитѣ за невѣрството на хората. Това е цѣла наука! Може ли да вѣрва онзи човѣкъ, който е билъ хиляди пѣти лъганъ и обиранъ отъ хората? Той казва: и светия да ми говори, никому не вѣрвамъ. Защо?—Защото хиляди пѣти сж го лъгали. Казвате: нѣма ли поне едно изключение? Не може ли да се намѣри поне единъ човѣкъ, на когото той да вѣрва? Човѣкъ, който е лъганъ хиляди пѣти, той вече не допуска никакво изключение. Обаче, ние казваме: до сто пѣти човѣкъ може да бжде излъганъ, но прѣмине ли стотѣ, дойде ли до сто и едно, погрѣшки вече не могатъ да се правятъ. Изобщо, хората нѣматъ търпѣние да дочакатъ до сто и едно.

Сега, за да хвърля повече свѣтлина върху прѣдмета, който разглеждамъ, ще ви приведа слѣдния примѣръ. Още въ древнитѣ врѣмена на Египетъ, въ мистичната школа имало единъ виденъ ученикъ, който прѣкарвалъ едно отъ послѣднитѣ си посвещения. Този ученикъ се наричалъ Мехри — Мехру. Забѣлѣжително у него било това, че той билъ слѣпъ, глухъ и нѣмъ. Въ това' състояние трѣбвало да изправи той нѣщо въ характера си. Хората го считали за голѣмъ светия. Когато минавалъ покрай храмоветѣ, той не имъ обръщаль никакво внимание, и постоянно държалъ

очитѣ си затворени. Всички го наричали „слѣпийтъ светия“, обаче никой не подозиралъ, че той въ дѣйствителностъ е слѣпъ. Тогавашинитѣ жреци били крайно недоволни отъ него, че минавалъ покрай храмоветѣ съ затворени очи. Освѣнъ това той никога и съ никого не говорѣлъ, защото билъ нѣмъ, но хората и това не знаели и го наричали „мълчаливиятъ светия, мълчаливиятъ адептъ“. И най-послѣ той билъ крайно безчувственъ: каквато услуга и да искали отъ него, за каквото и да го питали, той никому нищо не отговарялъ, защото билъ глухъ. Когато искали отъ него нѣкакво благословение, трѣбвало силно да го разтърсятъ — едва тогава разбиралъ, че искатъ нѣщо отъ него. Невидимиятъ свѣтъ изпратилъ единъ ангелъ при него, да проучи историята на живота му, да разбере, защо той ходѣлъ постоянно съ затворени очи, защо никога не говорѣлъ и защо билъ толкова безчувственъ за всичко наоколо си. Този ангелъ се наричалъ Азреелъ. Като дошѣлъ на земята, той се съблазнилъ малко отъ Мехри—Мехру и нищо не могѣлъ да научи отъ неговия животъ. Затова трѣбвало Азреелъ да дохожда три пѣти на земята, докато най-послѣ научилъ историята на слѣпия, нѣмия и глухия адептъ. Първия пѣтъ Азреелъ се родилъ слѣпъ, но винаги държалъ очитѣ си отворени, безъ да вижда нѣщо. Положението му на слѣпецъ внесло голѣмъ страхъ и ужасъ въ него, и затова, дѣто ходѣлъ, той постоянно тичалъ, но като не виждалъ, удрялъ се въ камънитѣ, въ дърветата, падалъ на земята, ставалъ, за което хората го наричали „глупавиятъ слѣпецъ“, който само се удря и пада. Едва сега той разбралъ, защо Мехри—Мехру се родилъ слѣпъ и защо постоянно ходѣлъ съ затворени очи. Той се родилъ слѣпъ, за да не се съблазнява отъ красотата на свѣта. Това нѣщо човѣкъ ще научи по обратенъ пѣтъ, като затваря очитѣ си за свѣта. Казватъ нѣкому: не гледай на свѣта! — Като имамъ очи, какъ да не гледамъ? Ето защо, нѣко-

га загварятъ външнитѣ очи на човѣка, за да отворятъ вътрѣшнитѣ. Втория пжть ангелътъ се родилъ нѣмъ, за да разбере, защо светията билъ тѣй мълчаливъ. Третия пжть той се родилъ глухъ, за да разбере, защо светията билъ толкова безчувственъ къмъ страданията на хората. Значи, трѣбвало Азреелъ да се въплоти три пжти на земята, за да разбере, защо Мехри—Мехру ходѣлъ съ затворени очи, защо билъ мълчаливъ и безчувственъ.

По сжщия начинъ и хората се произнасятъ за нѣкого, че не вижда, че е слѣпъ. Не, този човѣкъ не е слѣпъ, но не трѣбва да вижда всичко. Нима онзи, който вижда паритѣ въ касата на банкера, дѣйствително вижда? Въ сжщностъ той не вижда най-главното, какъ е направена касата. Той брѣква въ нея, взима една торба съ злато, но веднага го улавятъ, като въ капанъ, и го осжждатъ да лежи 10 — 15 години въ затворъ. Има ли смисълъ такова виждане? Едно побутване само съ ржка, и противъ него завеждатъ голѣмъ процесъ. Питамъ: какъ ще се докаже, че този човѣкъ, наистина, мислилъ да краде? Може-би той проявилъ само любопитство, пожелалъ да види, какъ е направена тази каса. Обаче, какъ ще се докаже, дали този човѣкъ е виновенъ или невиненъ? Нѣма Правда въ този свѣтъ. Тукъ тя е привидна. Когато нѣкой краде, той брѣква въ касата на богаташа и не взима неговитѣ пари, а своитѣ пари, които нѣкога сж взети отъ другъ. Обаче, този, когото днесъ сж обрали, като не знае причината за обира, казва: обраха ме!—и завежда дѣло противъ крадеца, когото осжждатъ на нѣколко годишенъ затворъ. Значи, сждътъ поставя истинския притежателъ на паригѣ въ затворъ. Какъ ще се докаже това нѣщо? Грѣшката въ така наречения крадецъ е тази, че той прибързалъ самъ да си вземе паритѣ. Той трѣбваше или да си ги поиска, или да почака малко, та който ги е взелъ, самъ да му ги върне.

И тъй, много нѣща въ съврѣмения свѣтъ сж привидни. Напримѣръ, не може да се счита добъръ онзи човѣкъ, който само отвънъ се показва такъвъ. Добротата е вътрѣшно качество на човѣка. За да бжде човѣкъ добъръ, въ пълния смисълъ на думата, той трѣбва да познава закона на Любовта. Тя е първиятъ потикъ у човѣка, първото пробуждане на съзнанието. Слѣдъ това, добриятъ човѣкъ трѣбва да познава закона на Мъдростта, като носителка на знание и свѣтлина. Безъ свѣтлина човѣкъ не може да живѣе. Най-послѣ, добриятъ човѣкъ трѣбва да познава закона на Истината, която дава свобода и просторъ на неговитѣ мисли, чувства и дѣйствия. Свобода сжествува само между разумнитѣ хора. Човѣкъ може да има много знания, и пакъ да е робъ.

„И чудѣше се за тѣхното невѣрство“. Защо Христосъ се очудваше за невѣрството на тогавашнитѣ хора? Ако дойде днесъ, слѣдъ 2,000 години, въ съврѣмения свѣтъ, Той пакъ ще се чуди. За какво ще се чуди? Христосъ днесъ нѣма да се чуди нито на съврѣменната музика, нито на съврѣменното изкуство, нито на учеността на съврѣменнитѣ хора, но ще се чуди на голѣмото имъ невѣрство. На какво се дължи това голѣмо невѣрство у съврѣменнитѣ хора? — На тѣхнитѣ глави, на тѣхнитѣ умове. Разправятъ за едно десетгодишно дѣте, че щомъ се разсърди или разгнѣви нѣщо на майка си, то започва да удря силно главата си въ стѣната и не прѣстава, докато майка му не отиде при него да го моли, да го увѣщава да не прави така. Питамъ: отдѣ е научило дѣтего това нѣщо? Какво иска да каже то съ удрянето на главата си? Съ това то иска да каже, че главата е виновна за всичко.

Казвамъ: всички противорѣчия, които сжществуватъ въ съврѣмения свѣтъ, могатъ да се разрешатъ по разуменъ начинъ. Днесъ всички хора минаватъ прѣзъ голѣми страдания. Едни отъ тѣхъ сж страдали много, научили сж смисъла на стра-

данията и сж израсли; други се намиратъ въ голѣми мъчнотии, а трети сж въ областъта на отчаянието. Всички недъзи, които прѣдизвикватъ тия състояния у хората, трѣбва да се излѣкуватъ, но какъ ще стане това? Казвате: за да се освободи човѣкъ отъ неблагоприятнитѣ условия на живота, той трѣбва да вѣрва. — Ако вѣрва, добръ; ами ако не вѣрва, какъ ще се излѣкува? Кой човѣкъ вѣрва днесъ? — Само онзи, който има нѣколко стотици хиляди лева или нѣколко милиона въ банката. Този човѣкъ казва: азъ вѣрвамъ, имамъ вѣра и въ Бога, и въ живота. Той вѣрва, защото има нѣкакъвъ обектъ въ ума си. Вѣрата на свърѣменнитѣ християни всѣкога подразбира нѣкакъвъ обектъ. Тѣ нѣматъ онази чиста, кристална, отвлѣчена вѣра — вѣра безъ обектъ. Напримѣръ, нѣкой човѣкъ нѣма пари, но има единъ добъръ приятель, на когото разчита. Значи, той все има малка надежда на него. Другъ човѣкъ нѣма къща, нѣма материални богатства, но има дъщеря и синъ, на които разчита — въ тѣхъ е неговата вѣра. Чиста, абсолютна вѣра има онзи човѣкъ, на когото ржцѣтъ и краката сж свързани, и при това е глухъ, нѣмъ и слѣпъ и седи той, уповава само на Бога и Нему се моли. Дойде ли човѣкъ до тази вѣра, той започва самъ да се развързва и то отвжтрѣ, а не отвънъ. Истински ученъ е човѣкътъ на чистата, абсолютна вѣра, който самъ развързва вжзлитѣ си единъ по единъ. Човѣкътъ на абсолютната вѣра е герой и силенъ, защото се развързва самъ отвжтрѣ. Слабия човѣкъ други го развързватъ, и то отвънъ. Силниятъ трѣбва да помага на слабия. Христосъ се чудѣше на онѣзи хора въ Негово врѣме, които минаваха за силни, а не бѣха въ състояние да разрѣшатъ и най-елементарнитѣ въпроси.

Питамъ: на какво се дължи този краенъ материализъмъ, въ който човѣчеството се намира днесъ? Този материализъмъ се отразилъ и върху науката, и върху религията, и върху общественото

икономическия животъ. Всички хора казватъ: пари, пари ни трѣбватъ! Причината за този краенъ материализъмъ се дължи на това, че свѣтътъ е потъналъ въ зеления цвѣтъ. Зелениятъ цвѣтъ е крайно материалистиченъ. Слѣдователно, той е причина за съврѣмения материализъмъ. Единъ день, когато човѣчеството излѣзе отъ този цвѣтъ, то ще влѣзе въ синия цвѣтъ, който иде слѣдъ зеления, споредъ цвѣтоветъ на джгата. Въ развитието си човѣчеството е минало първо прѣзъ червения цвѣтъ, послѣ прѣзъ портокаления, сега е въ зеления, а слѣдъ него ще навлѣзе въ ясно-синия цвѣтъ. Тѣй щото бждещиятъ вѣкъ е вѣкъ на ясно-синия цвѣтъ. И най-послѣ човѣчеството ще завърши своето развитие на земята въ жълтия цвѣтъ. Значи, всички съврѣмenni хора сж потопени въ зеления цвѣтъ. И затова, за да измѣни състоянието си, човѣкъ трѣбва да излѣзе отъ този цвѣтъ. Зелениятъ цвѣтъ не е лошъ, но когато вземе надмощие надъ другитѣ цвѣтове, това се отразява злѣ върху човѣка. Ако запитате нѣкого, защо се уморилъ толкова много, той ще ви каже, че е работилъ. Разбира се, щомъ тури на гърба си тежестъ отъ 40, 50 или повече килограма, той ще се умори. Защо се товари толкова много? — За да се осигури. И ще видите, че въ всички съврѣмenni хора има голѣма жажда за осигуряване. Тѣ искатъ външно да се осигурятъ. Обаче, всѣки, който разбира вжтрѣшния законъ на Любовта, той е осигуренъ. Ако земледѣлецътъ вѣрва въ закона на Любовта, достатъчни му сж само три декара земя, за да прѣхрани цѣлия си домъ. Тогава нивата му ще роди жито съ едри класове; всѣки класъ ще има по 500 зрънца, а всѣко зрънце ще бжде голѣмо като дрѣнки. Вие ще кажете, че това сж залъгалки.

Питамъ: съврѣмennитѣ хора не играятъ ли съ залъгалки? Започнете да имъ разправяте нѣжаква легенда, и тѣ ви слушатъ съ най-голѣмо внимание. Всички нѣща могатъ да бждатъ или

мистични, или легендарни, или прѣдставляватъ нѣ-
каква повѣсть. Кога сж мистични, кога легендар-
ни и кога повѣствователни? Казваме: кажи нѣкой
митъ, или нѣкоя легенда, или нѣкоя повѣсть! Това
сж състояния на човѣшкия духъ. Самъ по себе си
човѣкъ е митъ. Нѣкога той и себе си не познава.
Ще ви приведа единъ анекдотъ за българина, ко-
гото наричали „Високиятъ Стоянъ“. Единъ горещъ
лѣтенъ день той се качилъ на магарето си и
тръгналъ за града. Като се уморилъ и изпотилъ
отъ голѣмата горещина, той рѣшилъ да си почине
подъ сѣнката на нѣкое дърво. Видѣлъ той една
круша, отбилъ се малко отъ пѣтя си и тръгналъ
къмъ нея. Слѣзълъ отъ магарето, свалилъ юлара
му, завързалъ го на едно дърво, съсѣдно на кру-
шата, а самъ той легналъ подъ крушата да си по-
чине и заспалъ. Въ това врѣме покрай него мина-
ли нѣколко дѣца и рѣшили да откраднатъ мага-
рето. Тихичко се приближили тѣ къмъ дървото,
развързали магарето и го повели въ града да го
продадатъ, като оставили юлара близо до Стояна.
Събужда се Стоянъ, гледа, нѣма магарето. Разтър-
ква добрѣ очитѣ си, пакъ гледа, нѣма магарето,
но вижда юлара му близо до него. Седи той подъ
крушата и разсжждава: „Ако азъ съмъ Стоянъ,
изгубихъ магарето; ако не съмъ Стоянъ, спечелихъ
единъ юларъ“.

По сжщия начинъ сега и ние, съврѣменнитѣ
хора, седимъ прѣдъ една дилема и казваме: ако
азъ съмъ Стоянъ, изгубихъ магарето, т. е. изгу-
бихъ живота си; ако не съмъ Стоянъ, спечелихъ
поне единъ юларъ, т. е. единъ prospectъ за бж-
деще. Това сж вжтрѣшни противорѣчия, които по-
стоянно изпжкватъ въ съзнанието ни. Ние раз-
глеждаме тѣзи явления въ цѣлокупния животъ —
и въ малкото, и въ голѣмото, т. е. и въ младитѣ,
и въ старитѣ. Младитѣ се разочароватъ отъ усло-
вията на живота, а старитѣ се разочароватъ отъ
младитѣ. Синътъ се разочарова отъ външнитѣ
условия на живота, че нѣма дѣ и какъ да про-

яви своята дѣятелностъ. Бащата пъкъ не се разочарова отъ вѣншния свѣтъ, но отъ своя синъ или отъ своята дъщеря, на които уповава. Значи, ако се разочароваме отъ свѣта, ние сме млади; ако се разочароваме отъ себе си, ние сме стари. Защо трѣбва да се разочароваме отъ себе си? Въ всѣки човѣкъ има Божествено начало, дълбоко скрито въ него, и той трѣбва усилено да работи за неговото пробуждане. Човѣкъ трѣбва да дойде именно до тази вѣра въ себе си, т. е. вѣра въ Божественото въ себе си.

Слѣдователно, заблуждението на сегашнитѣ хора седи въ вѣрата имъ, че човѣкъ е произлѣзълъ отъ една клѣтка, отъ едно микроскопическо същество, което слѣдъ врѣме е достигнало най-високата форма на своето развитие — до човѣка. Религиознитѣ хора пъкъ казватъ: отъ прѣстъ сме направени, и въ прѣстъ ще се прѣвърнемъ. Да разсждаваме така, то е все едно, да убѣдимъ малкото дѣте, че нѣкоя мечка е майка му, която го е родила; или да убѣдите едно мече, че жената, която го храни, е негова майка. Дѣто отива тази жена, тамъ ще върви и мечето. Опитайте се само да закачите майка му! На това основание, както можете да убѣдите дѣтето, че мечката е негова майка, така можете да убѣдите и мечето, че жената, която го храни, е негова майка. Обаче, вѣрно ли е въ дѣйствителностъ, че мечката е майка на дѣтето и жената майка на мечето? Ако приемемъ тѣзи твърдѣния за вѣрни, бихме дошли до стиха: „Въ грѣхъ ме зачна майка ми“. Това е само едно вѣрую. Дѣ оставатъ тогава думитѣ отъ Писанието, че Богъ ни роди? Стихътъ „Въ грѣхъ ме зачна майка ми“, прѣдставлява материалнитѣ условия, въ които днесъ живѣемъ. Обаче, думитѣ „Богъ ме роди“ прѣдставляватъ новитѣ, благоприятнитѣ условия, въ които човѣкъ може да се постави.

И тъй, съ идването си на земята, Христосъ искаше да постави тогавашното човѣчество, както

и културата имъ въ нова фаза, но хората не съумѣха да използватъ тия условия. Ако нашитѣ възгледи за живота не се измѣнятъ, и ние нѣма да се домогнемъ до тази нова фаза. Ние не сме за това да върва човѣкъ непрѣменно въ нѣщо, но въпрѣки това всѣки си има свое опрѣдѣлено, специфично върую. Нѣма човѣкъ въ свѣта, който да не върва въ нѣщо. Щомъ е така, отъ всички се изисква нова върва, която да внесе вътрѣшна радостъ въ душитѣ на хората. На съврѣменнитѣ хора липсва радостъ. Тѣ не могатъ да се радватъ: богатиятъ не може да се радва на богатството си; силниятъ не може да се радва на силата си; учениятъ не може да се радва на своитѣ знания. Рѣдко ще срещнете човѣкъ въ свѣта, религиозенъ или свѣтски, който да се радва на положението, въ което се намира. Нѣма радости въ свѣта. Всѣки човѣкъ има по единъ вътрѣшенъ червей, който го гризе. Учениятъ иска да бжде по-ученъ, отколкото е сега, а съ това желание той нарушава и малката радостъ, която има. Силниятъ е недоволенъ отъ своята сила, иска да стане още по-силенъ, и съ тоза нарушава малката радостъ, която има въ себе си. Казвамъ: силитѣ и способноститѣ на хората сж ограничени. И най-силниятъ човѣкъ не може да вдигне земята на гърба си. Синътъ пѣкъ има друга невъзможность: той може да бжде по-ученъ отъ баща си, но не може да бжде по-уменъ отъ него. Синътъ не може да съдѣржа въ себе си повече качества отъ тия, които бащата има; нито дѣщерята може да съдѣржа повече качества отъ тия, които майката има. Достатъчно е на сина да съдѣржа толкова качества, колкото бащата има; и достатъчно е на дѣщерята да съдѣржа качества на майка си. Можемъ ли ние, съврѣменнитѣ хора, да бждемъ по-умни отъ Бога? — Не можемъ. Можемъ ли да бждемъ по-силни отъ Бога? — Не можемъ. Тогава, достатъчно е за насъ да бждемъ приблизително толкова умни и силни, колкото Богъ е всемждъръ и всесиленъ.

Съвременнитѣ философи слѣдъ всичко това изпадатъ въ смѣшно положение, като искатъ да опрѣдѣлятъ, какво нѣщо е Богъ. Който иска да опрѣдѣли, какво нѣщо е Богъ, той трѣбва да бжде по-умень отъ Него. Значи, съвременнитѣ философи разрѣшаватъ една задача, която не може да се разрѣши, а именно задачата, която високиятъ Стоянъ разрѣшавалъ. Като изгубилъ магарето си, той казалъ: „Ако азъ съмъ Стоянъ, изгубихъ магарето си; ако не съмъ Стоянъ, спечелихъ единъ юларъ“. Казвамъ: не се опитвайте да разрѣшаватъ какво нѣщо е Богъ. Оставете този въпросъ неразрѣшенъ. Запитва ли ви нѣкой, що е Богъ, кажете: Богъ е Любовь — нищо повече. Никаква друга философия не ви трѣбва. Нека философитѣ изучаватъ, какво нѣщо е раятъ и какво адътъ, но въпроса за Бога да оставятъ настрана. Отъ 8,000 години насамъ хората се мжчатъ да опрѣдѣлятъ, какво нѣщо е Богъ, съ колко лица е, дали съ три или съ едно и т. н. Безъ да има лице, Богъ съдържа всички лица въ себе си; Той е източникъ на живота, на силитѣ, на знанията, на всичко велико и красиво.

Казвамъ: съвременнитѣ хора се заематъ съ разрѣшението на най-трудния въпросъ—идеята за Бога. Прѣди да разрѣши този въпросъ, човѣкъ най-първо трѣбва да започне отъ себе си, да опрѣдѣли, какво прѣдставлява той, като малка величина въ цѣлокупния животъ. Човѣкъ е дробъ, т. е. частъ отъ цѣлото. Какъ се опрѣдѣляте, като човѣкъ? Казвате: този е Стоянъ, онзи е Иванъ. По какво се отличава Иванъ отъ Стояна? Каква разлика правите между двамата? Различаватъ се тѣ по нѣщо. Напримѣръ, ако измѣрите обиколката на главата на Ивана, тя е 56 см., а тази на Стояна — 57 см. въ окръжностъ. Двамата се различаватъ и по ръстъ, както и по дължината на ръцѣтъ си, по дължината на прѣститѣ, по устройството на кожата и т. н. Изобщо, днесъ не може да намѣрите двама души, които да иматъ еднакви размѣ-

ри въ устройството на цѣлия имъ организъмъ както и въ отдѣлнитѣ имъ удове. Значи, различни сили дѣйствуватъ въ различнитѣ хора. Защо ржцѣтъ на единъ човѣкъ сж по дълги, а на другъ — по-кжси? Защо главата на единъ човѣкъ е валчеста, а на другъ — процълговата? Защо ушитѣ на единъ човѣкъ сж дълги, а на другъ — кжси? Защо очитѣ на единъ човѣкъ сж голѣми, а на другъ — малки? Хора, които се раждатъ денемъ, по обѣдъ, напримѣръ, иматъ малки очи; хора, които се раждатъ вечеръ, посрѣдъ нощъ, иматъ голѣми очи, като на бухалъ. Не е лошо човѣкъ да има голѣми очи. Когато чавѣкъ излиза вачерно врѣме, потъмно, за да вижда, дѣ върви, той силно напрѣга очитѣ си, вслѣдствие на което тѣ се отварятъ повече. Тази е причината, поради която хора, които сж родени вечерно врѣме, иматъ голѣми очи. Значи, за да възприематъ повече свѣтлина, очитѣ се отварятъ повече. Когато майката роди нѣкое дѣте вечеръ, тя сама опрѣдѣля голѣмината на неговитѣ очи.

Сега се явява другъ въпросъ: защо нѣкое дѣте се ражда посрѣдъ нощъ, а друго — по обѣдъ? Ще кажете: така е било опрѣдѣлено. — Това не е философия. Вие ще проучавате този законъ и сами ще си обяснитѣ причинитѣ. Всичко въ свѣта е разумно. Не е безразлично, кога се ражда дѣтето: дали сутринъ, по обѣдъ, или вечеръ. Това сж опрѣдѣлени величини въ живота. Какво прѣдставлява обѣдъ? — Обѣдътъ е крайния прѣдѣлъ, до който слънцето може да се издигне; той е зенитътъ, дѣто всички нѣща се събиратъ. Който иска да разбере Божествения свѣтъ, трѣбва да има малки очи; той трѣбва да се е родилъ на обѣдъ. Който иска да разбере свѣта, трѣбва да има голѣми очи; той трѣбва да се е родилъ посрѣдъ нощъ. За свѣта се изискватъ фенерчета, които да свѣтятъ въ тъмнината. Когато човѣкъ има желание да притежава много нѣща, това показва, че той се е родилъ посрѣдъ нощъ.

Казано е: „Всѣки, който иска да ме послѣдва, трѣбва да се откаже отъ себе си“. Човѣкъ може да се откаже отъ себе си, само когато се ражда. Значи, само малкитѣ дѣца могатъ да се откажатъ отъ себе си. Христосъ е казалъ: „Оставете дѣцата да дойдатъ при мене!“ Тѣй щото Христовото учение е само за дѣцата, за младитѣ хора. Чудно е, когато проповѣдватъ на хората да се самоотрекать. За самоотричане може да се говори само на дѣцата, или на младитѣ хора, но не и на старитѣ. Кажешъ ли на стария човѣкъ да се самоотрече, той ще ти отговори: „синко, не ми говори такива дѣтински приказки! Гединитѣ, които нося на гърба си, разбиратъ живота по-добрѣ отъ тебе. Човѣкъ трѣбва да си има кѣщичка, парички, знание. Ти си още младъ и зеленъ, главата ти нищо не е патила; ти още нищо не знаешъ и не разбирашъ живота“. Правъ е този старъ, мждъръ човѣкъ. За него е така, но дѣцата нито отъ кѣщи се нуждаятъ, нито отъ пари, нито отъ знания. Тѣ за нищо не мислятъ; каквото имъ се каже, върватъ. Дѣцата естествено върватъ въ правия пѣтъ. Като съберете опитноститѣ на старитѣ и на младитѣ, ще имате живота въ неговата завършена форма. Само по този начинъ ще го разберете. Сега, малкото дѣте като отиде, при дѣдо си, той започва да му проповѣдва своята философия, но съ това разваля дѣтето. Азъ уподобявамъ туй положение съ слѣдния образъ: посадишъ едно дърво на кръстопѣтъ и, какъвто добитѣкъ мине покрай него, всички се търкатъ въ кората му. Не се минава дълго врѣме, и гледашъ, кората на това дърво започва да се охлузва, и то се осакатява. Не, това дърво трѣбва да бѣде далечъ отъ кръстопѣтъ. Слѣдователно, когато се говори на хората за възвишенъ идеалъ, тѣ не трѣбва да бѣдатъ поставени на кръстопѣтъ. Свѣтътъ е кръстопѣтъ, работилница; щомъ свършимъ работата си въ тази работилница, ще се отдѣлимъ далечъ отъ нея, на почивка нѣкъдѣ, дѣто има радостъ и щастие. Кое

дава радост на човѣка? Паритѣ ли?—Не. Въ ума на майката седи нейното малко дѣте, което ѝ създава радостъ. Въ ума на учителя седи неговиятъ ученикъ, когото той обича. Въ ума на бащата седи неговиятъ синъ, когото той обича. Въ ума на свещеника седи нѣкой отъ неговитѣ пасоми, когото той обърналъ къмъ Бога. Всѣки човѣкъ има поне една душа, която обича. И тогава всички нѣща придобиватъ смисълъ по причина на това, което човѣкъ обича.

Нѣкой казва: човѣкъ трѣбва да обикне нѣкого и да се ожени за него. Що е женитба? Може ли да се нарече женитба впрѣгането на два вола въ една кола? Това не е никаква женитба. Женитбата има дълбокъ смисълъ. Днесъ, обаче, както впрѣгатъ два вола заедно, така впрѣгатъ и двама души, мъжъ и жена, да каратъ заедно кола и казватъ, че тѣзи млади хора сж женени вече. Да, но работата по този начинъ не върви. Това не е Божествено. За въ бждеще, който иска да води разуменъ животъ, като вземе два вола, той ще ги поглади по главата, ще имъ покаже хомота, и ако тѣ пожелаятъ да му слугуватъ, сами ще си турятъ главитѣ въ хомота. Тогава той ще впрегне колата си, ще се качи на нея и заедно съ тѣхъ ще отиде на нивата. Тогава и воловетѣ ще бждатъ разумни. Като свърши работата си, господарьтъ ще извади хомота на воловетѣ, ще ги помилва по главата, ще цѣлуне челата имъ и ще ги заведе въ дама на почивка. Тѣхнитѣ дамове ще бждатъ чисти, съ голѣми врати и прозорци, които ще се освѣтяватъ добръ. Въ дамоветѣ нѣма да има никакви извержения, никакви нечистотии. Тѣ ще бждатъ така чисти, както сж чисти днесъ кжщитѣ на хората.

Казвате: защо ни говорите такива нѣща? Питамъ: нечистъ ли намираете този разговоръ? Колко пжти човѣкъ седи дома си и какви нечисти работи той замисля! Колко прѣстѣпления се вършатъ днесъ по домоветѣ! Колко пжти е билъ разруша-

ванъ еврейскиятъ храмъ! Защо? — За прѣстѣпленията на хората. Защо се разрушаватъ и съврѣменнитѣ храмове? Днесъ Богъ не търпи никакви прѣстѣпления. Всѣка кжща, въ която е извършено и най-малкото прѣстѣпление, тя трѣбва да се разруши! Защо умиратъ хората? — За прѣстѣпленията, които вършатъ. Тѣлото се разрушава отъ най-малкото прѣстѣпление, което се върши въ него. Човѣшкиятъ умъ и човѣшкото сърце се разрушаватъ отъ най-малкитѣ прѣстѣпни мисли и чувства, които се зараждатъ въ тѣхъ. Гениалността на човѣка може да изчезне само отъ едно малко неизправено прѣстѣпление. Като се разруши цѣлиятъ човѣкъ, какво ще остане отъ него?

Съврѣменната философия се заключава само въ отричане на нѣщата. Навсѣкждѣ се проповѣдва: това не прави, онова не прави; това не яжъ, онова не яжъ! Оггорѣ на всичко това казватъ: трѣбва да се възпита младото поколѣние! Какъ ще се възпита? Като онзи кривъ ракъ, който казалъ на сина си: „Синко, ти не трѣбва да вървишъ накриво, като дѣдо си и баба си, ще вървишъ право, както вървятъ хората. — Добрѣ, татко, ти ми покажи, какъ трѣбва да вървя. Ти ми прѣдай първия урокъ! Бащата тръгва напредъ, да покаже на сина си, какъ да върви. — Татко, това е стариятъ, кривиятъ пжтъ, по който ние вървимъ. Покажи ми правия пжтъ! По сжщия начинъ днесъ всички хора казватъ: да се самоотречемъ. Пиамъ: ако дадешъ нѣкому 1000 лева, това самоотричане ли е? Самоотричането е великъ вжтрѣшенъ процесъ. Нѣкои мислятъ, че като се самоотречатъ, тѣ ще изгубятъ всичко. Да се самоотречешъ, значи да придобиешъ това, което никой въ вѣта не може да ти даде. Ако се самоотречеи като жабата, която е живѣла въ локвата и отна да живѣе въ океана, това самоотричане има смисълъ. Ако се самоотречешъ отъ своя животъ като птица и започнешъ да живѣешъ като млѣкопитецъ, и това самоотричане има смисълъ. Ако се

самоотречешъ, като млѣкопитаеще и започнешъ да живѣешъ като човѣкъ, и това самоотричане има смисълъ. Ако се самоотречешъ огъ живота си като човѣкъ и се качишъ въ по-висока областъ, въ областъта на ангелитѣ или други висши сжщества, и това самоотричане има смисълъ. Ние не считаме, че самоотричането се заключава въ неразумно раздаване на богатството ни. Ако искамъ да раздамъ паритѣ си, придобити съ честенъ трудъ, азъ ще ги дамъ на нѣкой честенъ, разуменъ човѣкъ, а не на нѣкой крадецъ или пияница. Ако рѣша да ги дамъ на такъвъ човѣкъ, това ще сторя само при слѣдното условие: ако той ми обѣщае, че ще улогрѣби паритѣ само за своето повдигане. Злоупотрѣби ли съ тѣхъ, той ще ослѣпѣе, ще оглушее и ще онѣмѣе. Това ще бжде наказанието на всѣки, който не изпълни своето обѣщание.

Его, Господъ ни е далъ въ свѣта пълна свобода и ни казва: „Азъ ви давамъ живота, съ който можете да разполагате, както искате. Почнете ли, обаче, да ядете и пиете безразборно, да итощавате силигѣ си, нещастията и страданията ще се нижатъ едно слѣдъ друго върху васъ“. Приложимъ ли Божия Законъ въ живота си, всички нещастия и страдания ще избѣгатъ отъ насъ. Ние управляващитѣ въ една държава не могатъ да приложатъ този законъ въ икономическия животъ? — Могатъ, но не искатъ, понеже още вѣрватъ, че има лесенъ пжтъ въ живота, който ще ги доеде до желаното щастие. Нѣма другъ пжтъ освѣнъ Божествениятъ. Прѣди всичко, въ свѣта трѣба да се язи такава религия, въ която хората да овѣрватъ абсолютно. Не мислете, че тази религия ще се изработва отсега нагатыкъ. Тя е сжществувала още огъ врѣмето на първия човѣкъ; тя жсществува и сега. На тази религия сж служили всички хора, които сж завършили своето развитиена земята. Тази религия ще бжде обща за цѣлотоювѣчество. Казвате: Царството Божие на сила не се взима. Нѣкои хора на сила ще бждатъ турени въ

Царството Божие, а които не искатъ и на сила, още ги утаятъ. Какво значи утаяването?—Потъване дълбоко нѣкждѣ, да чакагъ тамъ своето врѣме, докато най-послѣ сами се убѣдятъ, че трѣбва да вършатъ волята Божия. Когато се казва, че Христосъ се чудилъ за невѣрството на хората, това подразбира, че Той се е чудилъ, защо, именно, хората не вършатъ волята Божия. Човѣкъ първо трѣбва да бжде полезенъ на себе си, т. е. на всичко възвишено и благородно въ себе си, за да почувствува онази дълбока вътрѣшна радостъ. Това е първиятъ лжчъ на неговото изгрѣваще слънце. Всѣки, който излиза отъ тунела и срѣща първия лжчъ на слънцето, той изпитва голѣма радостъ, че е излѣзълъ отъ долината на своя животъ.

Казвамъ: всѣки човѣкъ трѣбва да изпита тази радостъ. Мнозина се съмняватъ въ това, което имъ се говори, и се запитватъ: наистина, коя религия е най-права—Христовата, Мойсеевата, тази на Буда или на Мохамеда? — Всичко, каквото сж учили и проповѣдвали тѣзи хора е право, но намѣрете чистото Мойсеево учение; намѣрете чистото Христово учение и разберете неговия смисълъ и духъ; намѣрете чистото учение на Буда, на Мохамеда и извадете дълбокия смисълъ въ тѣхъ. Право е и това, което съврѣменнитѣ философи учатъ, но трѣбва да се разбере дълбокиятъ смисълъ на тѣхнитѣ учения. Между Мойсея и Христа нѣма никакво противорѣчие въ основния законъ, който тѣ сж проповѣдвали. Сжщо така между Христа и Буда нѣма никакво противорѣчие. Общото и най-главно въ всички тия учения е слѣдното: Безъ Любовьъ животъ не може да сществува. Безъ Бога свѣтлина не може да има. Тия велики хора сж проповѣдвали за Бога, но рекагъ ли хората да приложатъ това учение въ ежедневиия си животъ, тѣ вече го изопачаватъ, защото иматъ смжтно понятие за Бога. Тѣ искатъ да видятъ Бога вънъ нѣкждѣ. Искате ли да видите Бога отвънъ, вие се намирате въ заблуждение. Какъ ще

Го видите отвънъ? Той прониква цѣлия свѣтъ, всички видими и невидими слънца, и ако рече да ви се прѣдстави отвънъ, ще трѣбва да напусне цѣлия козмосъ. Така ли искате да видите Бога? Благодарете да видите даже най-малкото проявление на Бога. Той ще изпрати при васъ единъ малкъ лжчъ, една малка свѣтлинка въ видъ на нѣкой ангелъ или друго нѣкое още по-малко същество. Да видишъ Бога, то е все едно да придобиешъ една малка свѣтлинка. И тогава, като те види Господъ съ тази малка свѣтлинка, ще те запита: защо носишъ тази свѣтлинка? Ти ще отговоришъ: Господи, досега бѣхъ въ тъмнина. Едва освѣтлявахъ пжтя си съ своята стара вощеница, но откакъ Те видѣхъ, оставямъ вощеницата настрана, нека си догаря, а азъ ще си служа съ новата свѣтлина, която Ти запали въ мене. Кажете ли така, скоро слѣдъ това ще дойде съмнѣнието, и вие ще кажете: нека оставя и тази свѣтлинка настрана, ще я взема, когато ми потрѣбва, при трудни условия. Защо ще я нося постоянно съ себе си? Ето, и слънцето всѣки день изгрѣва и залѣзва. Вѣрно е, въ физическия свѣтъ слънцето изгрѣва и залѣзва, но въ Божествения свѣтъ слънцето никога не изгрѣва и не залѣзва. Въ материалния свѣтъ, въ който живѣемъ, ние се намираме прѣдъ илюзията, че слънцето изгрѣва и залѣзва, но ако се качимъ високо въ пространството, ще видимъ, че слънцето се движи непрѣкъснато отъ сѣверъ къмъ югъ, безъ да изгрѣва и залѣзва. Сжщо така и на слабитѣ въ вѣрата се вижда, че у Бога има извѣстни противорѣчия. Това се дължи на събралитѣ се облаци въ тѣхния умъ.

И тъй, всички хора сега се нуждаятъ отъ истинското знание, което да ги обнови, да ги подмлади. Азъ наричамъ младъ човѣкъ онзи, който никога не се дразни, който е постоянно веселъ и живѣе безъ съмнѣния. Азъ наричамъ младъ човѣкъ онзи, който е готовъ на всѣкакви услуги, който вѣрва на всичко. Той не е суевѣренъ, но

на всичко хваща вѣра. И десетъ пѣти да го излъжешъ, той те изслушва и казва: говори ми истината! Говори на моя езикъ, а не на езика на старитѣ, защото азъ не разбирамъ този езикъ. Тѣй щото, ако искашъ да излъжешъ нѣкого, лъжи стария човѣкъ. Най-много се лъжатъ старитѣ хора, които мислятъ, че никой не ги лъже. Историята е пълна съ такива примѣри. Най-много се лъжатъ старитѣ хора и старитѣ светии. Въ историята на християнския животъ има много примѣри за светии, които мислятъ, че служатъ вѣрно на Бога. Като видятъ нѣкоя млада мома, започватъ да ѝ проповѣдватъ за Бога, за Христа и не забѣлѣзватъ, какъ се влюбятъ въ нея и пропадатъ въ чернитѣ ѝ очи. Защо пропадатъ?—Тѣ не трѣбваше да пущатъ младата мома да излѣзе вѣнъ отъ тѣхъ. Тя трѣбваше да влѣзе въ тѣхъ вжтрѣ, като частъ отъ цѣлото. Като пропадне нѣкой светия, послѣ казва: съблазни ме тази мома. Този светия не знаеше закона, какъ да пусне младата мома да живѣе въ него, и затова я остави вѣнъ отъ себе си. Той казва: какъ ще пусна това зло въ мене, да ме изкуси? Казвамъ: ако оставишъ злото вѣнъ отъ себе си, тогава, именно, то ще те съблазни.

Има единъ важенъ законъ въ живота, който всички трѣбва да знаете. Той е слѣдниятъ: добриятъ човѣкъ всѣкога си остава добъръ. Има начинъ за познаване на хората, дали тѣ сж добри, или не. Какъвъ е този начинъ?—Пусни ги въ себе си. Пуснешъ ли добрия човѣкъ въ себе си, той никога нѣма да те съблазни. Българинътъ казва: този човѣкъ ми прилѣга нѣкакъ си на сърцето.—Щомъ ти прилѣга, ще го пуснешъ въ сърцето си. Това ще ти донесе радостъ и веселие. Въ това се ди великата Божествена наука. Има хора, на които душата е отворена и които сж готови за всѣкаква услуга. Красива е човѣшката душа! И животнитѣ понѣкога иматъ такива състояния, когато сж отворени, разположени къмъ всички и готови да слѣдватъ подиръ човѣка, като разумни сжще-

ства. Често котката, която минава за голѣма егистка, върви подирѣ човѣка, като кученце. Отъ признателностъ къмъ човѣка тя е готова на всѣкакви услуги, стига да почувствува, че той дѣйствиелно я обича. Щомъ схване, че ти я обичашъ, тя е готова да направи много нѣщо заради тебе. Има много примѣри, отъ които се вижда, какъ котки сж спасявали своитѣ господари. Тѣ сж ясно-видци и често прѣдчувствуватъ нещастieto, което има да стане въ нѣкоя кжща. Напримѣръ, котката прѣдчувствува пожара, който ще стане въ кжщата на господаря ѝ, и тогава тя започва да дращи, да мяучи на вратата му, да го събуди, за да вземе мѣрки противъ пожара. Като го събуди, тя започва да го бута, да му обръща внимание къмъ мѣстото, дѣто дими. И най-послѣ, той, като се озърта натукъ-натамъ, забѣлѣзва, че дими нѣкъдѣ въ кжщата, взима мѣрки, и пожарътъ се прѣдотвратява. Ако той не обичаше котката си, тя нѣмаше да го събуди, и пожарътъ щѣше да избухне. Тя казва: понеже ме обичашъ, азъ ще те спася съ дарбата, съ която разполагамъ.

Казвамъ: Христосъ се чудѣше за невѣрството на хората, но и ние още се чудимъ, дали Христосъ е Синъ Божий, или не е. Всички религиозни хора, всички богослови разрѣшаватъ сега, именно, този въпросъ и казватъ: Христосъ е дошълъ да спаси свѣта. По кой начинъ го е спасилъ, това не е важно, но Христосъ казва: „Ако думитѣ ми прѣбждватъ въ васъ, т. е. ако Божията Мѣдростъ прѣбждва въ васъ, Азъ и отецъ ми ще дойдемъ у васъ, и жилище ще направимъ. Тогава азъ ще ви се изявя“.

Сега за всинца е необходимо чиста, абсолютна вѣра. Какво по-хубаво отъ това, да нѣмашъ петъ пари въ джоба си и да седнешъ нѣкъдѣ замисленъ, вдълбоченъ въ себе си, безъ да трепне окото ти отъ това положение. Защо?—Ти знаешъ, че има нѣкой да те обича. Въ такива случаи вие седите и си казвате: никой не ме обича. Не, вие

не говорите Истината. Споредъ моитѣ изчисления, азъ зная, че въ този моментъ на земята има около два милиярда хора, които могатъ да те обичатъ. Ако обърнете погледа си къмъ небето, и тамъ ще намѣрите много души, които сжщо така могатъ да ви обичатъ. Мнозина казватъ: моятъ животъ е безсмисленъ, нѣма кой да ме обича. Какъ може животътъ на едно сжщество да е безсмисленъ? Този животъ ви е даденъ отъ Бога. Достатъчно е да отправите своето радио къмъ небето или къмъ пространството и ще намѣрите хиляди сжщества, които могатъ да ви отговорятъ. И днесъ Христосъ се чуди на съврѣменнитѣ хора, че не имъ идва на умъ да отправятъ своето радио къмъ невидимия свѣтъ, а се обезсърдчаватъ, отчайватъ и казватъ, че животътъ имъ нѣма смисълъ, че нѣма кой да ги разбира. Питамъ: вие, които искате отъ другитѣ хора да ви разбиратъ, разбрахте ли Господа? Вие разбрахте ли ангелитѣ и светиитѣ? Ако вие не сте разбрали нито Господа, нито ангелитѣ, нито светиитѣ, какъ искате другитѣ хора да ви разбератъ? Казвате: ама ние сме повѣрвали вече въ Господа. — Азъ не правя въпросъ за това. — Ние сме християни, благородни хора сме. — И по това не правя никакъвъ въпросъ. Едно ви недостига още: да се почудите на себе си, че отъ толкова хиляди години живѣете на земята и още не можете да повѣрвате. Азъ наблюдавамъ, какъ съмнѣнието си пробива пжтъ между младото поколѣние и ги прави преждеврѣменно стари. Дойде нѣкое малко дѣте при мене и ме гледа изпитателно, дали искрено говоря Истината, или не. Дѣдо му го е научилъ да не вѣрва и да се съмнява, и то преждеврѣменно е остарѣло. Често съмъ правилъ слѣдния опитъ съ малкитѣ дѣца. Дойде при мене дѣтетото, гледа ме изпитателно, съ съмнѣние, защото дѣдо му е въ него. Азъ се приближа къмъ него, помилвамъ го нѣколко пжти по главата и му казвамъ: слѣшай, сега ще ти говоря братски. Не се съмнявай въ мене, и ние ще

се разберемъ. Като се освободи отъ влиянието на дѣдо си, то започва да ме гледа съ довѣрие и да ме слуша. Азъ продължавамъ да му говоря: слушай ме, азъ говоря Истината, която ще провѣришъ лесно; ти ще опиташъ и моето учение, ще опиташъ учението и на дѣдо си.—Какъ ще ги опитамъ?—При моето учение винаги ще имашъ топла чорбица, а при учението на дѣда си—студена чорбица; при моето учение винаги ще имашъ топълъ хлѣбецъ, току-що излѣзълъ отъ фурнята, а при учението на дѣдо си ще имашъ мухлясалъ хлѣбецъ. Моето учение прави хората честни, достойни, безъ никакви хитрини. Дойде нѣкой при мене, иска да му направя нѣкаква услуга, да му помогна съ нѣщо. Азъ се замисля. — Какво мислишъ?—Азъ се вдълбоча въ себе си и мислено се обръщамъ къмъ Господа, да ми каже, по каквъ начинъ да направя добро на този човѣкъ. За мене не е мжно да му дамъ една сума отъ 100, 200, 300 или 1,000 лева, но дали това е доброто, отъ което се нуждае неговата душа? Важно е така да му направя добро, че съ нищо да не уроня неговото честолюбие. Като дойде при мене нѣкой честенъ и крайно честолюбивъ човѣкъ, ще му кажа: на еди-кое си мѣсто въ гората има единъ камъкъ. Дигни камъка, измѣри отъ него около 20 м. разстояние на изтокъ и започни тамъ да копаяшъ. Като копаяшъ известно врѣме, ще намѣришъ въ земята заровено гърне съ злато. Извади гърнето, вземи, колкото злато ти трѣбва, и слѣдъ това по сжщия начинъ зарови гърнето. На сжщото мѣсто има и друго гърне, което по никой начинъ нѣма да пипашъ. Този човѣкъ ми благодари и отива на опрѣдѣленото мѣсто въ гората, да си вземе малко злато и да посвещне нуждитѣ въ живота си.—Нѣма защо да благодари на мене. Тѣзи пари сж на единъ човѣкъ, който е заминалъ за онзи свѣтъ прѣди стотина години, но понеже се чувствува вързанъ съ тѣзи пари, иска да се освободи отъ тѣхъ, като помага на бѣдни, нужда-

ещи се хора. Ти ще му благодаришъ и ще се помолишъ за него.

Казвате: защо ни залъгва този човѣкъ съ тия пари?—Това е само за изяснение на мисълта ми. Гърнето е въ васъ. Всѣки човѣкъ има извѣстно количество злато въ себе си. И той външно може да бжде толкова богатъ, колкото органическо злато има въ кръвта си. Има хора, които и да придобиятъ богатства, пакъ ще осиромашеятъ. Единъ американецъ, бѣденъ говедаръ, получава съобщение нѣкждѣ отъ Америка, че вуйчо му, голѣмъ милионеръ, умрѣлъ и му оставилъ наслѣдство шестъ милиона долари. Той отишълъ да получи наслѣдството си и веднага ударилъ на разкошенъ животъ: напусналъ селото си, напусналъ работата си и започналъ налѣво-надѣсно да дава угощения, вечери, веселби. Прѣкарвалъ врѣмето си въ ядене и пиене, и слѣдъ шестъ мѣсеца само провалилъ всичкото си богатство, като останалъ пакъ бѣденъ говедаръ, какъвто билъ по-рано.

Нѣкой казва: азъ искамъ да бжда богатъ.—Като американскиятъ говедаръ ли?—Искамъ да съмъ ученъ.—Като американскиятъ говедаръ ли?Богатството има смисълъ, ако то може да освободи човѣка отъ всички негови пороци и заблуждения, и по този начинъ да отвори душата му като изворъ, който постоянно блика и раздава отъ своето богатство на всички. Богатиятъ човѣкъ трѣбва да бжде безкористенъ, като планински изворъ. Тогава всѣки жаденъ пѣтникъ ще уталожи жаждата си отъ неговата чиста, кристална вода. Водата на този изворъ прѣдставлява Божественото, което трѣбва да се прояви въ всѣки човѣкъ.

И тъй, отъ всички хора сега се изисква абсолютна вѣра! Мжчнотиитѣ въ живота сж малки, но необходими спънки, да покажатъ, доколко вѣрата на всѣки е заякнала. Заболи ви кракъ, на-примѣръ. Не викайте лѣкаръ, опитайте да си помогнете сами. Ако не можете сами да си помогнете, обърнете погледа си нагорѣ, къмъ истинския

лѣкаръ, и Той ще ви помогне. Хване ви ревматизъмъ. Вие ще му кажете: азъ ще ти дамъ едно угощение за добръ дошълъ, но слѣдъ това ще бждешъ тъй добъръ, да напуснешъ тѣлото ми. Тукъ не ти е мѣстото. Кажете ли на ревматизма си така, ще видите, че той въ скоро врѣме ще излѣзе вънъ отъ организма ви. Заболи ви глава, пакъ ще кажете: споредъ вѣрата, която имамъ, искамъ да прѣстанатъ болкитѣ въ главата ми. Като правите тѣзи опити, така само ще познаете, доколко вашата вѣра е силна. Когато новото учение се възприеме отъ всички хора, лѣкаритѣ, свещеницитѣ, проповѣдницитѣ ще се пенсиониратъ отъ старата работа и ще имъ се даде нова работа: лѣкуване по новия начинъ, свещенодѣйствие по новия начинъ, проповѣждане — по новия начинъ. Кой е този новъ начинъ? — Начинътъ на Любовта. Когато казваме, че човѣкъ трѣбва да работи съ Любовъ, а не съ пари, ние подразбираме, че въ него не трѣбва да сжществува желанието да му се плаща. Той трѣбва да работи съ любовъ, а какъ ще се възнагради работата му, това за него не е важно. Това е грижа на онѣзи, за които той работи. Който работи за Бога и мисли, че трудътъ му трѣбва да се възнагради съ пари, той се самоунижава. Ако нѣкой лѣкаръ лѣкува въ името на Бога, отъ него трѣбва да излиза голѣма сила. Казва се въ Писанието, че една болна жена се докоснала до дрехата на Христа и усѣтила да излиза отъ Него голѣма сила. Съ колко лева може да се заплати тази сила? — Тя струва много. Слѣдователно, ако болниятъ мисли, че се изплатилъ напълно като даде, 100, 150 или 200 лева на такъвъ единъ лѣкаръ, той се самоизлѣгва. Като оздравѣе, болниятъ трѣбва да каже на лѣкаря: братко, благодаря ти, че ме излѣкува. Приеми отъ мене това малко възнаграждение, което едва ще посрещне разносцитѣ, които си направилъ за мене, ти идеше отдалечъ да ме лѣкувашъ. Обаче, азъ ще ти бжда признателенъ и ще вървя по

твоя пжть, ще служи на Бога и на ближнитѣ си съ любовь. Така ще постъпи всѣки, който иска да върви въ пжтя на Любовта.

Казвате: ние можемъ да живѣемъ и безъ пари. Да живѣемъ безъ пари, подразбирамъ да имаме знания, да знаемъ изкуства, да имаме добри и правилни отношения съ хората, да сме готови на разумни жертви. Започне ли човѣкъ да свири на цигулка и слѣдъ нѣколко часа се умори, той трѣбва да си почине. Какъ?—Като смѣни свиренето съ нѣщо по-лесно. Той ще започне да пѣе, ще се прояви и като добъръ пѣвецъ. Щомъ се умори да пѣе, ще започне да проповѣдва. Ако се умори и като проповѣдникъ, ще отиде между бѣднитѣ, страдащитѣ хора, да прави добрини. Умори ли се и отъ тази работа, ще вземе една мотика и ще отиде на нивата да копае или да насади нѣколко плодни дръвчета. Значи, човѣкъ трѣбва да разнообразява работата си, да прави диверсия, т. е. да прѣминава отъ една работа въ друга, и по този начинъ да си почива.

При сегашнитѣ условия ние не трѣбва да изкореняваме старитѣ дървета, но да ги присаждаме съ нови, облагородени присадки. Ние не трѣбва да разрушаваме старата си кжща, докато не направимъ нова, по-хубава и по-солидна. Нѣкой казва: моята колиба е стара, ще я разруша. Докато не си съградишъ нова, поне десетъ пжти по-хубава отъ старата, не напускай старата. Поживѣй си още малко врѣме въ нея! Сжщото се отнася и до вѣрата. Докато не си създадете нова вѣра и не уякнете въ нея, дръжте старата. Всѣки день присаждайте на нея нѣщо ново и отглеждайте грижливо тѣзи присадки, докато тѣ заякнатъ и могатъ да издържатъ на всички бури и вѣтрове. Когато Христосъ дойде на земята, Той донесе нѣщо ново и въ науката, и въ религията, и въ изкуствата, което и досега продължава да се разработва, докато дойде единъ день всичко да се приложи въ цѣлокупния животъ.

Казвамъ: Божественото учение изисква вѣра, която да произтича отъ закона на Любовта. Когато обичаме Бога, ние имаме абсолютна вѣра. Поколебае ли се Любовта ни, и вѣрата ни се поколебава. Христосъ се чудѣше за невѣрството на хората. Невѣрството показва, колко е любовта на хората. Любовта на съврѣменнитѣ хора е много малка. Днесъ синътъ не е благодаренъ отъ бащата, и бащата не е благодаренъ отъ сина; дъщерята не е благодарна отъ майката, и майката не е благодарна отъ дъщерята. Учителътъ не е благодаренъ отъ ученицитѣ си, и ученицитѣ не сж благодарни отъ учителя си. Управляващитѣ не сж доволни отъ подчиненитѣ си; и подчиненитѣ не сж доволни отъ управляващитѣ. Въ цѣлия свѣтъ сжествува недоволство. Въ умоветѣ на всички хора има голѣмо брожение. Тѣ нѣматъ тази тѣй необходима за живота абсолютна вѣра. Защо? Защото Любовь нѣматъ. Хората още не сж възприели и приложили въ живота си Божията Любовь. Навсѣкждѣ въ свѣта сжествува насилие. Насилието е законъ на ада. Небето се управлява отъ закона на Любовта, на Мждростъта и на Истината; а свѣтътъ, адътъ — отъ два закона: законътъ на страха и законътъ на наказанието. Грѣшникътъ се плаши само отъ тѣзи два закона. Плаши ли се човѣкъ отъ тѣзи закони, тсй е въ ада. Искат ли той да излѣзе отъ ада, нека се подчини на тритѣ основни закона, които управляватъ небето, т. е. възвишения и разуменъ свѣтъ. Тѣзи закони ще освободятъ човѣка отъ робство, ще внесатъ въ него абсолютна чистота и невинность, ще го направятъ пѣргавъ, като дѣте, свѣтълъ като ангелъ. Всички можемъ да бждемъ млади.

И тѣй, днесъ пожелавамъ на всички да станатъ млади, да хвърлятъ старитѣ си дрехи, да хвърлятъ мустацитѣ и брадата си, коренно да се видоизмѣнятъ. Тѣлата ви да станатъ пластични и вжтрѣшно красиви, като на малки дѣца. Постигне ли се това, нека дойде другото очудване: какъ

станаха тия хора толкова красиви? И тогава ние ще отговоримъ: всѣки, който служи на Любовта, на Мъдростъта, на Истината и на Доброто, може да стане външно и вътрѣшно красивъ, да се подмлади, да заживѣе чистъ и светъ животъ.

Бесѣда отъ Учителя, държана на 6 февруари, 1927 год.
въ гр. София.

Новата земя

„Понеже, ето, нови небеса създавамъ и нова земя“. „И видѣхъ ново небе и нова земя“. *)

Исайя казва: „Понеже, ето, нови небеса създавамъ, и нова земя“. Въ този стихъ Исайя говори за създаването на бъдещия свѣтъ. Йоанъ пъкъ въ Откровението казва: „И видѣхъ ново небе и нова земя“. Значи, той говори за създаването на свѣта, като свършенъ фактъ.

Небето и земята сж два полюса, които прѣдставляватъ великото въ свѣта. Съ тѣзи два полюса започватъ всички алхимици. Ако човѣкъ не разбира великитѣ закони на небето и на земята, той не може да бжде алхимикъ. Ако учениятъ не разбира, какво нѣщо е небето и земята, той не може да бжде ученъ. Ако поетътъ не разбира, какво нѣщо е небето и земята, той не може да бжде поетъ. Ако художникътъ не разбира, какво нѣщо е небето и земята, той не може да бжде художникъ. Като казваме, че човѣкъ, който не разбира, какво нѣщо е небе и земя, не може да бжде нито ученъ, нито поетъ, нито художникъ, ние подразбираме, че той не може да твори. Ние взимаме думитѣ „земя и небе“ въ тѣхния най-високъ смисълъ.

Много хора иматъ схващания, разбирания по известни въпроси като дѣцата; тия разбирания ние наричаме дѣтински. Въ Библията, на примѣръ, се казва: „И направи Господъ човѣка по образъ и подобие свое. Направи Господъ свѣта“.— Това е дѣтинско разбиране. Хората могатъ да правятъ много нѣща; на примѣръ, тѣ могатъ да направятъ нѣкоя картина, или нѣкаква книга и т. н. Обаче, за Бога не може да се каже, че Той прави нѣщата,

*) Исайя 65:17

Откровение 21:1

както човѣкъ ги прави. Не може да се каже, че Господъ е направилъ свѣта, или че Господъ е направилъ човѣка. Прѣди всичко, Божествениятъ свѣтъ сѣществува вѣчно. Ако е въпросъ за правене, могатъ да се направятъ четиритѣ свѣта, които се проявяватъ послѣдователно. Тѣзи свѣтове наричатъ свѣтове на промѣни. Въ единъ отъ тѣзи свѣтове се проявява законътъ на инволюцията; а въ другъ пъкъ се проявява законътъ на еволюцията. Тритѣ Божествени свѣта — на Любовта, на Мъдростта и на Истината — сѣществуватъ вѣчно. Тѣ нито се промѣнятъ, нито се измѣнятъ. Свѣтоветѣ, които се промѣнятъ, се отразяватъ въ Божественния свѣтъ. Въ това има голѣма красота. И наистина, красиво е, когато виждаме въ човѣка нѣщо възвишено и благородно! Когато слушаме музика, или когато четемъ нѣкои хубави произведения, или когато гледаме една художествена картина, ние се възхищаваме, но въ сѣщностъ и музиката, и поезията, и изкуството не сѣществуватъ на земята. Тѣ сѣ отражение на Божественния свѣтъ. Само тамъ има музика, поезия, изкуство и наука. Слѣдователно, човѣкъ може да бжде дотолкова музикантъ, поетъ, художникъ или ученъ, доколкото той е въ връзка съ Божественния свѣтъ. Никой не може да влѣзе въ Божественния свѣтъ по нѣякаква привилегия. Който иска да влѣзе въ Божественния свѣтъ, той трѣбва да бжде герой въ пълния смисълъ на думата: да бжде абсолютно съвършенъ, да притежава качествата на Духа. Човѣкъ, който влиза въ Божественния свѣтъ, не може да говори за слабости, или че това не може да направи, онова не може да направи. Не, човѣкъ всичко може да направи, но въ врѣме и пространство. Когато нѣкой каже, че не може да направи това или онова, той подразбира, че въ момента не може да го направи. Въ съврѣменната наука, философия, музика, поезия, изкуство има по една вътрѣшна слабостъ, която ние наричаме проказа.

И тѣ трѣбва да се очистятъ, да се освободятъ отъ тази проказа.

Ще приведа единъ примѣръ за единъ прокаженъ, който живѣлъ въ врѣмето на Христа. Този прокаженъ се наричалъ Хазарданъ. Единъ день той заспалъ подъ една смоковница. Сжщиятъ день Христосъ, като размишлявалъ върху спасението на човѣчеството, върху страданията и изпитанията, които ще дойдатъ въ бждеще, поради неразбиране на Неговото учение, излѣзълъ отъ Иерусалимъ и тръгналъ по посока къмъ този прокаженъ. Като се поуморилъ малко, Той седналъ да си почине подъ сжщата смоковница, дѣто прокаженіята заспалъ, но Христосъ не го забѣлѣзалъ и продължилъ размишленията си. Въ това врѣме нѣколко сълзи бликнали отъ очитѣ на Христа и паднали върху прокажения. Той усѣтилъ, че нѣщо капнало върху него и веднага се събудилъ. Като видѣлъ човѣкъ до себе си, запиталъ го: човѣче, защо плачешъ? Погледни на мене, какъвъ съмъ окжсанъ и парцаливъ, при това и прокаженъ и пакъ не плача. Ти си здравъ, добръ облѣченъ, отъ нищо не страдашъ, защо плачешъ? Христосъ веднага съблѣкълъ дрехитѣ си и ги далъ на прокажения, а самъ Той облѣкълъ дрехитѣ на прокажения. Чудно нѣщо, си казалъ прокажениятъ, какъвъ неразуменъ човѣкъ! Облича моитѣ дрехи и отива съ тѣхъ между хората, да разнася проказата, пъкъ и самъ да се зарази. Христосъ се върналъ пакъ въ Иерусалимъ, между ученицитѣ си. Като Го видѣли съ такива окжсани дрехи, тѣ си казали: ето нашиятъ Учителъ пакъ е срещналъ нѣкой бѣденъ и му далъ дрехитѣ си, а облѣкълъ неговитѣ скжсани. Веднага донесли нови дрехи на Христа, за да хвърли скжсанитѣ. Прокаженіята, като облѣкълъ дрехитѣ на Христа, оздравѣлъ и могълъ вече свободно да влѣзе въ града. Тукъ той пакъ срещналъ Христа, но вече съ нови, чисти дрехи и си казалъ: навѣрно този човѣкъ трѣбва да е нѣкой богаташъ, който раздава своитѣ дрехи

на бѣдни хора, а слѣдъ това си купува нови и се прѣоблича. По този начинъ, може би, той иска да се прочуе.

Питамъ: права ли е философията на този прокаженъ човѣкъ?—Не е права. Обаче, такава е философията и на много отъ съврѣменнитѣ хора. Каквото добро и да имъ направите, тѣ все ще му турятъ нѣкаква качулка. И най-хубавото чувство да отправите къмъ нѣкого, той пакъ ще си го обясни по своему, все ще му тури нѣкаква качулка. Азъ взимамъ тази качулка въ добъръ смисълъ и я уподобявамъ на качулката въ пауна. Обаче, колкото малка да е, щомъ влѣзе въ човѣка, тя произвежда обратенъ резултатъ. Тамъ тя внася вкисване, изопачаване на човѣшкия умъ.

Казвамъ: новото небе и новата земя, които се създаватъ сега, се отнасятъ до човѣка. Подъ думата „небе“ разбираме красивото, разумното начало въ човѣка. Въ Божествения свѣтъ сж вложени опитноститѣ на всички вселени, които сж сжществували нѣкога и които ще сжществуватъ за въ бждеще. Който иска да види учени хора, той трѣбва да отиде въ Божествения свѣтъ, т. е. въ свѣта на новото небе. И за новото небе има великъ день, когато и то се прѣмѣнява, облича се въ нови дрехи. Другитѣ свѣтове се промѣнятъ и измѣнятъ, а новото небе, т. е. Божественото небе се само проявява. Живо е това небе! Праговетѣ на новото небе мислятъ по-правилно отъ най-виднитѣ философи на земята. Прозорцитѣ на новото небе съчиняватъ по-хубави стихотворения отъ тѣзи на нашитѣ най-добри поети. Дърветата на Божествения свѣтъ, съ шумоленето на своитѣ листа, произвеждатъ по-хубава музика отъ тази на най-виднитѣ съврѣменни музиканти. Ако листата на дърветата свирятъ по-хубаво и отъ най-великитѣ музиканти на земята, може да си прѣдставите, какви ще бждатъ живитѣ музиканти на новото небе! Ако слушате да свирятъ тия велики музиканти, по ни-

кой начинъ вие не бихте желали да се върнете на земята.

Нѣкой казва: това сж приказки отъ 1001 нощъ. Човѣкъ трѣбва да благодари, че има приказки отъ 1001 нощъ. Животътъ е красивъ, докато въ него има поезия, докато има приказки отъ 1001 нощъ. Дойдемъ ли до материалистическия животъ, който се изразява въ форми, той прѣдставлява животъ на смъртта. Това, което не е оформено, то прѣдставлява животъ на безсмъртието. Съ други думи казано: всичко, което нѣма тежестъ, съставлява прѣдметъ на Божествения свѣтъ. Когато нѣкая велика идея отъ Божествения свѣтъ стигне до васъ, тя ще се яви въ форма на ангелъ, но въ сжщностъ още не е ангелъ. Казвате: тази мисль е отвлѣчена, тя не е реална. Казвамъ: всички нѣща, които сж близо до васъ и до разбиранията ви, вие наричате реални, а ние ги наричаме сѣнки на живота. Ние наричаме реални нѣща тѣзи, съ които можемъ да се разговаряме. Между реалността и отражението на нѣщата има разлика. Въ отражението човѣкъ чува само себе си, а въ реалността той води разуменъ разговоръ. Зададе ли въпросъ, ще получи веднага отговоръ.

Това положение мяза на музиката, която изпълняватъ особени източни музиканти. Тѣ свирятъ на инструменти, наречени сазове, които иматъ по 12 струни. Нарездатъ се обикновено 12 души музиканти въ четири групи, по трима души въ група, и започватъ да свирятъ. Публиката седи на низки дивани, и музикантитѣ започватъ концерта, като едноврѣменно свирятъ, пѣятъ и съчиняватъ. Тѣ сж добри поети. Най-напрѣдъ започва да свири и пѣе едната група, а другитѣ слушатъ. Като свършатъ тѣ, започва втората група; тя отговаря на първата, а другитѣ слушатъ. Така се изреждатъ всичкитѣ четири групи послѣдователно. Въ тази музика има запитвания и отговори: еднитѣ задаватъ въпроси върху смисъла на живота, а другитѣ имъ даватъ обяснения. Една отъ групитѣ, напримѣръ, запитва,

какъвъ е смисълътъ на страданията, а друга имъ отговаря, че всѣко страдание носи добро за човѣка. Публиката, между които има и млади, и стари ги слуша съ благоговѣние, безъ да ржкоплѣскагъ. Старцитѣ си гладятъ само брадитѣ и благодарятъ на Бога, че има такива велики виртуози, които изливатъ живота въ музика и въ поезия. Съврѣменнитѣ артисти или свирятъ, или пѣятъ, а източнитѣ музиканти едноврѣменно и пѣятъ, и свирятъ. Изкуство е това! Но и тази музика още не прѣдставлява най-великото. Единъ день тя ще се прѣведе въ нова, по съврѣшена форма отъ сегашната. Това, което днесъ имаме, то е само прѣдвкусване отъ онова, което ще дойде въ бждеще.

Питамъ: що е поезия? Що е наука? Ние наричаме истинска поезия тази, която може да трансформира състоянията на човѣка. Истинска наука наричаме тази, която може да обясни единъ великъ законъ, а сжщеврѣменно дава и начинъ, по който този законъ може да се приложи въ живота на човѣка. Както Божествениятъ Духъ борави съ висшата математика, така и човѣшкиятъ духъ, и на най-простия човѣкъ даже, трѣбва да борави съ тази висша математика и да я приложи въ живота си. Обаче, човѣшкото „азъ“, или развиващата се човѣшка душа, сега трѣбва да изучава висшата, Божествената математика. Въ човѣка живѣятъ едноврѣменно двѣ сжщества: едното е родената човѣшка душа, която трѣбва да расте и да се развива едноврѣменно въ четиритѣ промѣнчиви свѣта, а другото сжщество е Божественото начало въ човѣка, наречено „небе“. За земята, дѣто се намиратъ четиритѣ свѣта, е казано: „И земята бѣше неустроена и пуста“. Значи, тя трѣбваше да се устройва. За небето не се казва, че трѣбва да се устройва. „Земята бѣше неустроена и пуста, и Духъ Божи се носѣше надъ нея“. — Значи, Духътъ Божи ржководи човѣшката душа и работи върху нея. По какъвъ начинъ? — Като развива Божественото начало въ човѣка. Ако той слуша Божественото въ себе си, животътъ му постоянно ще се подобрява.

Единственото нѣщо, което ще остане отъ свѣта, който виждаме около насъ, сж мѣсецътъ, звѣздитѣ и слънцето. Свѣтлината, която иде отъ слънцето, докато достигне до насъ, минава прѣзъ четири плоскости отъ различна материя, дѣто прѣтърпява различни прѣчупвания. И въ нашия организъмъ става сжщото: слънчевата свѣтлина прѣминава прѣзъ четири плоскости, дѣто прѣтърпява различни степени на прѣчупване. Ето защо, когато свѣтлината прѣминава прѣзъ материята и се прѣчупва, сжщеврѣменно тя намалява и силата си; за да имаме истинска прѣдстава за свѣтлината, ние трѣбва да прѣврѣщаме тия прѣчупвания. По сжщия начинъ и всѣка идея, която иде до насъ, прѣтърпява тъкмо четири прѣчупвания, за които говори Исая. И за да се разбере тази идея, ние трѣбва да я прѣврѣнемъ въ нейното чисто състояние. По какъвъ начинъ ще се постигне това? — Като я прѣкараме прѣзъ нашето сърце, прѣзъ нашия умъ и послѣ прѣзъ нашия разумъ, докато най-послѣ стигнемъ съ нея и до Божествения свѣтъ и разберемъ, какво прѣдставляра този свѣтъ. Въ това прѣврѣщане главно участие ще вземе волята.

Казвамъ: нѣма по-хубаво нѣщо отъ това, да изучава човѣкъ небето. То е запазило своя първиченъ образъ. Да се изучава небето, това не значи, че всичко ще знаемъ. Ако човѣкъ излиза всѣка вечеръ на открито и съзнателно, съ свещенъ трепетъ въ себе си, повдигне очитѣ си къмъ небето и наблюдава звѣздитѣ около 5 — 10 — 15 минути вдълбоченъ въ себе си, всичкитѣ мжнотии, които го очакватъ на другия день, ще се разрѣшатъ по Божественъ начинъ. Щомъ изгрѣе слънцето, всички мжнотии ще се разрѣшатъ. Защо иде нощта въ живота? — За да разберемъ Божествения животъ на земята. Защо има день въ живота? — За да разберемъ човѣшкия животъ. Слѣдователно, деньтъ и нощта прѣдставляватъ алегии въ живота. Слънцето изгрѣва за хората, а залѣзва за Бога. Деньтъ иде за хората, а нощта — за Бога. Другояче казано: днитѣ идатъ за хора —

та, за обикновения животъ, а нощитѣ—за Бога, за необикновения животъ. Щомъ изгрѣе слънцето, всички хора тръгватъ на работа, и никой за никого не мисли: жена, мъжъ, дѣца—всѣки се залавя за нѣкаква работа. Прѣзъ деня всички хора се разпръсватъ като пилци, а вечеръ се прибиратъ. Значи, хората се плашатъ отъ нощта, затова се прибиратъ по домоветѣ си. Обаче, нощта крие въ себе си Любовта, Мъдростта, Истината — изобщо всички опитности на живота. Що е нощта? — Денътъ на Бога. — Що сж страданията? — Денътъ на Бога. Хората мислятъ, че като дойде Богъ, ще бжде ясно и свѣтло. Казано е въ Писанието, че когато Богъ дойде на земята, ще се явятъ голѣми бури и вѣтрове, ще станатъ голѣми наводнения и землетресения, цѣлата земя ще се разтърси. Частицитѣ на земята, които отъ хиляди години не сж виждали Бога, ще се разиграятъ, ще се разтърсятъ. Ученитѣ наричатъ тази игра на земята землетресение. Рѣкитѣ ще започнатъ да плискатъ и да излизатъ отъ коритата си. Това учениетѣ наричатъ наводнение.

Ще ви приведа единъ дѣйствителенъ случай, станалъ прѣди години съ единъ отъ прѣподавателитѣ по геометрия въ Варненската гимназия. Той билъ много низкъ на ръстъ. Единъ день, при нѣкакво тържество, на което присѣствувалъ той съ ученицитѣ си, единъ ученикъ, който билъ единъ пжтъ и половина по високъ отъ учителя, въодушевенъ нѣщо отъ празника, почналъ да ржкоплѣска, да маха съ ржцѣ и да вика: Ура! Да живѣе България! Въ въодушевлението си той не забѣлѣзалъ, че удрялъ силно върху главата на своя учителъ. Тѣй удрялъ и ржкоплѣскалъ той около 5—10 минути. Най-послѣ учителятъ го хваналъ за ржката и го попиталъ, какво има. — Ура! Да живѣе България! — Нека живѣе България, но върху моята глава ли трѣбва да се стовари всичко? — Извинете ме, господинъ учителю, безъ да забѣлѣжа, безъ

да искамъ направихъ тази голѣма грѣшка. Учителтъ се засмѣлъ и му казалъ: нѣма нищо, но пази се, утрѣ, като те дигна на урокъ по геометрия, ако не знаешъ урока си, по сжщия начинъ азъ ще слагамъ ржцѣтъ си върху твоята глава и ще викамъ „ура“. Тѣй щото, голѣмо тържество ще бжде, когато Богъ дойде на земята. Върху главитѣ на хората ще има удари, сътресения, докато съзнанието имъ се пробуди.

Казано е въ Писанието: „Богъ създаде небето и земята“. Подъ думата „небе“ се разбира връзката, която сжществува отъ една страна между Бога и насъ, а отъ друга страна—между всички души. На тази вжтрѣшна връзка, именно, се дължи законътъ на инволюцията и законътъ на еволюцията. Чрѣзъ тѣзи два закона душитѣ прогресиратъ. Едно отъ качества на Бога е, че Той никога не се измѣня, а душитѣ постоянно се видоизмѣнятъ. Нищо лошо нѣма въ това, че душитѣ се промѣнятъ. Красиво, е когато душата се мѣни. Когато се промѣня една душа, само тогава тя придобива нови качества и се развива. Божествениятъ животъ непрѣкъснато се влива въ душата. И въ това отношение, еволюцията и инволюцията не сж нищо друго, освѣнъ вливане и изливане на Божествения Духъ въ душата. Той трѣбва да се влива вжтрѣ и да се излива навънъ, за да може душата да придобие онова знание и онази любовъ, които сж необходими за развитието ѝ. За да се пробуди човѣшката душа, нужни ѝ сж скърби, страдания. Дойде ли човѣкъ до тия скърби, той трѣбва да се радва, защото Богъ ни посѣщава само вечеръ, т. е. въ врѣме на скърби и страдания. Вечеръ, когато излѣземъ подъ открито небе, наоколо ни е само мракъ, тъмнина, но погледнемъ ли къмъ небето, ние ще видимъ безброй звѣзди, безброй слънца, които изпращатъ къмъ насъ своята свѣтлина. Чрѣзъ тѣхъ само ние можемъ да познаемъ и разберемъ истинската поезия, истинската музика и красота въ живота. И колкото почесто човѣкъ повдига погледа си къмъ небето,

толкова по-лесно той ще се издигне надъ дребнавоститѣ въ живота.

Астролозитѣ казватъ, че звѣздитѣ разрѣшаватъ въпроса на живота. И дѣйствително, така е. Всѣка звѣзда е разуменъ центъръ, чрѣзъ който Господъ говори на хората. Той имъ говори по хиляди начини: на човѣшки езикъ имъ говори, тѣ сж недоволни; чрѣзъ слънцето имъ говори, пакъ сж невоволни. Хората сж доволни отъ слънцето само сутринъ, най-много до обѣдъ. Слѣдъ обѣдъ вече тѣ ставатъ недоволни отъ него и започватъ да търсятъ дебела сѣнка да се скриятъ отъ лжчитѣ му; страхъ ги е отъ него, защото то ги боядисва, прави ги черни. Това показва, че и слънцето е нѣщо недоволно отъ хората. Защо почерняватъ хората отъ слънцето? Слънцето има едно особено свойство да извлича навънъ лошитѣ мисли и желания на хората, вслѣдствие на което тѣ почерняватъ. Ако искате да познаете, какъвъ е човѣкъ, поставете го на прѣкото влияние на слънцето. Ако той почернѣе напълно, значи въ неговитѣ мисли и желания има нѣщо нездравословно; ако пъкъ никакъ не почернѣе, и това не е добрѣ. Туй показва, че този човѣкъ не е здравъ, и слънцето не е въ сила да го лѣкува. Все трѣбва да стане поне малко изгаряне на кожата. Обаче, има начинъ, когато човѣкъ може да не почернява отъ слънцето. — Какъвъ е този начинъ? — Да прѣобрази своитѣ мисли и желания въ добри. Нѣкой казва: азъ бихъ прѣобразилъ своитѣ мисли и желания, ако се заема съ изучаване на небето, но затова ми е нужна зрителна тржба. Въ човѣшкия мозъкъ има такава тржба и съ нея човѣкъ може да наблюдава всички звѣзди, да види, какъ живѣятъ сжщества тамъ. Колко ще струва днесъ единъ голѣмъ телескопъ, съ който да наблюдаватъ най-далечнитѣ звѣзди отъ земята? Единъ съврѣмененъ математикъ, като прави своитѣ изчисления, казва, че за наблюдение на най-отдалеченитѣ звѣзди отъ земята, се изисква телескопъ съ тржба дълга 25 клм. Прѣдставете си, какъвъ трѣбва да бжде обек-

тивътъ на този телескопъ! Да допуснемъ, че такъвъ телескопъ се намѣри. Слѣдъ това ще трѣбва да се търсятъ хора, които да го мѣстятъ отъ едно мѣсто на друго. Значи, около такъвъ телескопъ ще бждатъ ангажирани много хора. Що се отнася до телескопа въ човѣшкия мозъкъ, той има голѣмина най-много 5 см., и затова всѣки, лесно може да си служи съ него.

Това сж проекти за новото небе и за новата земя. Тѣ показватъ, каква е бждещата култура, която иде вече въ свѣта. Когато говоримъ за бждещия животъ, ние разбираме животъ, въ който Богъ ще се проявява най-много. Ние не говоримъ за такъвъ Господъ, който се нуждае отъ нашитѣ молитви. Нима майката се нуждае отъ молитвитѣ на своето дѣте, за да го нахрани? Първиятъ день ще ѝ бжде приятно да го слуша, какъ се моли, но послѣ ще ѝ дотегне и ще му каже: стига вече! Дѣтето трѣбва да бжде разумно. Като погледне веднѣжъ майка си, да разбира, какво иска тя да му каже. Много отъ съврѣменнитѣ хора постѣпватъ като неразумнитѣ дѣца. Тѣ отиватъ при Бога и постоянно викатъ: Господи, хлѣбъ нѣмаме, пари нѣмаме. Грѣшни сме, прости ни! И като не получатъ, което искатъ, въ тѣхъ се заражда недоволство. Не, ние трѣбва да бждемъ хора съ будно съзнание, съ възвишенъ и благороденъ характеръ, и всѣкога да благодаримъ на Бога за всичко, което ни е далъ въ живота. Дойде ли ви нѣкое изпитание, излѣзте вънъ, погледнете къмъ небето и се зарадвайте, че на другия день, слѣдъ изгрѣване на слънцето, всички ваши мжчнотии ще бждатъ разрѣшени. Когато Христосъ се роди, на небето се яви една свѣтла звѣзда, която разрѣши единъ отъ важнитѣ въпроси. Тогава ангели слизаха отъ небето и пакъ възлизаха нагорѣ, като пѣеха: „Слава на Бога и миръ на чловѣцитѣ“. Обаче, хората замѣстиха тази свѣтла звѣзда съ кръстъ, като на умрѣлъ човѣкъ.

Днесъ ученитѣ хора казватъ, че слънцето прѣдставлява голѣма огнена маса, въ която има

нажежени и запалени газове, като кислородъ, водородъ и редъ други елементи. И тѣзи твърдения сж вѣрни, но трѣбва да се знае, че кислородътъ и всички елементи, които се намиратъ въ слънцето, сж живи, и човѣкъ може да се разговаря съ тѣхъ, като съ живи, разумни същества. Казва се, че температурата на слънцето е около петъ милиона градуса. И петъ, и десетъ, и сто милиона градуса да е температурата му, обаче, влѣзе ли човѣкъ въ този огънь съ своитѣ лоши мисли, чувства и желанія, всичко ще изгори, и той ще се прѣобрази. Свѣтлината и топлината на физическото слънце не сж Божествени, но свѣтлината и топлината на духовното слънце сж Божествени. Всѣки човѣкъ познава, кога се явяватъ въ него Божествената свѣтлина и топлина. Когато извършите едно възвишено дѣло, вие сте доволни отъ себе си; въ този моментъ ви огрѣва Божествената свѣтлина. Кога човѣкъ прави добро? При какви случаи въ живота си той може да прояви Божественото? — Когато е най-скърбенъ. Човѣкъ проявява най-голѣмитѣ си добродѣтели при най-голѣми скърби. Когато забогатѣе и стане щастливъ, тогава той проявява най-малкитѣ си добродѣтели.

„И видѣхъ ново небе и нова земя“. Небето подразбира човѣшкия духъ, който трѣбва да се проявява въ свобода и полетъ нагорѣ; земята подразбира човѣшката душа, която трѣбва да расте въ знание и мъдростъ. Сега ще приведа единъ примѣръ за обяснение на вътрѣшното противорѣчие, което съществува въ живота. Когато Господъ създаде свѣта, който вече си заминава, изпратилъ на земята единъ ангелъ, нареченъ Азраилъ, облеченъ съ много хубава дреха, на която били написани всички най-красиви нѣща, които могатъ да се случатъ въ живота на онѣзи души, които вървятъ по Божия пѣтъ. Ангелътъ не знаелъ, колко красива била неговата дреха. Господъ го изпратилъ при единъ отъ тогавашнитѣ царе, нареченъ Бетманъ Халвегъ, който ималъ една красива дъщеря, наречена Мелита Лебилъ. Царътъ билъ

единъ отъ първостепенитѣ адепти по онова врѣме. Той направилъ на дъщеря си една хубава бѣла дреха, съ много краски и върху влакнцата на дрехата написалъ миналото на цѣлото човѣчество. Дъщеря му не знаела, че има нѣщо писано върху дрехата ѝ. Той пазѣлъ дъщеря си затворена въ единъ хубавъ паркъ и не позволявалъ на никого да се приближава къмъ нея. Обаче, ангелътъ Азраилъ влѣзълъ въ градината и се отправилъ къмъ царската дъщеря. Като го видѣла тѣй красивъ и хубаво облѣченъ, тя се влюбила въ него и му казала: твоята дреха ми се вижда по-хубава отъ моята. Хайде да ги размѣнимъ! Споредъ правилото на ангелитѣ, да не, отказватъ никому нищо, той веднага съблѣкълъ дрехата си и я далъ на царската дъщеря, а облѣкълъ нейната. Слѣдъ това ангелътъ излѣзълъ отъ градината и се върналъ на небето при другитѣ ангели. Събрали се ангелитѣ около него, искали да прочетатъ написаното върху дрехата му, но нищо не могли да прочетатъ. Царътъ, отъ своя страна, отишълъ при дъщеря си и видѣлъ, че тя е облѣчена съ нѣкаква нова дреха. Той започналъ да се взира, да види, какво е написано върху дрехата, но не могълъ да чете. Видѣлъ нѣщо ново написано върху нея, което не може да се чете, както е челъ старото. Тѣй щото днесъ и на земята не могатъ да четатъ написаното върху дрехата на царската дъщеря, и на небето не могатъ да четатъ написаното върху дрехата на ангела.

Казвамъ: ангелитѣ не се занимаватъ съ човѣшкитѣ грѣхове и прѣстѣпления. Това нѣщо е съвършено скрито за тѣхното съзнание. Ангелитѣ не знаятъ, какво нѣщо е грѣхъ, или какво е прѣстѣпление. Тѣ живѣятъ въ абсолютна чистота. Зароди ли се у нѣкой ангелъ желание да разбере, какво нѣщо е прѣстѣплението, той веднага иска да го опита, а съ това се опорочава. Възъ основа на сѣщия законъ, когато у нѣкой човѣкъ се зароди желание да разбере, какво нѣщо е Добро-

дѣтелята, той веднага иска да я опита, да заживѣе въ нея. Слѣдователно, да пробудишъ една душа, значи да прѣдизвикашъ въ нея желанието да ѝ се говори за Божествения животъ, за великото въ свѣта, и тя иска да направи опитъ въ това отношение. Направи ли човѣкъ и най-малкия опитъ въ това направление, той ще го доведе до Божественото въ него.

Питамъ: какъ ще примирите противорѣчието, въ което се намѣрили ангелитѣ на небето, както и царьтъ, които не могли да четатъ написаното върху дрехитѣ на ангела и на царската дъщеря? Дрехата на царската дъщеря, съ която ангелътъ се качилъ на небето, станала причина да слѣзе Христосъ съ нея на земята, да разбере, какво нѣщо е карма и да понесе кармата на човѣчеството, да изплати дълговетѣ на хората, и въ замѣна на тази дреха да даде своята — дрехата на новия животъ. Той показалъ на хората начинъ, по който могатъ да помирятъ Божествения животъ съ човѣшкия. Това е великата задача на всѣки човѣкъ — да примири Божественото въ себе си съ човѣшкото. Ето защо, съврѣменнитѣ хора трѣбва да се научатъ да четатъ всичко, което е написано по тѣхъ. За тази цѣль трѣбва да слѣзе на земята великиятъ Учителъ, великиятъ Духъ и най-послѣ и самъ Господъ. Много нѣща сж написани по човѣка. Има хиромантици, физиогномисти, френолози, които по нѣкои общи чѣрти на ржката, на лицето и на главата на човѣка могатъ да опрѣдѣлятъ неговия характеръ и темпераментъ, както и неговитѣ способности. Обаче, тѣ още не сж истински хиромантици, физиогномисти, нито френолози. Истинскиятъ хиромантикъ само по палеца на ржката може да прочете всичко за човѣка. Въ горната фаланга на палеца е изразенъ висшиятъ, Божествениятъ животъ на човѣка, а този животъ включва всичко. Това не е алегория, но дѣйствителенъ фактъ. Затова, именно, турцитѣ намѣсто да си служатъ съ печатъ, за удостовѣрение на своята личностъ, тѣ натопяватъ палеца си въ мастило

и го отпечатватъ върху документа. По чъртитѣ и извивкитѣ на този прѣстъ може да се познае, дали даденъ човѣкъ е лъжець или искренъ, дали е поетъ или философъ и т. н. Изобщо, по този прѣстъ може да се познае цѣлиятъ характеръ на човѣка, но затова се изисква голѣмо умѣние, тънко разбиране. По лицето на човѣка пѣкъ се правятъ коментарии върху нѣщата. Вие харесвате, на-
 примѣръ, тънкитѣ вѣжди на нѣкого, или чернитѣ му очи, или червенитѣ му устни. Задъ тънкитѣ вѣжди, или задъ чернитѣ очи, или задъ червенитѣ устни на човѣка се крие по едно благородно качество. Голѣмо разнообразие има въ устнитѣ на хората. Тѣ се различаватъ и по форма, и по цвѣтъ. Често отъ устнитѣ на нѣкой човѣкъ лѣха свѣ-
 жестъ, животъ. И затова, когато светията цѣлува, човѣкъ възкрѣсва, но когато грѣшникътъ цѣлува, човѣкъ умира. Когато учениятъ слага ржцетѣ си върху главата на нѣкой човѣкъ, той става ученъ; когато простакътъ слага ржцѣтъ си върху гла-
 та на нѣкой човѣкъ, той става простакъ. Божественото Божествено ражда, а човѣшкото — чо-
 вѣшко.

Казвате: да се обичаме! Любовта и обичта въ новото небе и новата земя прѣдставляватъ великъ законъ, който осмисля нѣщата. Сегашната земя е мъртва по причина на човѣшкитѣ грѣхове. Слѣдователно, и нашата земя трѣбва да възкрѣс-
 не, да се съживи. Нейната материя трѣбва напълно да се обнови. Когато хората стѣпватъ съ краката си по земята, тѣ постоянно я опетняватъ. Ко-
 гато единъ прѣстѣпникъ спре прѣдъ нѣкой из-
 воръ, той веднага прѣсѣхва. Слѣдъ извѣстно врѣ-
 ме сжщиятъ изворъ излиза на друго мѣсто. Значи, дѣто мине прѣстѣпникътъ все, ще причини нѣка-
 ква пакостъ: или нѣкоя гора ще се запали, или нѣкой изворъ ще прѣсѣхне, или нѣкое растение ще увехне и т. н. Питамъ: ако такъвъ единъ учи-
 тель влѣзе въ нѣкое училище, какво ще стане съ училището? И слѣдъ всичко това хората казватъ: ние трѣбва да се осигуримъ, не ни трѣбва нито

поезия, нито наука, нито музика. Какъ може човѣкъ да се осигури? — Като намѣри Истината. Истината се заключава въ красивото, въ благородното, въ възвишеното. Истински благороденъ и възвишенъ човѣкъ е този, който живѣе въ закона на жертвата. Който живѣе въ закона на жертвата, той придобива живота; който живѣе въ егоизма, той придобива смъртта. Който иска да се домогне до Вѣчния Животъ, той ще се занимава и съ поезия, и съ музика, и съ наука, и съ философия. Поезията запознава човѣка съ висшитѣ свѣтове, съ небето; музиката доставя вътрѣшна наслада на човѣка и го тонира. Каквато работа и да започва човѣкъ, да обмисля нѣкой въпросъ, да чете, да пише или да учи нѣщо, прѣди всичко той трѣбва да започва съ музика. Музиката е ключъ за тониране. Който не е музикантъ, не може да влѣзе въ Царството Божие. На това основание въ Питагоровата школа не сж приемали за ученици ония, които не сж музиканти. Нѣкой казва: азъ не искамъ да свиря. Казвамъ: който не иска да свиря и пѣе, ще остане за дълго врѣме на земята; такъвъ човѣкъ не може да влѣзе въ Царството Божие. Като говоримъ, че всѣки човѣкъ трѣбва да свиря и да пѣе, ние не разбираме да стане музикантъ или пѣвецъ, като съврѣменнитѣ музиканти и пѣвци. Ние говоримъ за музика и за пѣние, въ които душата се излива. Такива музиканти и пѣвци се срѣщатъ много рѣдко на земята. Тѣ сж извънредни таланти, които идатъ на земята да свирятъ и пѣятъ на хората, да ги повдигатъ и по този начинъ да изкупятъ грѣховетѣ си. Ако тѣ не изпълнятъ своето прѣдназначение, както трѣбва, невидимиятъ свѣтъ ще ги изпрати отново на земята, но вече като обикновени хора. Дойде ли единъ великъ музикантъ на земята, той трѣбва да съзнава своята мисия, да свиря, да работи съ своя талантъ за облагородяване на човѣчеството. Неговата музика трѣбва да вдъхва вѣра между хората и да ги примирява.

Единъ американецъ, мой познатъ, ми разпра-

вяше за едно свое силно прѣживяване, прѣдизвикано отъ музиката на Камила Русо, ученичка на Паганини. Той разправяше: „Когато слушахъ Камила Русо да свири „Сънътъ на живота“, въ мене стана цѣлъ прѣвратъ. Отъ този моментъ азъ бѣхъ готовъ да се примиря съ всички хора, да раздамъ имането си на бѣднитѣ и да започна чистъ и свегъ животъ“. Това значи да свири човѣкъ съ вдъхновение. Само такава музика може да внесе нови импулси въ живота на човѣка. Безъ музика животътъ губи смисъла си и постепенно се изхабява.

„Ще създамъ нова земя и ново небе“. Това значи: старата земя и старото небе ще заминатъ, и Господъ ще създаде въ насъ нова земя и ново небе—новъ свѣтъ. Любовта ще бжде основа на този новъ свѣтъ. Това е ново не само за хората, но и за всички напрѣднали сжщества, както и за ангелитѣ. Сега Любовта влиза въ нова фаза, и затова, който иска да осмисли своя вжтрѣшенъ животъ, той трѣбва основно да проучи Любовта. Не проучи ли Любовта, той ще живѣе въ старата земя и въ старото небе. Ако слушате единъ музикантъ съ любовъ, той ще вдъхне въ васъ животъ, и вие вжтрѣшно ще го разберете; не го ли слушате съ любовъ, той ще остане за васъ чуждъ, и вие ще долавяте само външната страна на неговото свирене. По сжщия начинъ, ако живѣете съ любовъ, вие ще чувате навредъ такава симфония, каквато никога не сте слушали; тогава всички нѣща, всички явления ще придобиятъ за васъ дълбокъ смисълъ.

Казвамъ: ние трѣбва да пожелаемъ да познаемъ Бога, Който всѣки моментъ ни се открива. У насъ трѣбва да се събуди свещенъ трепетъ къмъ Него, като къмъ нашъ Баща и да вършимъ всичко заради Него съ радостъ и веселие. Дали ще работимъ съ пари или безъ пари, това не е важно; служимъ ли съ любовъ, паритѣ не опетняватъ. За насъ е важно да вършимъ всичко съ радостъ и веселие. Нѣкой казва: колко да ямъ? — Ако ядешъ безъ любовъ, и малко, и много да

ядешъ, това ядене не хваща мѣсто, то не е благословено. Ако ядешъ съ любовъ, и малко да ядешъ, и много да ядешъ, това ядене е благословено. Такъвъ е законътъ. Въ любовта нѣма прѣяждане, нито прѣпиване. Слѣдователно, подъ думитѣ любовъ, музика, изкуство, наука, се разбиратъ велики дарби на човѣшката душа; когато се изучатъ тия дарби вънъ отъ човѣка, ние ще видимъ, че има нѣщо по-велико, по-красиво отъ тѣхъ. Въ тази смисълъ Богъ е далъ и на човѣка богатство, красота и сила. Питамъ: какво трѣбва да правятъ хората съ хубавитѣ дрехи, които Богъ имъ е далъ? Мнозина казватъ: дотегна ми животътъ, искамъ да се освободя отъ него, искамъ да умра. Казвамъ: ако можете да умрете, както праведниятъ умира, вие сте за ублажаване; обаче, ако умираете като грѣшникъ, вие сте за съжаление. Другъ казва: азъ искамъ да живѣя.— Ако живѣете, както праведниятъ живѣе, разбирамъ; ако живѣете като грѣшникъ, вие сте за съжаление. Въ това отношение, да живѣе човѣкъ или да умира, подразбирамъ да живѣе или да умира, като праведенъ, като душа, готова на всѣкакви жертви за своя братъ и то не само въ единъ моментъ на живота му, но прѣзъ всички моменти. Това значи, че въ душата на този човѣкъ цари великата Божествена Любовъ, която се извява всѣки моментъ въ неговия животъ.

Казвамъ: тази е великата философия, която трѣбва да се приложи въ живота. Съврѣменнитѣ хора търсятъ начини за поправяне на свѣта. Свѣтътъ всѣкога може да се оправи. Какъ? — Чрѣзъ закона на Любовта. Каквато служба и да заема човѣкъ, билъ той воененъ, писателъ, учителъ, философъ, държавникъ или свещеникъ, тури ли въ живота си Любовта, като основа, неговата служба е благословена. Ако въ всѣка служба нѣма любовъ, тя е отклонение отъ правия пѣтъ на живота. Имашъ ли любовта въ себе си, и лукъ да пържишъ, всеще научишъ нѣщо; нѣмашъ ли любовъ въ себе си, и въ най-голѣмия университетъ

да си, ще изгубишъ и това, което знаешъ. Много хора, слѣдъ като свършатъ нѣколко факултета, казватъ: животътъ нѣма смисълъ, всичко е празна работа. Тѣ изгубватъ всѣкаква вѣра и въ науката, и въ живота — всичко се обезсмисля за тѣхъ.

Така е, безъ Божията Любовь, животътъ нѣма смисълъ, нѣма никаква основа. Обичате ли поне едно лице въ свѣта, тогава и знанието, и мъдростта, и поезията, и изкуството, и науката, и философията придобиватъ смисълъ. Кое е това лице, което трѣбва да обичате? Нѣкое лице на земята ли? Човѣкъ ли трѣбва да обичате? Не, хората на земята сж само сѣнки, отражения. Вие трѣбва да намѣрите душата на този, когото обичате. Наистина, душата живѣе въ тѣлото на човѣка, но заради нея ще обичате и човѣка. Душата има Божественъ произходъ. Въ нея Богъ живѣе. Намѣрите ли душата на човѣка, вие ще бъдете готови на всѣкакви жертви. Божествениятъ законъ гласи: обичате ли една душа, вие ще обичате и всички останали. Обаче, на земята този законъ се прилага въ съвършено обратенъ смисълъ: щомъ обикнете една душа, вие се затваряте въ себе си, и не може да обичате останалитѣ души. Вслѣдствие на това задържане на Любовта въ васъ, раждатъ се редъ противорѣчия и разрушения. И смъртта е резултатъ отъ неправилното приложение на Любовта. Който не люби, той непрѣменно ще умре. Казано е въ Писанието: „Въ който день ядешъ отъ дървото на познание доброто и злото, ти непрѣменно ще умрешъ“. То значи: който день се откажешъ отъ живота и прѣстанешъ да живѣешъ съобразно Божията Любовь, ти ще влѣзешъ въ вѣчнитѣ противорѣчия, дѣто всичко се обезсмисля. Въ този животъ човѣкъ постоянно губи, докато най-послѣ се прѣвърне въ животно. Питамъ: защо идватъ хората на земята? Знаятъ ли, какво е написано на тѣхнитѣ дрехи? — Не знаятъ. Тѣ промѣниха дрехитѣ си, и сега отново трѣбва да учатъ Божествения езикъ.

Сега ще ви дамъ едно правило, което ще ви

помага при всички трудности и мъчности въ живота. Нападне ли ви нѣкаква неприятна мисълъ или чувство, попѣйте имъ или имъ посвирете и наблюдавайте, какъвъ резултатъ ще имате. Всѣка неприятна мисълъ, която достига до вашия умъ, не е нищо друго, освѣнъ една странствуваща душа, която е грѣшила на земята, та не е могла да завърши развитието си и сега не може да си намѣри мѣсто. Изпѣйте ѝ една пѣсенъ и кажете: не бой се, и твоята работа ще се уреди! Тѣй щото, всички тѣжни мисли, които ви нападатъ, това сж такива, именно, скръбни души, които седатъ вързани между физическия и астралния свѣтъ и не могатъ да се развиватъ. Дойде ли такава една душа при васъ и ви се оплаче отъ положението, обърнете ѝ малко внимание, изпѣйте ѝ нѣщо. Ако не влѣзете въ положението ѝ, тя ще ви каже нѣколко тежки думи, каквито отъ никого не сте чували. Въ това отношение младитѣ започватъ добръ своя животъ — съ хора, съ музика и съ пѣени. На стари години, обаче, прѣставатъ хората, прѣставатъ пѣснитѣ, и хората казватъ: остарѣхме вече, не ни се играе и пѣе. Каква е тази философия? Не само на млади години, но и 120 годишни да сте, пакъ играйте и пѣйте. Такъвъ е Божествениятъ законъ. Сега човѣкъ, като остарѣе, казва: като бѣхъ младъ, играхъ и пѣхъ, но за моитѣ години е срамно да пѣя и да играя. Този човѣкъ мисли, че не е благочестиво да играе и да пѣе сега. Ако той на млади години е игралъ и пѣлъ отъ любовъ, това е било отъ Бога. Ако и сега, на стари години, пакъ играе и пѣе отъ любовъ, и то е пакъ отъ Бога. Вие казвате: старъ човѣкъ съмъ вече, какво ще кажатъ хората, като видятъ, че съмъ се разигралъ и разпѣлъ? Съврѣменнитѣ хора остаряватъ отъ такива мисли; отъ думитѣ и мнѣнието на кои хора се безпокоите вие? Отъ тѣзи хора, които не разбиратъ живота нито на земята, нито на небето и сж обезсмыслили всичко, отъ тѣхъ ли се смущавате? Азъ бихъ взелъ въ внимание думитѣ и мнѣнието и на та-

къвъ човѣкъ, но най-напрѣдъ ще го изпитамъ, като му кажа: братко, дай ми 20,000 лева на заемъ! Кажете ли ми, че иска полица, азъ не приемамъ никакъвъ свѣтъ отъ него. Ние не можемъ да приемаме свѣтитѣ на хора, които нѣматъ вѣра въ насъ. Който има вѣра въ насъ, ние ще изслушаме неговитѣ свѣти, неговото мнѣние по извѣстенъ въпросъ. Такива сж сжществата отъ духовния свѣтъ. И сегашниятъ свѣтъ е на мѣстото си, но само едно качество още му липсва, за да се изправи. Ще кажете: кое е това качество? Питамъ: каква е разликата между мъртвия и живия човѣкъ? — Мъртвиятъ нѣма топлина. Внесете топлина въ мъртвия човѣкъ, и той ще възкрѣсне и ще почне да се движи и да говори. Що е топлината? — Божествената Любовь. Следователно, душитѣ се различаватъ една отъ друга по степенъта на Божествената Любовь, т. е. по степенъта на своята топлина. Значи, дѣто Божията Любовь цари, хората сж живи.

„И ще създамъ нова земя и ново небе“. Основата на новата земя и на новото небе е Любовта. Искате ли да придобиете тази Любовь, наблюдавайте небето и отправяйте къмъ Бога по една малка молитва. Каквото и да е вѣмето вънъ, излизайте вечеръ да наблюдавате небето. Не вършете това по буква, но отъ любовъ. Погледнете къмъ небето и отправете къмъ Бога една малка молитва, отъ нѣколко думи само, но нека тя бжде пропита отъ любовъ. Кажете си: Господи, ние Ти благодаримъ за хубавия животъ, Който Си ни далъ. Ние Ти благодаримъ за този свѣтъ, който Си създалъ. Ние искаме да живѣемъ по нозия начинъ, по закона на Любовта, която си внесълъ въ душитѣ ни. Нека Твоята свѣтлина озари умоветѣ ни, да разрѣшимъ въпроситѣ, които седатъ прѣдъ вратата на нашата душа!

Бесѣда отъ Учителя, държана на 13 февруари, 1927 год.
въ гр. София.